

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU
MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
„W REJONIE ULIC POWSTAŃCÓW WIELKOPOLSKICH, RATAJCZAKA I KOŚCIUSZKI ” W POZNANIU

OPRACOWANIE:
ZESPÓŁ OPRACOWAŃ ŚRODOWISKOWYCH
AGNIESZKA WIECZORKIEWICZ

POZNAŃ, 20 LUTEGO 2024 R./23 MAJA 2024 R.*

*NINIEJSZA PROGNOZA UWZGLĘDNI ZMIANY PROJEKTU MPZP WPROWADZONE W WYNIKU UWZGLĘDNIENIA TREŚCI PRZESŁANYCH OPINII I DOKONANYCH
UZGODNIEŃ

SPIS TREŚCI

1.	WPROWADZENIE	3
1.1.	Informacje wstępne	3
1.2.	Podstawy formalno-prawne opracowania	3
1.3.	Cel i zakres merytoryczny opracowania	3
1.4.	Wykorzystane materiały i metody pracy.....	4
2.	CHARAKTERYSTYKA ORAZ STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	7
2.1.	Położenie, użytkowanie i zagospodarowanie terenu	7
2.2.	Elementy dziedzictwa kulturowego.....	7
2.3.	Rzeźba terenu	8
2.4.	Budowa geologiczna i warunki gruntowe	8
2.5.	Zasoby naturalne	8
2.6.	Warunki wodne	8
2.7.	Gleby	9
2.8.	Szata roślinna.....	9
2.9.	Zwierzęta.....	10
2.10.	Klimat lokalny.....	11
2.11.	Jakość powietrza atmosferycznego	12
2.12.	Klimat akustyczny	14
2.13.	Jakość wód	15
3.	ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTU PLANU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY	16
4.	INFORMACJA O GŁÓWNYCH CELACH I ZAWARTOŚCI PROJEKTU PLANU	18
4.1.	Cel opracowania projektu planu.....	18
4.2.	Ustalenia projektu planu	18
4.3.	Powiązanie ustaleń projektu planu z innymi dokumentami	20
4.4.	Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń projektu planu.....	22
5.	CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, KRAJOWYM I LOKALNYM ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	23
6.	PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA USTALEŃ PROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO	28
6.1.	Oddziaływanie na powierzchnię ziemi	28
6.2.	Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne	29
6.3.	Oddziaływanie na zasoby naturalne	31
6.4.	Oddziaływanie na szatę roślinną	31
6.5.	Oddziaływanie na zwierzęta	33
6.6.	Oddziaływanie na różnorodność biologiczną.....	34
6.7.	Oddziaływanie na ludzi.....	35
6.8.	Oddziaływanie na krajobraz	37
6.9.	Oddziaływanie na klimat akustyczny	38
6.10.	Oddziaływanie na powietrze.....	40
6.11.	Oddziaływanie na klimat	41
6.12.	Oddziaływanie na dziedzictwo kulturowe.....	42
6.13.	Oddziaływanie na dobra materialne	43
6.14.	Oddziaływanie na obszary chronione, w tym obszary Natura 2000.....	44
6.15.	Oddziaływanie transgraniczne.....	44
7.	PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA	45
8.	ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE MPZP	45
9.	STRESZCZENIE	46

ZAŁĄCZNIKI GRAFICZNE

1. Granica obszaru objętego opracowaniem mpzp na tle ortofotomapy miasta Poznania
2. Powiązania przyrodnicze obszaru opracowania
3. Zasięgi oddziaływania hałasu samochodowego w porze dzieńno-wieczorno-nocnej (L_{DWN}) i porze nocnej (L_N)

1. WPROWADZENIE

1.1 Informacje wstępne

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko dotycząca projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „W rejonie ulic Powstańców Wielkopolskich, Ratajczaka i Kościuszki” w Poznaniu. Projekt planu sporządzany jest na podstawie uchwały Nr XVI/249/VIII/2019 Rady Miasta Poznania z dnia 3 września 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „W rejonie ulic Powstańców Wielkopolskich, Ratajczaka i Kościuszki” w Poznaniu. W niniejszej uchwale wskazano, iż możliwość opracowania i uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „W rejonie ulic Powstańców Wielkopolskich, Ratajczaka i Kościuszki” w Poznaniu może następować odrębnie dla poszczególnych fragmentów tego obszaru.

Granice analizowanego w prognozie projektu planu objęto obszar ograniczony ul. Powstańców Wielkopolskich (od północy), ul. F. Ratajczaka (od wschodu), ul. Niezłomnych (od południa) i ul. T. Kościuszki (od zachodu). Szczegółowy przebieg granic obszaru, dla którego sporządzono projekt mpzp, przedstawiono na załącznikach do niniejszego opracowania (Załącznik nr 1). Całkowita powierzchnia obszaru objętego projektem planu miejscowego wynosi ok. 1,8 ha.

Obecnej dla przedmiotowego obszaru nie obowiązuje żaden miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.

1.2 Podstawy formalno-prawne opracowania

Na obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko dotyczącej projektu planu miejscowego wskazują zapisy ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zgodnie z którymi wójt, burmistrz albo prezydent miasta „sporządza projekt planu miejscowego wraz z uzasadnieniem oraz prognozą oddziaływania na środowisko, o ile jest wymagana”. Stosownie do tej ustawy projekt planu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko przedkładane są instytucjom i organom właściwym do zaopiniowania i uzgodnienia projektu planu, a także są przedmiotem społecznej oceny – konsultacjom społecznym.

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko wynika jednocześnie z brzmienia zapisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko – zgodnie z treścią art. 46 ust. 1 pkt 1, przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymaga projekt planu miejscowego, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, jak również projekt zmiany tego dokumentu (zgodnie z art. 46 ust. 2). W myśl powyższej ustawy, prognoza oddziaływania na środowisko stanowi podstawowy dokument niezbędny do przeprowadzenia postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityki, strategii, planu lub programu.

Zgodnie z art. 51 ust. 1, organ opracowujący m.in. projekt planu zagospodarowania przestrzennego sporządza prognozę oddziaływania na środowisko, której zawartość określa art. 51 ust. 2 oraz art. 52. Ponadto, zgodnie z treścią art. 53 ust. 1 organ opracowujący projekt¹ uzgadnia z właściwymi organami² stanowisko w sprawie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko.

1.3 Cel i zakres merytoryczny opracowania

Prognoza oddziaływania na środowisko stanowi element procesu sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Jej głównym celem jest wskazanie przewidywanego wpływu na środowisko przyrodnicze, jaki może mieć miejsce na skutek realizacji dopuszczonych w projekcie planu różnych form zagospodarowania przestrzennego. W tym celu, w prognozie ocenia się relacje pomiędzy przyjętymi w projekcie planu rozwiązaniami planistycznymi, a uwarunkowaniami środowiska przyrodniczego.

W prognozie oddziaływania na środowisko analizie i ocenie podlega projekt uchwały w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (tekst) wraz z rysunkiem, stanowiącym załącznik graficzny uchwały. Szczegółowy zakres informacji wymaganych w prognozie określa w art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale

¹ o którym mowa w art. 46 ustawy ooś

² o których mowa w art. 57 i art. 58 ustawy ooś

społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Zgodnie z art. 52 ust. 1 ww. ustawy, informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko muszą być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny, a także dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości informacji zawartych w projekcie planu miejscowego.

Stosownie do wymogu art. 53 ww. ustawy, zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w niniejszej prognozie został uzgodniony z właściwymi organami, wskazanymi w art. 57 i 58 ustawy:

- Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu – pismem WOO-III.411.427.2019.AM.1 z dnia 21.11.2019 r.,
- Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Poznaniu – pismem NS-52/3243/19 z dnia 22.11.2019 r.

1.4. Wykorzystane materiały i metody pracy

Przy opracowaniu niniejszej prognozy wykorzystano następujące materiały źródłowe:

Literatura:

- Kondracki J., *Geografia Polski. Mezoregiony fizyczno-geograficzne*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1994,
- Krygowski B., *Geografia fizyczna Niziny Wielkopolskiej, Cz. I Geomorfologia*, PTPN, Wyd. Mat.-Przyr., Komitet Fizjograficzny, Poznań 1961,
- Szponar A., *Fizjografia urbanistyczna*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2003,
- *Zieleń i architektura*, Kronika Miasta Poznania, Poznań 1993,
- *Wśród zwierząt i roślin*, pod red. J. Wiesiołkowskiego, Kronika Miasta Poznania, Wydawnictwo Miejskie, Poznań 2002.

Materiały kartograficzne:

- mapa ewidencyjna,
- mapa hydrograficzna w skali 1:50 000, ark. N-33-130-D Poznań, GEOMAT Sp. z o.o., Poznań 2001,
- mapa sozologiczna w skali 1:50 000, ark. N-33-130-D Poznań, OPGK Poznań 1992,
- mapa hydrogeologiczna Polski w skali 1:50 000 – główny użytkowy poziom wodonośny, ark. Poznań (471), wersja cyfrowa,
- mapa hydrogeologiczna Polski w skali 1:50 000 – pierwszy poziom wodonośny, występowanie i hydrodynamika, ark. Poznań (471),
- Szczegółowa mapa geologiczna Polski w skali 1:50 000, ark. 471 – Poznań N-33-130-D, Państwowy Instytut Geologiczny, 1990,
- mapa geośrodowiskowa Polski (II) w skali 1:50 000, ark. 471 – Poznań (N-33-130-D), Plansza A i B, Państwowy Instytut Geologiczny Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2015,
- Atlas geologiczno-inżynierski Poznania, Przedsiębiorstwo Badań Geofizycznych w Warszawie, Przedsiębiorstwo Geodezyjno i Geologiczno-Fizjograficzne, Warszawa, sierpień 2007 r. (aktualizacja 2013-2017), mapy geologiczno-inżynierskie 1:10 000.

Akty prawne:

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2024 r., poz. 54, tekst jednolity z późn. zm),
- Ustawa z dnia 3 października 2008 *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2023 r., poz. 1094, tekst jednolity z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (Dz. U. z 2023 r., poz. 977, tekst jednolity z późn. zm),
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 roku *o ochronie przyrody* (Dz. U. z 2023 r., poz. 1336, tekst jednolity z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (Dz. U. z 2022 r., poz. 840, tekst jednolity z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. *o odpadach* (Dz. U. z 2022 r., poz. 699, tekst jednolity z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. *Prawo budowlane* (Dz. U. z 2023 r., poz. 682, tekst jednolity z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. *Prawo wodne* (Dz. U. z 2023 r., poz. 1478, tekst jednolity z późn. zm.),

- Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2022 r., poz. 2519, tekst jednolity z późn. zm.),
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2022 r., poz. 1225, tekst jednolity, z późn. zm.),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r., poz. 112, tekst jednolity),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2007 r., Nr 120, poz. 826) – akt archiwalny,
- Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 1 lipca 2021 r. w sprawie szczegółowego zakresu danych ujętych na strategicznych mapach hałasu, sposobu ich prezentacji i formy ich przekazywania (Dz. U. z 2021 r., poz. 1325),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2022 r., poz. 2380),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r. poz. 1409),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r. poz. 1408),
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 13 lipca 2021 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. z 2021, poz. 1576),
- Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. z 2020 r., poz. 2279),
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2023 r., poz. 335),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2021 r., poz. 845, tekst jednolity),
- Uchwała Nr XXI/393/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 13 lipca 2020 roku w sprawie określenia Programu ochrony powietrza dla strefy aglomeracja poznańska (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 20 lipca 2020 r., poz. 5956),
- Uchwała Nr XVI/249/VIII/2019 Rady Miasta Poznania z dnia 3 września 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „W rejonie ulic Powstańców Wielkopolskich, Ratajczaka i Kościuszki” w Poznaniu,
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystego powietrza dla Europy (Dz.U.U.E.L.2008.152.1),
- Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz.U.U.E.L.2001.197.30),
- Dyrektywa Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U.U.E.L.1992.206.7 – Dyrektywa Siedliskowa).

Dokumenty, inne dostępne opracowania:

- Aktualizacja opracowania ekofizjograficznego dla potrzeb Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania, MPU, Poznań, styczeń 2021 r.,
- Atlas geochemiczny Poznania i okolic, 1:100 000; Lis J., Pasieczna A.; Warszawa 2005,
- Weryfikacja i aktualizacja rejestru terenów osuwiskowych oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi na terenie miasta Poznania, Mapa lokalizacji osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi (arkusz 3), skala 1:10 000, Różański M., Nowak M., Nyckowiak Z., Troć M., GT PROJEKT, Swadzim, listopad 2016 r.,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania, Uchwała Nr LXXXVIII/1670/VIII/2023 Rady Miasta Poznania z dnia 11 lipca 2023 r.,
- Program ochrony środowiska dla miasta Poznania do 2030 roku, Uchwała Nr XCIV/1817/VIII/2023 Rady Miasta Poznania z dnia 5 grudnia 2023 r.,
- Stan środowiska w województwie wielkopolskim Raport 2020, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Departament Monitoringu Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Poznaniu, Poznań 2021,

- Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim Raport wojewódzki za rok 2022, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Departament Monitoringu Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Poznaniu, Poznań, kwiecień 2023 r.,
- Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016-2021 na podstawie monitoringu, <https://wody.gios.gov.pl/pjpw>,
- Klasyfikacja wskaźników i grup wskaźników w jednolitych częściach wód powierzchniowych rzek i zbiorników zaporowych za rok 2022, <https://wody.gios.gov.pl/pjpw>,
- *Mapa akustyczna miasta Poznania 2017*, AkustiX, *lemitor* OCHRONA ŚRODOWISKA, wrzesień 2017,
- *Strategiczna Mapa Hałasu miasta Poznania*, AkustiX, *lemitor* OCHRONA ŚRODOWISKA, 2022,
- Plan Adaptacji do zmian klimatu Miasta Poznania do roku 2030 (Uchwała Nr X/144/VIII/2019 Rady Miasta Poznania z dnia 16.04.2019 r. w sprawie przyjęcia *Miejskiego Planu Adaptacji do zmian klimatu dla Miasta Poznania*),
- Objaśnienia do szczegółowej mapy geologicznej Polski 1:50000, arkusz Poznań (471), Chmał R., Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa 1997,
- Objaśnienia do arkusza mapy hydrogeologicznej Polski w skali 1:50 000, ark. Poznań (471), Biuro Studiów i Badań Hydrogeologicznych i Geofizycznych „HYDROCONSULT” Sp. z o.o., Warszawa 2000,
- Kaczmarek M., Kaczmarek J., Pędziwiatr K., Jakubowska A., Antkowiak M., Konieczna P, Atlas rozmieszczenia pławów na terenie miasta Poznania – narzędzie skutecznej ochrony gatunkowej, Klub Przyrodników Koło Poznańskie, Poznań 2013,
- Łochyński M., Jaros R., Dzięciołowski R., Gołębiak G., Grzywiński W., Jurczyszyn M., Sieprawski A., Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiotach ochrony obszaru Natura 2000 Fortyfikacje w Poznaniu PL300005, BIOTOPE Usługi Przyrodnicze, Poznań, 31 sierpnia 2018 r.,
- projekt uchwały Rady Miasta Poznania w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „W rejonie ulic Powstańców Wielkopolskich, Ratajczaka i Kościuszki” w Poznaniu, MPU 2023 r.

Inne źródła:

- wizja terenowa (sierpień 2023 r.),
- mapa SIP ZGiKM GEOPOZ
- <https://poznan.wios.gov.pl>
- <https://mapy.geoportal.gov.pl>
- <https://geolog.pgi.gov.pl>
- <https://baza.pgi.gov.pl>
- <https://polska.e-mapa.net>
- <https://epsh.pgi.gov.pl>
- <https://emgsp.pgi.gov.pl>
- <https://www.gios.gov.pl/pl/stan-srodowiska>
- <https://powietrze.gios.gov.pl>
- <https://wody.gios.gov.pl>
- <https://isok.gov.pl/hydroportal>
- <https://geoserwis.gdos.gov.pl>
- <https://crfop.gdos.gov.pl>
- <http://mjwp.gios.gov.pl/>

Informacje uzyskane z powyższych materiałów źródłowych oraz informacje zebrane podczas przeprowadzonej wizji terenowej pozwoliły na opracowanie ogólnej charakterystyki środowiska przyrodniczego omawianego obszaru w podziale na jego poszczególne komponenty, w tym: rzeźbę terenu, budowę geologiczną i warunki podłoża, warunki wodne, szatę roślinną, świat zwierzęcy, gleby, klimat lokalny. Na podstawie pozyskanych informacji określono również stan środowiska przyrodniczego w zakresie jakości powietrza, wód i klimatu akustycznego, a także wskazano obecny sposób i stan zagospodarowania obszaru objętego projektem planu. Należy jednak zaznaczyć, że przeprowadzenie wizji terenowej w ograniczonym przedziale czasowym nie pozwoliło na przeprowadzenie inwentaryzacji w sposób wyczerpujący, pozwalający na zidentyfikowanie wszystkich gatunków flory i fauny występujących w granicach obszaru opracowania.

Prognozę oddziaływania na środowisko sporządzono przy zastosowaniu metody opisowej, polegającej na charakterystyce istniejących zasobów środowiska oraz łączeniu w całość posiadanych informacji o dotychczasowych mechanizmach funkcjonowania środowiska i wskazaniu, jakie potencjalne skutki mogą wystąpić w środowisku w wyniku realizacji ustaleń planu. Posłużono się również metodą porównawczą, wykorzystując wiedzę o funkcjonowaniu środowiska jako całości. Skonfrontowano zaproponowane rozwiązania

planistyczne z istniejącymi uwarunkowaniami środowiskowymi. Prognozę oddziaływania na środowisko przedstawiono w zakresie, jaki umożliwia obecny stan dostępnej informacji o środowisku oraz w tym kontekście – stopień ogólności ustaleń planu.

2. CHARAKTERYSTYKA ORAZ STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

2.1. Położenie, użytkowanie i zagospodarowanie terenu

Obszar objęty ustaleniami projektu planu „W rejonie ulic Powstańców wielkopolskich, Ratajczaka i Kościuszki” w Poznaniu zlokalizowany jest w centralnej części miasta Poznania, w obrębie dawnej dzielnicy Stare Miasto. Obejmuje on tereny ograniczone od północy ul. Powstańców Wielkopolskich, od wschodu ul. F. Ratajczaka (włącznie z fragmentem ulicy), od południa ul. Niezłomnych, a od zachodu ul. T. Kościuszki. Całkowita powierzchnia terenów stanowiących obszar opracowania wynosi ok. 1,8 ha.

Analizowany obszar obejmuje fragment historycznego śródmieścia, charakteryzującego się bardzo wysokim stopniem trwałego zainwestowania. Zabudowę w granicach analizowanego obszaru reprezentuje budynek Szkoły Podstawowej nr 75 im. Powstańców Wielkopolskich (wraz z oddziałem przedszkolnym, boiskiem sportowym, terenami zieleni z placami zabaw oraz salą gimnastyczną), budynki Uniwersytetu WSB Merito Poznań (dawniej Wyższa Szkoła Bankowa), budynki i obiekty o charakterze tymczasowym pełniące funkcje usługowe (obiekty gastronomiczne u zbiegu ul. T. Kościuszki i ul. F. Ratajczaka) oraz parkingi dla istniejących funkcji.

Co istotne, pięć z budynków zlokalizowanych na przedmiotowym terenie jest wpisanych do rejestru zabytków, są to obiekty z końca XIX wieku, dawne trzy budynki mieszkalne, stajnie i magazyn. Wysokość zabudowy jest zróżnicowana od jednokondygnacyjnych obiektów o wysokości około 3-4 m do czterokondygnacyjnego budynku o wysokości prawie 18 m. Należy zauważyć, że część budynków jest obecnie przebudowywana (m.in. realizacja łącznika między budynkami od strony ul. F. Ratajczaka) i dostosowywana do potrzeb WSB.

Wolny od zabudowy pozostaje w chwili obecnej pas terenów zlokalizowany wzdłuż ul. T. Kościuszki, w obrębie którego zlokalizowane są utwardzone powierzchnie, wykorzystywane obecnie na potrzeby parkowania samochodów.

Obsługę terenów znajdujących się w granicach przedmiotowego obszaru zapewniają ul. T. Kościuszki i ul. F. Ratajczaka (których fragmenty znajdują się w granicach projektu mpzp), jak również przebiegająca w bezpośrednim sąsiedztwie granicy projektu mpzp ul. Powstańców Wielkopolskich. W granicach projektu mpzp znajduje się także fragment skrzyżowania ul. F. Ratajczaka i ul. T. Kościuszki.

Przez analizowany obszar przebiegają także liczne sieci infrastruktury technicznej, w tym w szczególności: sieć ciepłownicza (w tym magistrala ciepłownicza), sieć elektroenergetyczna (linia kablowa SN-15 kV), sieć gazowa, sieć kanalizacji sanitarnej/ogólnospławnej (w tym kolektor sanitarny/ogólnospławny), sieć wodociągowa oraz sieć telekomunikacyjna. W granicach analizowanego obszaru zlokalizowany jest także obiekt infrastruktury ciepłowniczej.

W najbliższym otoczeniu obszaru objętego projektem planu miejscowego funkcjonuje zróżnicowana zabudowa usługowa – centrum handlu i kultury „Stary Browar”, budynek Wielkopolskiej Izby Rzemieślniczej, budynki Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza (Collegium Novum) oraz Uniwersytetu Ekonomicznego. W sąsiedztwie północnej i północno-wschodniej części przedmiotowego obszaru (przy ul. Powstańców Wielkopolskich, ul. Ogrodowej i ul. F. Ratajczaka) funkcjonuje zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, natomiast najbliższe sąsiedztwo po wschodniej stronie omawianego obszaru stanowi park im. J. H. Dąbrowskiego (o powierzchni ok. 4 ha). W bliskim sąsiedztwie obszaru opracowania funkcjonuje także usługowa zabudowa wysokościowa.

2.2. Elementy dziedzictwa kulturowego

Obszar objęty projektem mpzp stanowi fragment zespołu urbanistyczno-architektonicznego centrum miasta, wpisanego do rejestru zabytków pod nr A 231 (decyzja z dnia 14.03.1980 r.), zespołu urbanistyczno-architektonicznego kolebki miasta, najstarszego przedmieścia i najstarszych dzielnic XIX-wiecznego Poznania (wpisanego do rejestru zabytków decyzją nr A 239 z dnia 6 października 1982 r.), fragment pomnika historii „Poznań – historyczny zespół miasta”³, jak również fragment układu urbanistycznego tzw. „Ringu” (wpisanego do rejestru zabytków decyzją nr A 274 z dnia 3 stycznia 1985 r.).

³ Rozporządzenie Prezydenta RP Dz. U z 2008 r. nr 219, poz. 1401

Ponadto, w granicach obszaru opracowania zlokalizowane są budynki wpisane do rejestru zabytków decyzją nr A 325 z dnia 19 listopada 1992 r. – budynki zespołu koszarowego przy ul. F. Ratajczaka 1,3 i 5/7 oraz przy ul. Powstańców Wielkopolskich 1 i 5₂.

2.3. Rzeźba terenu

Analizowany obszar, wg podziału Polski na jednostki fizycznogeograficzne, położony jest w obrębie makroregionu Pojezierze Wielkopolskie (315.5), w zasięgu mezoregionu Pojezierze Poznańskie (315.51).

Przedmiotowy obszar charakteryzuje się minimalnym zróżnicowaniem w zakresie ukształtowania terenu – rzędne terenów wahają się w granicach 74-75 m n.p.m. Podkreślenia wymaga fakt, iż obecne ukształtowanie terenu wynika z trwających na przestrzeni wieków silnych, antropogenicznych przemian, związanych m.in. z realizacją zabudowy, elementów układu komunikacyjnego oraz sieci infrastruktury technicznej.

2.4. Budowa geologiczna i warunki gruntowe

Zgodnie z informacjami zobrazowanymi na mapie geologicznej (obejmującej swym zasięgiem obszar projektu planu)⁴ budowa utworów czwartorzędowych jest jednorodna – w granicach niemal całego obszaru występują gliny zwałowe, powstałe w okresie zlodowacenia Warty. Na niewielkim obszarze w rejonie północno-zachodnim występują piaski i żwiry wodnolodowcowe poziomu sandrowego III.

Dla oceny lokalnych warunków gruntowych wykorzystano również bardziej szczegółowe informacje zobrazowane w Atlasie geologiczno-inżynierskim Poznania⁵. W opracowaniu tym oceny warunków geologiczno-inżynierskich dokonano na tle budowy geologicznej i warunków hydrogeologicznych, w oparciu o wykonane prace terenowe oraz analizę materiałów archiwalnych. Na ocenę warunków wpłynęła charakterystyka litologiczna, genetyczna, geomorfologiczna, a także właściwości fizyczno-mechaniczne gruntów. Występujące warunki wodne oceniono pod kątem ich wpływu na właściwości gruntów, a więc na budowlaną przydatność terenu. Na podstawie danych powstały między innymi: mapy gruntów na głębokości 1, 2 i 4 m oraz mapy warunków budowlanych na głębokości 2 m. Na analizowanym obszarze na głębokości 1 m p.p.t. występują przede wszystkim grunty antropogeniczne, nasypy niebudowlane, jak również holocenijskie rzeczne grunty niespoiste. Na głębokości 2 m p.p.t., poza wspomnianymi utworami, lokalnie występują także plejstocenijskie lodowcowe grunty spoiste (w części zachodniej) i niespoiste (w części południowo-zachodniej). Na głębokości 4-6 m p.p.t. na całym obszarze występują plejstocenijskie lodowcowe grunty spoiste, którym na głębokości 10 m p.p.t. towarzyszą wodnolodowcowe grunty niespoiste (w części południowo-wschodniej) oraz mioceńskie jeziorne grunty spoiste (w części południowo-zachodniej).

Zgodnie z zawartymi we wspomnianym atlasie informacjami, warunki budowlane na obszarze opracowania określa się jako przeciętne lub lokalnie jako ograniczone – w rejonie północno-zachodniej i południowo-wschodniej granicy obszaru mpzp.

2.5. Zasoby naturalne

Na obszarze objętym granicami projektu mpzp „W rejonie ulic Powstańców Wielkopolskich, Ratajczaka i Kościuszki” w Poznaniu nie stwierdzono występowania udokumentowanych i zarejestrowanych zasobów w postaci złóż naturalnych⁶. Analizowany obszar położony jest również poza zasięgiem Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 144 – Wielkopolska Dolina Kopalna oraz GZWP nr 143 Subzbiornik Inowrocław – Gniezno.

2.6. Warunki wodne

Wody powierzchniowe

W granicach analizowanego obszaru nie stwierdzono występowania jakichkolwiek wód powierzchniowych w postaci naturalnych czy sztucznych cieków i zbiorników. Najbliższy, sztuczny zbiornik wodny

⁴ szczegółowa mapa geologiczna Polski w skali 1:50 000, ark. 471 - Poznań N-33-130-D Państwowy Instytut Geologiczny, 1990

⁵Atlas geologiczno-inżynierski Poznania, Przedsiębiorstwo Badań Geofizycznych w Warszawie, Przedsiębiorstwo Geodezyjno i Geologiczno-Fizjograficzne, Warszawa, sierpień 2007 r. (aktualizacja 2013-2017), mapy geologiczno-inżynierskie 1:10 000, Atlas Poznania – arkusz N-33-130-D-d-1

⁶ baza.pgi.gov.pl

zlokalizowany jest na terenie parku im. K. Marcinkowskiego (w odległości ok. 175 m od zachodniej granicy obszaru projektu planu).

Należy natomiast wskazać, że wszystkie tereny zlokalizowane w granicach obszaru projektu mpzp położone są w zasięgu zlewni jednolitej części wód powierzchniowych JCWP Warta od Kopli do Wełny (kod PLRW600012185999), będącej silnie zmienioną częścią wód.

Wody podziemne

Zgodnie z informacjami zawartymi w Atlasie geologiczno-inżynierskim Poznania⁷, większość terenów zlokalizowanych w granicach obszaru objętego projektem mpzp charakteryzuje się występowaniem zwierciadła wód podziemnych na głębokości od 2 do 5 m p.p.t. Lokalnie, w części wschodniej, zwierciadło wód występuje na głębokości 5-10 m p.p.t. (na niewielkim obszarze u zbiegu ul. Powstańców Wielkopolskich i ul. T. Kościuszki zwierciadło wód występuje na głębokości 1-2 m p.p.t).

Głównym użytkowym poziomem wodonośnym w zasięgu obszaru opracowania jest natomiast mioceński poziom zbiornika wielkopolskiego (cały obszar projektu mpzp zlokalizowany jest w zasięgu jednostki hydrogeologicznej, oznaczonej symbolem 1cTrI)⁸. Wody poziomu mioceńskiego występują na znacznych głębokościach (50-100 m p.p.t). Należy zauważyć, że poziom mioceński charakteryzuje się bardzo niskim stopniem zagrożenia zanieczyszczenia z uwagi na dobrą izolację poziomu wodonośnego przez nadkład bardzo słabo przepuszczalnych glin i bardzo słabo przepuszczalnych itów.

Przedmiotowy obszar zlokalizowany jest poza granicami głównych zbiorników wód podziemnych. W jego granicach nie stwierdzono również występowania ujęć wody, dla których wyznaczone zostały strefy ochronne.

2.7. Gleby

Zgodnie z informacjami przedstawionymi na mapie glebowo-rolniczej, w obrębie analizowanego obszaru występują typowe dla terenów zabudowanych gleby antropogenicznie przekształcone. Występujące tu pierwotnie gleby uległy silnym przekształceniom, głównie na skutek wykonania na tych terenach nasypów gruzowych i gruzowo-mineralnych oraz zrealizowania szeregu inwestycji budowlanych i komunikacyjnych. Z informacji przedstawionych w *Atlasie geochemicznym Poznania i okolic* wynika, że gleby na obszarze opracowania charakteryzują się odczynem alkalicznym (o pH 7,4-9,3).

Występujące naturalnie gleby nie spełniają wymogów technicznych, jakie są wymagane przy ww. inwestycjach, w związku z tym, w celu uzyskania odpowiednich właściwości gruntu dokonuje się przemieszczenia dużych mas ziemnych, utwardzenia oraz wzbogacenia podłoża o materiały mineralne takie jak: piasek, żwir, cement i inne. Ponadto, pod powierzchnią gruntu umieszczane są fundamenty oraz inne elementy konstrukcyjne budynków, wpływające w sposób znaczący na zmiany właściwości fizycznych gruntów. Niekorzystny wpływ na właściwości tutejszych gleb miało również doprowadzenie do budynków elementów podziemnej infrastruktury technicznej. Działania te, na skutek znacznego uszczelnienia powierzchni ziemi, zagęszczenia i przemieszania poszczególnych warstw profilu glebowego, a także zaburzenia naturalnej wymiany gazowej i przepływu kapilarnego wody, doprowadziły do utraty naturalnych właściwości fizycznych, chemicznych oraz biologicznych gleb.

2.8. Szata roślinna

Zasobność i różnorodność roślinności występującej w zasięgu granic projektu mpzp związana jest przede wszystkim z obecnym sposobem zagospodarowania, jak również bardzo dużym stopniem przekształcenia poszczególnych terenów. W granicach przedmiotowego obszaru nie stwierdzono występowania cennych zbiorowisk roślinności, niemniej, w jego granicach funkcjonuje liczna – jak na warunki ścisłego centrum miasta – roślinność wysoka, stanowiąca niezwykle istotny element lokalnego krajobrazu. Reprezentują ją przede wszystkim drzewa i krzewy rosnące w sąsiedztwie istniejącej zabudowy (w znacznej mierze we wnętrzach zabudowy, w sąsiedztwie budynków WSB oraz Szkoły Podstawowej) jak również skupiska roślinności nasadzonej w postaci szpalerów drzew towarzyszących szlakom komunikacyjnym (wzdłuż ul. F. Ratajczaka i ul. T. Kościuszki).

Na szczególną uwagę zasługują pojedyncze egzemplarze okazałych drzew, w tym przede wszystkim rosnące u zbiegu ul. F. Ratajczaka i ul. T. Kościuszki wiąz (*Ulmus sp.*) oraz klon jawor (*Acer pseudoplatanus*), lipa

⁷ Atlas geologiczno-inżynierski Poznania, Mapa głębokości do pierwszego zwierciadła wody podziemnej, ark. N-33-130-D-d-1 oraz N-33-130-D-d-2

⁸ mapa hydrogeologiczna Polski w skali 1:50 000 – główny użytkowy poziom wodonośny, ark. Poznań (471), wersja cyfrowa

drobnolistna (*Tilia cordata*) rosnąca na niewielkiej wysepce w ciągu ul. T. Kościuszki⁹, wiąz (*Ulmus* sp.) rosnący w sąsiedztwie budynku przedszkola przy ul. T. Kościuszki¹⁰, czy też rosnące na terenie u zbiegu ul. Powstańców Wielkopolskich i ul. T. Kościuszki kasztanowce (*Aesculus hippocastanum*) o rozłożystych, regularnych koronach i dobrej kondycji zdrowotnej. Wspomniane drzewa są w dostatecznie dobrym stanie zdrowotnym tzn. rokującym kolejne lata życia.

Drzewa o różnej kondycji zdrowotnej oraz rozmiarach rosną również na terenie Szkoły Podstawowej przy ul. Powstańców Wielkopolskich. Wśród nich najcenniejsze są klony pospolite (*Acer platanoides*) rosnące w sąsiedztwie boiska szkolnego, którym towarzyszą młode nasadzenia klonów polnych (*Acer campestre*). Po zachodniej stronie boiska rośnie skupisko bożodrzewów¹¹ (*Ailanthus altissima*), którym towarzyszą pojedyncze wiąz (*Ulmus* sp.) i robinia akacjowa (*Robinia pseudoacacia*), natomiast przed wejściem do szkoły zrealizowane został niewielki skwer, w obrębie którego rosną niewielkie egzemplarze cisu pospolitego (*Taxus baccata*), jodły (*Abies alba*), modrzewia europejskiego (*Larix decidua*) i świerka pospolitego (*Picea abies*).

Zważywszy na szczególnie wpływ zieleni wysokiej na kształtowanie warunków środowiskowych, mikroklimatycznych, jak i krajobrazowych, zachowanie funkcjonującej tu zieleni wysokiej będzie jednym z najbardziej istotnych założeń projektu planu miejscowego. Za szczególnie istotne uznać należy wprowadzenie rozwiązań zapewniających ochronę starych, okazałych drzew, jak i uzupełnianie przyulicznych zadrzewień młodymi drzewami, w tym ochronę i zachowanie nasadzeń przy ul. F. Ratajczaka, ochronę drzew rosnących przy (znajdującej się poza obszarem opracowania) ul. Powstańców Wielkopolskich i uzupełnianie jej przyulicznych zadrzewień itd.

Poza wspomnianymi wcześniej drzewami o największych walorach przyrodniczych i krajobrazowych, wspomnieć można tu m.in. o leszczynach tureckich (*Corylus colurna*) rosnących w północnym fragmencie ul. F. Ratajczaka.

Lokalną szatę roślinną uzupełnia porastająca nieuszczerbnione powierzchnie pospolita roślinność ruderalna, reprezentowana przez gatunki przystosowane do życia w warunkach ograniczonej dostępności do wody oraz narażenia na niekorzystne oddziaływanie wielu czynników środowiskowych.

2.9. Zwierzęta

Środowisko miejskie jest miejscem życia gatunków zwierząt, które potrafiły się przystosować do życia na terenach silnie zurbanizowanych lub które od dawna towarzyszą siedzibom ludzkim. Naturalnymi siedliskami przedstawicieli fauny miast są tereny zielone tworzące w Poznaniu tzw. kliny zieleni, niemniej, liczne gatunki zwierząt przystosowały się do życia w warunkach nawet najbardziej ścisłej zabudowy miejskiej.

Najliczniejszą grupą występujących na obszarze projektu mpzp zwierząt są niewątpliwie bezkręgowce, pospolicie spotykane przede wszystkim w zasięgu powierzchni zagospodarowanych zielenią. Wśród występujących tu zwierząt bezkręgowych wspomnieć można m.in. o przedstawicielach prostoskrzydłych (*Orthoptera*), muchówek (*Diptera*) oraz błonkoskrzydłych (*Hymenoptera*). Zwierzęta te występują przede wszystkim w obrębie powierzchni porośniętych zielenią, w tym w szczególności w sąsiedztwie rosnących tu drzew.

W granicach analizowanego terenu stwierdzono również obecność kilku gatunków ptaków, które przystosowały się do przebywania w centrum miasta. Należą do nich dość pospolite w granicach miasta gołębie miejskie (*Columba livia urbana*), grzywacze (*Columba palumbus*), kosy (*Turdus merula*), kawki (*Corvus monedula*), sierpówki (*Streptopelia decaocto*) oraz sroki (*Pica pica*). Z uwagi na bliskie sąsiedztwo terenów parku im. J. H. Dąbrowskiego i parku im. K. Marcinkowskiego, charakteryzujących się bardziej atrakcyjnymi warunkami siedliskowymi (obecność starodrzewu, duże powierzchnie zagospodarowane zielenią itd.) możliwe jest również pojawianie się gatunków ptaków notowanych na ich obszarze.

Do przedstawicieli fauny, widywanych na zabudowanych terenach śródmiejskich, należy także szczur wędrowny (*Rattus norvegicus*) i kuna domowa (*Martes foina*) – gatunki ssaków, które doskonale przystosowały się do życia w warunkach wielkiego miasta (szczególnie w obrębie starej zabudowy kamienicznej). Bliskość terenów parkowych może sprzyjać pojawianiu się na obszarze opracowania również innych gatunków drobnych ssaków.

⁹ osiągnęła obwód 225 cm (dla tego gatunku do objęcia ochroną pomnikową wymagane jest 300 cm obwodu)

¹⁰ wiąz osiągnęły już obwody rzędu 250 cm - tzn. większe niż wymagane dla drzew pomnikowych tego gatunku (minimalny obwód wiązu kwalifikujący go do objęcia ochroną pomnikową to 200 cm – zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 4 grudnia 2017 r. w sprawie kryteriów uznawania tworów przyrody żywej i nieożywionej za pomniki przyrody (Dz. U. z 2017 r., poz. 2300)

¹¹ gatunek inwazyjny w Polsce

2.10. Klimat lokalny

Według regionalizacji klimatycznej (Woś 1994) obszar objęty granicami planu, podobnie jak obszar całego Poznania, należy do Regionu Środkowowielkopolskiego.

Z uwagi na specyficzne warunki panujące w obrębie miasta, lokalne warunki klimatyczne odbiegają nieco od warunków klimatycznych, obserwowanych w obrębie niezabudowanych terenów zlokalizowanych w zasięgu Regionu Środkowowielkopolskiego. Na modyfikację mikroklimatu w granicach aglomeracji miejskich wpływa szereg czynników pochodzenia antropogenicznego, w tym między innymi emisja do atmosfery znacznych ilości sztucznie wytwarzanego ciepła (m.in. na skutek spalania paliw w instalacjach grzewczych), emisja zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego, czy też obecność intensywnej zabudowy wpływającej niekorzystnie na proces przewietrzania. Z uwagi na powyższe, w obrębie miast obserwuje się częstsze występowanie chmur o budowie pionowej, częstsze występowanie opadów atmosferycznych i mgieł, mniejszą liczbę dni pogodnych, zmniejszenie prędkości wiatru, a także większą częstotliwość występowania cisz. Czynniki te wpływają jednocześnie na pojawianie się na terenach miejskich specyficznej cyrkulacji powietrza między terenami intensywnie zabudowanymi, a terenami podmiejskimi.

Poniższą charakterystykę poszczególnych wskaźników klimatycznych dla obszaru Poznania oparto na danych meteorologicznych z lat 1981-2015, uzyskanych ze stacji synoptycznej IMGW-PIB Poznań-Ławica (330)¹².

Średnia roczna temperatura powietrza w Poznaniu w wieloleciu wynosiła 9,0°C, przy czym w latach 1981-2015 zaobserwowano niewielki, dodatni trend tego wskaźnika. Miesięczna temperatura maksymalna na reprezentatywnej dla otoczenia Poznania stacji synoptycznej wykazuje systematyczny wzrost w tempie 0,04°C/dekadę. Absolutne maksimum (37,1°C) odnotowano w dniu 8 sierpnia 2015 r. Najcieplejszym miesiącem był lipiec 2006 roku, kiedy średnia miesięczna maksymalna temperatura powietrza wynosiła 30,7°C oraz lato 1992 roku z temperaturą maksymalną powietrza średnio 26,8°C. Nieznaczny wzrost (w tempie 0,04°C/dekadę) wykazuje również miesięczna temperatura minimalna powietrza w Poznaniu. Najzimniejszym miesiącem był luty 1987 r. (ze średnią minimalną temperaturą powietrza -13,6°C) oraz zima 1985 r. (ze średnią temperaturą minimalną powietrza -7,6°C). Absolutne minimum (-28,5°C) zanotowano 14 stycznia 1987 roku.

Na terenie miasta w latach 1981-2015 zanotowano 32 fale upałów¹³, trwające od 3 do 11 dni, z czego najdłuższe z nich wystąpiły w roku 1994 i 2006, i trwały odpowiednio 10 i 11 dni. Na stacji synoptycznej Poznań-Ławica zwiększa się liczba i okres trwania fal upałów średnio o 0,3 zjawiska/dekadę i o 1,6 dnia/dekadę. W Poznaniu zidentyfikowano również aż 53 wystąpienia fal zimna¹⁴, trwających od 3 do 14 dni, przy czym w 1987 i 2012 wystąpiły dwie najdłuższe fale zimna trwające odpowiednio 12 i 14 dni. Liczba i okres trwania fal zimna wykazuje słabą tendencję spadkową, o 0,3 zjawiska/dekadę i o 1,6 dnia/dekadę. W Poznaniu odnotowuje się średnio w roku 27 dni mroźnych (temp. maksymalna < 0°C), przy tendencji spadkowej o ok. 1,7 dnia/dekadę.

Opady atmosferyczne w ciągu roku osiągają na terenie miasta przeciętnie wartość 526 mm. W analizowanym wieloleciu najwyższa roczna suma (715 mm) wystąpiła w 2010 r., natomiast najniższa w roku 1982 (275 mm). W przebiegu rocznym wyraźnie zaznacza się maksimum opadów przypadającym na lipiec (ze średnią 80,5 mm) oraz minimum przypadającym na luty (27,3 mm). Analiza rocznych sum opadów wskazuje na wzrost opadów średnio o 29,9 mm na dziesięciolecie. W ciągu roku w Poznaniu występuje przeciętnie 11 dni z opadem większym lub równym 10 mm, 3 dni z opadem powyżej lub równym 20 mm i 1 dzień z opadem powyżej lub równym 30 mm czyli z opadem silnym. Długość najdłuższych w roku okresów bezopadowych czyli takich, w których opad nie przekroczył 1 mm, jest bardzo zróżnicowana, ulega zmianie w badanym wieloleciu od okresu trwającego 12 dni w roku 2001 do okresu o długości 41 dni w roku 1997. Okres bezopadowy w Poznaniu przeciętnie trwa około 24 dni. Intensywność tego zjawiska słabnie w tempie 1,3 dnia na dekadę.

Średnia roczna liczba dni z pokrywą śnieżną w Poznaniu w latach 1981-2015 wynosiła 42 dni. Najwięcej dni ze śniegiem zanotowano w latach 1996 i 2013 – odpowiednio 96 i 80 dni. Obserwuje się malejący trend liczby dni z pokrywą, średnio o 2,6 dnia na dekadę. Pokrywa śnieżna pojawiała się najwcześniej w październiku, natomiast zanikała najpóźniej w maju.

Dla obszaru Poznania w 2015 r., podobnie jak w wieloleciu, stwierdzono największą częstotliwość występowania wiatrów z sektora zachodniego, z mniejszym udziałem wiatrów z kierunków północnego i północno-wschodniego. Bardzo silny wiatr (o prędkości przekraczającej 17 m/s) występują średnio 7 dni w roku. Najbardziej wietrzny był rok 2015, kiedy było 16 dni z takimi porywami wiatru, a jego prędkość osiągnęła wartość 15m/s (54,0 km/h). Najmniej przypadków zanotowano w 2012 roku (1

¹² Plan Adaptacji do zmian klimatu Miasta Poznania do roku 2030, Załącznik 2 Opis głównych zagrożeń klimatycznych i ich pochodnych dla Miasta Poznania

¹³ definiowanych jako okres przynajmniej 3 dni z maksymalną temperaturą powietrza powyżej 30°C

¹⁴ definiowanych jako okres przynajmniej 3 dni z maksymalną temperaturą minimalną poniżej -10°C

dzień). W analizowanym wieloleciu nastąpił spadek liczby dni z porywami wiatru o takiej sile, średnio o około 0,7 dnia na dekadę.

Okres wegetacyjny w rejonie miasta Poznania należy do najdłuższych w kraju i wynosi 220 dni.

Na kształtowanie lokalnego klimatu istotny wpływ ma również obecność czynników pojawiających się na skutek działalności człowieka. Występowanie śródmiejskiej zabudowy wpływa niekorzystnie na kształtowanie lokalnych warunków wilgotnościowych oraz pogorszenie możliwości przewietrzania terenów. Obecność gęstej, śródmiejskiej zabudowy oraz sieci dróg wpływa również na pojawianie się obserwowanego na terenach śródmiejskich zjawiska „wyspy ciepła”. Należy jednak zauważyć, że niekorzystny wpływ na warunki klimatyczne, powodowany obecnością zabudowy i szlaków komunikacyjnych, jest w przypadku analizowanego obszaru niwelowany w pewnym stopniu dzięki obecności dużych, śródmiejskich parków – parku im. J. H. Dąbrowskiego, sąsiadującego z obszarem projektu mpzp od strony wschodniej oraz parku im. K. Marcinkowskiego, zlokalizowanego w odległości 120-150 m od jego zachodniej granicy.

2.11. Jakość powietrza atmosferycznego

Największy wpływ na kształtowanie jakości powietrza atmosferycznego ma lokalizacja i charakter źródeł emisji oraz sposób zagospodarowania przestrzennego danego obszaru. Udział zanieczyszczeń napływających z terenów sąsiednich ma zazwyczaj znacznie mniejsze znaczenie w kształtowaniu lokalnej jakości powietrza atmosferycznego. Analizowany w prognozie obszar obejmuje tereny w większości zabudowane, w zasięgu którego występują przede wszystkim źródła emisji liniowej.

Na terenach całego śródmieścia, w obrębie którego zlokalizowany jest omawiany obszar, do źródeł emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych zalicza się nieliczne, przestarzałe instalacje grzewcze opalane paliwami stałymi, funkcjonujące w obrębie zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (zabudowa kamieniczna). Eksploatacja wspomnianych instalacji związana jest z emisją znacznych ilości zanieczyszczeń i w dużym stopniu wpływa na kształtowanie lokalnej jakości powietrza. Należy natomiast podkreślić, że tego rodzaju instalacje funkcjonują poza obszarem objętym granicami projektu mpzp – funkcjonujące tu budynki są ogrzewane za pomocą ciepła dostarczanego przez sieć ciepłowniczą. Ponadto, na obszarze historycznego śródmieścia zrealizowano w ostatnich latach szereg inwestycji, obejmujących m.in. podłączenie budynków do miejskiej sieci ciepłowniczej, czy też wymianę przestarzałych instalacji, co w sposób istotny zmniejszyło poziom tzw. emisji niskiej.

Istotnym czynnikiem wpływającym na kształtowanie lokalnej jakości powietrza jest także obecność liniowych źródeł emisji, obejmujących szlaki komunikacyjne zlokalizowane w granicach obszaru projektu planu, jak i w jego bezpośrednim sąsiedztwie. Wśród liniowych źródeł emisji, których funkcjonowanie może wpływać na poziom stężeń zanieczyszczeń komunikacyjnych na obszarze mpzp, wskazać należy ul. F. Ratajczaka, ul. T. Kościuszki oraz ul. Powstańców Wielkopolskich (poza granicami mpzp). Mając na uwadze natężenie ruchu w obrębie wspomnianych ulic, zakłada się, że emisja zanieczyszczeń komunikacyjnych związanych z funkcjonowaniem tych ulic nie stanowi przyczyny występowania przekroczeń dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń poza granicami pasa drogowego. Niemniej, należy zauważyć, że ruch kołowy powoduje emisję do atmosfery szeregu zanieczyszczeń gazowych, powstających podczas spalania paliw płynnych w silnikach pojazdów, w tym m.in. węglowodorów aromatycznych, dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla oraz substancji pyłowych, powstających w wyniku ścierania nawierzchni jezdni i opon pojazdów. W przypadku wystąpienia niekorzystnych warunków atmosferycznych ruch komunikacyjny stanowi również przyczynę pojawiania się zjawiska wtórnego zanieczyszczenia pyłem.

Na potrzeby określenia jakości powietrza atmosferycznego w granicach obszaru analizowanego projektu mpzp wykorzystano informacje zawarte w Rocznej ocenie jakości powietrza atmosferycznego dla poszczególnych stref, wykonywanej przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska. Obszar objęty granicami analizowanego projektu mpzp znajduje się w granicach strefy aglomeracja poznańska¹⁵.

Wykonana przez GIOŚ roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2022 pod kątem ochrony zdrowia ludzi dotyczyła następujących zanieczyszczeń: dwutlenku azotu (NO₂), dwutlenku siarki (SO₂), tlenku węgla (CO), benzenu (C₆H₆), ozonu (O₃), pyłu zawieszzonego PM_{2,5}, pyłu zawieszzonego PM₁₀, benzo(a)pirenu B(a)P w PM₁₀, ołowiu (Pb) w PM₁₀, arsenu (As) w PM₁₀, niklu (Ni) w PM₁₀ i kadmu (Cd) w PM₁₀. Klasyfikację stężeń poszczególnych zanieczyszczeń na obszarze strefy aglomeracja poznańska (z uwzględnieniem kryterium ochrony zdrowia ludzi) w roku 2022 przedstawia poniższa tabela.

¹⁵ Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim Raport wojewódzki za rok 2022, GIOŚ, Departament Monitoringu Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Poznaniu, Poznań, kwiecień 2023 r.,

Tabela 1. Klasyfikacja strefy aglomeracja poznańska w roku 2022 z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia

Nazwa strefy	Symbol klasy strefy dla poszczególnych substancji											
	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃	PM ₁₀	Pb (PM ₁₀)	As (PM ₁₀)	Cd (PM ₁₀)	Ni (PM ₁₀)	BaP (PM ₁₀)	PM _{2.5}
aglomeracja poznańska	A	A	A	A	A ¹⁶	A	A	A	A	A	C	A1

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim Raport wojewódzki za rok 2022, GIOŚ, Departament Monitoringu Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Poznaniu, Poznań, kwiecień 2023 r.

Dla poziomu dopuszczalnego dwutlenku siarki (dla stężenia 1-godzinnego i 24-godzinnego), dwutlenku azotu (1-godzinnego i średniorocznego), benzenu (średniorocznego), tlenku węgla (dla stężenia 8-godzinnego), pyłu zawieszonego PM₁₀ (dla normy średniorocznej oraz dla stężenia 24-godzinnego) oraz poziomu docelowego ozonu, a także ołowiu, arsenu, kadmu oraz niklu strefę aglomeracja poznańska zaliczono do klasy A. W przypadku średniorocznego poziomu dopuszczalnego II fazy dla pyłu PM_{2.5} strefę aglomeracja poznańska zaliczono do klasy A1 (dla poziomu dopuszczalnego I fazy – do klasy A). W roku 2022 stwierdzono natomiast przekroczenia poziomu docelowego dla benzo(a)pirenu – strefę zaliczono do klasy C. W odniesieniu do poziomu celu długoterminowego dla ozonu, strefa aglomeracja poznańska została zakwalifikowana do klasy D2 (stwierdzono przekroczenia ozonu powyżej 120µg/m³).

Ze względu na występowanie w ostatnich latach na terenie Poznania przekroczeń dopuszczalnych poziomów pyłu PM₁₀ oraz benzo(a)pirenu konieczne było podjęcie działań, których realizacja doprowadziłaby do zmniejszenia emisji wspomnianych zanieczyszczeń do poziomów pozwalających na dotrzymanie obowiązujących standardów jakości powietrza atmosferycznego. W związku z powyższym, w latach ubiegłych opracowano programy naprawcze (zgodnie z wymogami ustawowymi), wskazujące cele i działania, jakie muszą zostać podjęte w celu przywrócenia standardów jakości powietrza, w tym:

- Program ochrony powietrza dla strefy – aglomeracja Poznań z dnia 31 grudnia 2007 r.¹⁷,
- Aktualizację Programu ochrony powietrza dla strefy: Aglomeracja Poznań (strefa Miasto Poznań) w woj. Wielkopolskim z dnia 17 grudnia 2012 r.¹⁸,
- Program ochrony powietrza w zakresie benzo-alfa-pirenu dla stref: Aglomeracja Poznańska, Miasto Leszno, strefy gnieźnieńsko-wrzesińskiej oraz strefy pilsko-złotowskiej w woj. Wielkopolskim z dnia 17 grudnia 2012 r.¹⁹,
- Program ochrony powietrza w zakresie pyłu PM₁₀ oraz B(a)P dla strefy aglomeracja poznańska, którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM₁₀ z dnia 26 października 2015 r.²⁰,
- Aktualizację Programu ochrony powietrza w zakresie pyłu PM₁₀ oraz B(a)P dla strefy aglomeracja poznańska, którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM₁₀ z dnia 24 czerwca 2019 r.²¹.

Działania naprawcze podejmowane w oparciu o powyższe dokumenty nie przyniosły oczekiwanych skutków, dlatego konieczne było opracowanie „Programu Ochrony Powietrza dla strefy aglomeracja poznańska”. Najnowszy Program, zatwierdzony uchwałą Nr XXI/393/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 13 lipca 2020 r.²², opracowany został z uwagi na stwierdzone przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu, a jego integralną część stanowi Plan Działania Krótkoterminowych. Podobnie jak w przypadku wspomnianych wcześniej dokumentów, Program ten określa szereg koniecznych do podjęcia działań, których zastosowanie jest niezbędne dla przywrócenia standardów jakości powietrza w zakresie stężeń pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz B(a)P. Wśród nich wskazuje działania naprawcze związane z wprowadzaniem do mpzp odpowiednich zapisów, umożliwiających ograniczenie emisji pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz B(a)P, w zakresie m.in.:

- układu budowy zapewniającego przewietrzanie miasta,

¹⁶ dla poziomu docelowego

¹⁷ Rozporządzenie Wojewody Wielkopolskiego Nr 39/07 z dnia 31 grudnia 2007 r., akt archiwalny

¹⁸ Uchwała Nr XXIX/561/12 z dnia 17 grudnia 2012 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2013 r., poz. 508, akt archiwalny)

¹⁹ Uchwała Nr XXIX/566/12 z dnia 17 grudnia 2012 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2013 r., poz. 509, akt archiwalny)

²⁰ Uchwała Nr XI/316/15 z dnia 26 października 2015 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2015 r., poz. 6241, akt archiwalny)

²¹ Uchwała Nr IX/166/19 z dnia 24 czerwca 2019 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 01.07.2019 r., poz. 6238, akt archiwalny)

²² Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 20.07.2020 r., poz. 5956

- wprowadzania zieleni izolacyjnej, w tym zieleni wzdłuż ciągów komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu,
- zachowania ciągłości korytarzy ekologicznych,
- kształtowania zabudowy w sposób umożliwiający swobodny przepływ mas powietrza,
- stosowania odpowiednich wskaźników powierzchni biologicznie czynnej towarzyszącej zabudowie,
- tworzenia publicznych terenów zieleni urządzonej, w tym parków i skwerów,
- uwzględniania rozbudowy i kształtowania sieci ulic obwodowych powodujących eliminację lub ograniczenie ruchu tranzytowego, oraz umożliwiających uspokojenie ruchu w obszarach wewnątrz dzielnicowych, tworzenia stref ruchu pieszego i uspokojonego w szczególności na obszarze śródmieścia,
- wdrażania rozwiązań systemowych dedykowanych rozwojowi ruchu rowerowego i pieszego,
- umieszczania (w miarę możliwości) w planach miejscowych zapisów dotyczących zakazu likwidacji sieci ciepłowniczej i przyłączy oraz zmiany ogrzewania zbiorowego (z sieci ciepłowniczej) na indywidualne.

2.12. Klimat akustyczny

Obszar objęty granicami projektu mpzp „W rejonie ulic Powstańców Wielkopolskich, Ratajczaka i Kościuszki” w Poznaniu w całości położony jest w centralnej części miasta, na obszarze śródmieścia, Jak wspomniano już wcześniej, w jego granicach funkcjonuje przede wszystkim zabudowa związana z usługami szkolnictwa wyższego (budynki WSB Merito), której towarzyszą pojedyncze budynki związane z funkcjonowaniem usług oświaty (Szkoła Podstawowa nr 75 przy ul. Powstańców Wielkopolskich), a także pojedyncze pawilony gastronomiczne (u zbiegu ul. F. Ratajczaka i ul. T. Kościuszki).

Obszar objęty granicami planu podlega ochronie akustycznej w środowisku na podstawie przepisów ustawy *Prawo ochrony środowiska*²³ oraz przepisów wykonawczych, czyli rozporządzenia w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku²⁴. Zgodnie z klasyfikacją terenów w rozporządzeniu, przedmiotowy obszar znajduje się w strefie śródmiejskiej miast o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys.

Na podstawie obowiązującego rozporządzenia w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku dla terenów w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców, znajdujących się pod wpływem oddziaływania hałasu komunikacyjnego są najmniej restrykcyjne i wynoszą – w przypadku wskaźników dopuszczalnego maksymalnego równoważnego poziomu hałasu, mających zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska w odniesieniu do jednej doby – $L_{Aeq D/N}^* = 68/60$ dB, odpowiednio w przedziale czasu odniesienia równym 16 godzinom pory dziennej (od godz. 6⁰⁰ do godz. 22⁰⁰) oraz 8 godzinom pory nocnej (od godz. 22⁰⁰ do godz. 6⁰⁰). Natomiast w przypadku wskaźników dopuszczalnego długookresowego średniego poziomu dźwięku hałasu komunikacyjnego jw., mających zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem, czyli: L_{DWN} – wyznaczone w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia (od godz. 6⁰⁰ do godz. 18⁰⁰), pory wieczoru (od godz. 18⁰⁰ do godz. 22⁰⁰) i pory nocy (od godz. 22⁰⁰ do godz. 6⁰⁰), oraz L_N – wyznaczone w ciągu wszystkich pór nocy w roku (od godz. 22⁰⁰ do godz. 6⁰⁰), wynoszą – $L_{DWN}^* = 70$ dB i $L_N^* = 65$ dB, odpowiednio w porze dzieńno-wieczornonocnej i w porze nocnej. Szczególnie niekorzystne jest tu kryterium dla pory nocy, które oznacza znaczące osłabienie wymagań akustycznych w środowisku, zagrażające nie tylko wypoczynkowi w porze nocy, ale zagrażające również bezpieczeństwu dla zdrowia ludzi, stanowiąc źródło niektórych chorób. Należy wspomnieć, że rozporządzenie to znacząco złagodziło wcześniejsze wymagania akustyczne dla terenów narażonych na oddziaływanie hałasu komunikacyjnego, w tym wypadku głównie hałasu samochodowego, będące przedmiotem poprzedniego rozporządzenia²⁵, obowiązującego do dnia 1 października 2012 r.

Należy jednocześnie zauważyć, że w granicach przedmiotowego obszaru funkcjonuje również Szkoła Podstawowa nr 75 im. Powstańców Wielkopolskich, zlokalizowana przy ul. Powstańców Wielkopolskich. W przypadku terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży wspomniane powyżej rozporządzenie określa dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku dla tego rodzaju terenów wynoszące (w przypadku hałasu komunikacyjnego) odpowiednio $L_{DWN} = 64$ dB dla pory dzieńno-wieczornonocnej oraz $L_N = 59$ dB dla pory nocy.

Należy zauważyć, że w przypadku występowania na obszarze projektu planu wewnętrznego ruchu pojazdów samochodowych, czy też funkcjonowania urządzeń technicznych, wind, bram, czerpni, wyrzutni

²³ ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2022 r., poz. 2556, tekst jednolity z późn. zm.)

²⁴ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (tekst jednolity Dz. U. z 2014 r., poz. 112)

²⁵ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2007 r., Nr 120, poz. 826)

systemów wentylacyjnych, czyli źródeł hałasu od tzw. pozostałych obiektów i działalności będącej źródłem hałasu, obowiązują inne standardy akustyczne, sformułowane we wspomnianym wcześniej rozporządzeniu. Dopuszczalne poziomy hałasu od tzw. pozostałych obiektów i działalności będącej źródłem hałasu dla terenów w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców, w granicach opracowania oraz dla terenów w jego bezpośrednim sąsiedztwie – wynoszą: w przypadku wskaźników hałasu mających zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska w odniesieniu do jednej doby – $L_{Aeq D/N}^* = 55/45$ dB, odpowiednio w przedziale czasu odniesienia równym 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym oraz przedziale czasu odniesienia równym 1 najmniej korzystnej godzinie nocy.

Analizy aktualnych warunków akustycznych na obszarze opracowania dokonano na podstawie danych zobrazowanych na *Strategicznej Mapie Hałasu miasta Poznania 2022*²⁶, która zawiera informacje m.in. o zasięgach oddziaływania hałasu samochodowego, a także o zasięgach oddziaływania pozostałych źródeł hałasu komunikacyjnego (hałasu tramwajowego, kolejowego czy lotniczego), jak również zasięgach oddziaływania źródeł hałasu przemysłowego. Ilustrację zasięgów oddziaływania hałasu samochodowego – odpowiednio dla pory dzień-noć i nocnej (L_{DWN}) oraz pory nocnej (L_N) – przedstawia załącznik nr 3.

Ilustracja zasięgów oddziaływania hałasu samochodowego wskazuje przede wszystkim na oddziaływanie tego rodzaju hałasu szczególnie w rejonie ul. F. Ratajczaka oraz skrzyżowania ul. F. Ratajczaka i ul. T. Kościuszki. Hałas samochodowy kształtuje się na poziomie wartości ok. $L_{DWN} = 65-68$ dB i ok. $L_N = 60-62$ dB na wysokości zabudowy zlokalizowanej wzdłuż ul. F. Ratajczaka. W rejonie samej ronda u zbiegu ul. F. Ratajczaka i ul. T. Kościuszki poziom ten sięga ok. $L_{DWN} = 70-72$ dB i ok. $L_N = 60-65$ dB. Zabudowa zlokalizowana wzdłuż ul. Powstańców Wielkopolskich znajduje się w zasięgu oddziaływania hałasu samochodowego o znacznie niższych poziomach, nie przekraczających poziomu $L_{DWN} = 60-62$ dB w porze dzień-noć i ok. $L_N = 50-52$ dB w porze nocnej. Uwzględniając zatem wymagane maksymalne dopuszczalne kryteria poziomu hałasu w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców należy stwierdzić, iż zabudowa zlokalizowana na obszarze projektu mpzp zlokalizowana jest poza zasięgiem ponadnormatywnego oddziaływania hałasu samochodowego. Przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku nie stwierdzono również w odniesieniu do zlokalizowanej przy ul. Powstańców Wielkopolskich szkoły podstawowej – uwzględniając znacznie bardziej restrykcyjne kryteria poziomu hałasu, określone dla terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży.

Obszar projektu planu zasadniczo znajduje się także poza strefami oddziaływania hałasu kolejowego. Na przedmiotowy obszar projektu planu nie oddziałują także pozostałe źródła hałasu komunikacyjnego – hałasu lotniczego z lotniska Poznań-Ławica oraz lotniska wojskowego Poznań-Krzesiny. *Strategiczna mapa hałasu miasta Poznania 2022* nie wskazuje również na oddziaływanie (na tereny położone w granicach obszaru projektu mpzp) źródeł hałasu przemysłowego.

Nie uzyskano również informacji wskazujących na niekorzystne oddziaływanie obiektów i działalności będących źródłem hałasu w środowisku zewnętrznym.

2.13. Jakość wód

Wody powierzchniowe

W granicach przedmiotowego obszaru nie występują wody powierzchniowe. Należy natomiast podkreślić, że cały obszar położony jest w zasięgu zlewni jednolitej części wód powierzchniowych JCWP Warta od Kopli do Wełny (kod PLRW600012185999), będącej silnie zmienioną częścią wód (SZCW) o złym stanie wód i słabym potencjale ekologicznym, zagrożoną nieosiągnięciem celów środowiskowych (dobrego potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego).

W przedmiotowej prognozie przytoczono dane określające jakość wód w obrębie wspomnianej JCWP, powołując się na opublikowane przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska wyniki klasyfikacji wskaźników jakości jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych. Zgodnie z informacjami zawartymi w publikowanej klasyfikacji wskaźników i grup wskaźników w jednolitych częściach wód powierzchniowych rzek i zbiorników za rok 2022²⁷, dla wspomnianej JCWP brak jest danych określających klasę jakości wód za rok 2022.

W latach poprzednich ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych prowadzona była w odniesieniu do JCWP o nieco innym podziale, zgodnie z którym przedmiotowy obszar położony był w zasięgu JCWP Warta od Kopli do Cybiny (kod PLRW60002118579). Zgodnie z „Oceną stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016-2021 na podstawie monitoringu”²⁸, wody wspomnianej

²⁶ *Strategiczna Mapa Hałasu miasta Poznania 2022, AKUSTIX, lemitor OCHRONA ŚRODOWISKA, 2022*

²⁷ <https://wody.gios.gov.pl/pjwp/publication/RIVERS>

²⁸ Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016-2021 na podstawie monitoringu, <https://wody.gios.gov.pl/pjwp>

JCWP osiągnęły 4 klasę z uwagi na klasę elementów biologicznych, natomiast z uwagi na klasę elementów fizykochemicznych osiągnęły klasę >2. Potencjał ekologiczny wód określono jako słaby.

Wody podziemne

W celu przeanalizowania jakości wód podziemnych posiłkowano się wynikami oceny jakości wód podziemnych prowadzonej dla jednolitych części wód podziemnych (JCWPd). Zgodnie z podziałem na 172 JCWPd obszar całego miasta zlokalizowany jest w zasięgu granic JCWPd nr 60. Z uwagi na brak lokalizacji punktów pomiarowo-kontrolnych na analizowanym terenie, dla oceny jakości wód podziemnych przyjęto dane zebrane w roku 2022 dla punktów pomiarowych zlokalizowanych w granicach powiatu poznańskiego.

Wyniki klasyfikacji jakości wód podziemnych, obejmującej dane zebrane w 2022 r. dla wybranych punktów pomiarowych, zlokalizowanych w granicach powiatu poznańskiego²⁹ - uzyskanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska – kształtowały się w następujący sposób:

- w punktach pomiarowych zlokalizowanych w miejscowościach Czachurki (nr 1), Biskupice (1258), Czerlejko (nr 2549), Gruszczyń (2564) i Głębołek (nr 2566) – stwierdzono występowanie wód II klasy jakości,
- w punktach pomiarowych zlokalizowanych w miejscowościach: Czachurki (nr 3), Borówiec (nr 5 i 1224), Buk (nr 1279), Pobiedziska (nr 2547), Mosina (nr 3415) i Kalwy (nr 1278) – stwierdzono występowanie wód III klasy jakości,
- w punkcie pomiarowym zlokalizowanym w miejscowości Pecna (nr 1495) stwierdzono występowanie wód IV klasy jakości.

Wyniki klasyfikacji jakości wód podziemnych, obejmującej dane zebrane w 2023 r.³⁰ – przedstawiają się w następujący sposób:

- w punktach pomiarowych zlokalizowanych w miejscowościach Czachurki (nr 1, 3), Borówiec (nr 1224), Głębołek (nr 2566), Mosina (nr 2615), Kalwy (nr 1278), Buk (nr 1279) i Pecna (nr 1495) – stwierdzono występowanie wód IV klasy jakości,
- w punkcie pomiarowym zlokalizowanym w miejscowości Pobiedziska (nr 2547) stwierdzono występowanie wód III klasy jakości,
- w punktach pomiarowych zlokalizowanych w miejscowościach: Czerlejko (nr 2549), Gruszczyń (2564), Borówiec (nr 5), Biskupice (1258) – stwierdzono występowanie wód II klasy jakości.

Według „Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”³¹, celem środowiskowym dla JCWPd nr 60 jest osiągnięcie dobrego stanu chemicznego oraz dobrego stanu ilościowego. Wody te nie są zagrożone nieosiągnięciem ww. celu. Według danych z roku 2016³², stan chemiczny wód JCWPd nr 60 oceniony został jako słaby, natomiast stan ilościowy jako dobry. Dane z roku 2019 r. wskazują natomiast na dobry stan chemiczny i ilościowy wód JCWPd nr 60.

3. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTU PLANU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY

Na obszarze objętym projektem mpzp „W rejonie ulic Powstańców Wielkopolskich, Ratajczaka i Kościuszki” w Poznaniu nie występują cenne zasoby przyrodnicze, objęte prawną ochroną w formie parku narodowego, rezerwatu przyrody, parku krajobrazowego, obszaru chronionego krajobrazu, obszaru Natura 2000, zespołu przyrodniczo-krajobrazowego, użytku ekologicznego, stanowiska dokumentacyjnego, czy pomnika przyrody, ustanowione w trybie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Na omawianym obszarze nie występują również pozostałe obszary chronione, podlegające ochronie na podstawie innych przepisów odrębnych, tj. lasy, grunty rolne, główne zbiorniki wód podziemnych, strefy ochronne ujęć wody oraz obszary ciche w aglomeracji.

Obiektem podlegającym ochronie prawnej na podstawie ustawy o ochronie przyrody, zlokalizowanym w najmniejszej odległości od granic obszaru projektu mpzp, jest rosnąca w odległości ok. 123 m od zachodniej granicy obszaru projektu mpzp (na terenie parku im. K. Marcinkowskiego) okazała leśniczyna turecka (*Corylus colurna*)³³, objęta ochroną prawną jako pomnik przyrody³⁴. Obszarami Natura 2000,

²⁹<https://mjwp.gios.gov.pl/wyniki-badan/wyniki-badan-2022.html>

³⁰<https://mjwp.gios.gov.pl/wyniki-badan/wyniki-badan-2023.html>

³¹ IIaPGW, Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r w sprawie Planu Gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2023, poz. 335)

³² <https://mjwp.gios.gov.pl/mapa/mapa,172.html>

³³ o wysokości 21 m i obwodzie 220 cm

znajdującymi się w najbliższej odległości od będącego przedmiotem analizy terenu (ok. 1,6 km od północnej granicy obszaru projektu planu), są tereny parku Cytadela, stanowiącego element poznańskich fortyfikacji. Obszar Cytadeli wraz z obszarami fortów został włączony do sieci Natura 2000 ze względu na występowanie na ich terenie stanowisk zimowania cennych gatunków nietoperzy (PLH300005 „Fortyfikacje w Poznaniu”). Do głównych zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania siedlisk nietoperzy zaliczyć należy działania człowieka, prowadzące do pomniejszenia ich bazy pokarmowej, m.in. poprzez stosowanie środków owadobójczych, chemicznych środków ochrony roślin, wycinanie dziuplastych drzew itp. W planie zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Fortyfikacje w Poznaniu PLH300005 wśród zagrożeń istniejących wskazuje się – dla obiektów zlokalizowanych na obszarze Cytadeli – zwiększoną penetrację (w związku ze wzrostem atrakcyjności turystycznej oraz działalnością podmiotów), a wśród zagrożeń potencjalnych – rozsadzanie ścian obiektów, wycinkę zadrzewień stanowiących żerowiska lub trasy przelotów, a także pogorszenie warunków siedliskowych m.in. poprzez zmniejszenie powierzchni zimowiska, zmianę warunków mikroklimatycznych itp. Uwzględniając znaczną odległość od granic obszarów ochrony, jak również stopień antropogenicznego przekształcenia terenów zlokalizowanych w granicach, jak i w sąsiedztwie obszaru opracowania, nie wskazano na konieczność podejmowania działań i stosowania rozwiązań mających na celu ograniczenie potencjalnych oddziaływań na obszary podlegające ochronie.

Środowisko przyrodnicze oraz krajobraz analizowanego obszaru, z uwagi na lokalizację oraz dotychczasowy sposób zagospodarowania i użytkowania terenów znajdujących się w jego granicach, ulegały silnym przekształceniom na skutek działalności człowieka. Jednym z bardziej istotnych problemów, dotyczącym przedmiotowego obszaru, jak i terenów całego Śródmieścia, jest skala występujących przekształceń poszczególnych komponentów środowiska, postępujący proces zabudowywania nielicznych terenów wolnych od zabudowy oraz zmniejszania udziału powierzchni zagospodarowanych zielenią. Działania te wpływają na zwiększenie negatywnych zjawisk występujących na intensywnie zabudowanych terenach ścisłego centrum miasta, w tym w szczególności problemów związanych z występowaniem miejskiej wyspy ciepła, ograniczaniem możliwości przewietrzania terenów oraz związaną z tym koncentracją zanieczyszczeń, jak również ograniczaniem możliwości retencji wód opadowych i roztopowych³⁵.

Dla ograniczenia skali i intensywności występowania wspomnianych powyżej zjawisk niezbędne jest podejmowanie licznych działań w zakresie eliminowania źródeł emisji zanieczyszczeń, jak również stosowania rozwiązań sprzyjających poprawie warunków aerosanitarnych oraz możliwości zatrzymywania wód opadowych i roztopowych w obrębie poszczególnych terenów. Mając na uwadze lokalne uwarunkowania historyczne i architektoniczne oraz bardzo wysoki stopień trwałego zainwestowania omawianego obszaru, zakłada się że możliwie jest przede wszystkim wprowadzanie lokalnych rozwiązań w zakresie błękitno-zielonej infrastruktury – w tym utrzymywanie powierzchni zapewniających infiltrację wód opadowych i roztopowych, maksymalna ochrona zieleni istniejącej oraz wprowadzanie nowych elementów zieleni (sprzyjającej poprawie lokalnego mikroklimatu oraz retencji), jak również ograniczenie skali inwestycji związanych z realizacją zabudowy kubaturowej w obrębie powierzchni niezabudowanych, czy też realizacją inwestycji stanowiących potencjalne źródła emisji zanieczyszczeń.

Istotne będzie również uwzględnienie konieczności maksymalnej ochrony przed zanieczyszczeniem środowiska gruntowo-wodnego. Wyeliminowanie możliwości zanieczyszczenia gruntu i wód podziemnych jest szczególnie ważne w kontekście wskazania większości terenów zlokalizowanych w granicach obszaru opracowania jako terenów o niekorzystnej klasie izolacyjności geologicznej (lub też braku izolacyjności)³⁶, w obrębie których nie powinno się lokalizować obiektów uciążliwych dla środowiska (mogących znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko).

Położenie obszaru objętego projektem mpzp w centrum miasta oraz dotychczasowy sposób zagospodarowania i użytkowania terenów znajdujących się w jego bezpośrednim sąsiedztwie sprawia, że do istotnych problemów ochrony środowiska na tych terenach zaliczyć można zagrożenia związane z narażeniem części terenów na negatywne oddziaływanie ponadnormatywnych poziomów hałasu samochodowego. Część zabudowy zlokalizowanej w obszarze projektu planu znajduje się w zasięgu oddziaływania źródeł hałasu samochodowego z ul. F. Ratajczaka, ul. T. Kościuszki, jak również zlokalizowanej poza granicami ul. Powstańców Wielkopolskich. Zasadne jest zatem zlokalizowanie w tym sąsiedztwie zabudowy niepodlegającej ochronie akustycznej w środowisku lub też odstąpienie od realizacji nowej zabudowy o szczególnie wysokich wymaganiach w zakresie ochrony akustycznej (np. szkół, przedszkoli, żłobków).

³⁴ Ogłoszenie z dnia 14 maja 1975 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Wojewódzkiej Rady Narodowej nr 12, poz. 130)

³⁵co wpływa na częstsze pojawianie się problemów związanych zarówno z pogłębianiem zjawiska suszy, jak i lokalnym zalewaniem oraz podtapianiem

³⁶ Mapa geośrodowiskowa Polski (II) w skali 1:50 000, ark. 471 – Poznań (N-33-130-D), Plansza A i B, Państwowy Instytut Geologiczny Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2015

Pomimo braku występowania siedlisk o charakterze naturalnym oraz gatunków rzadkich, niezwykle istotne będzie utrzymanie możliwie maksymalnego udziału powierzchni biologicznie czynnych. Równie ważnym aspektem, jaki powinien zostać uregulowany w projekcie planu, będzie także ochrona i zachowanie (w możliwie największym stopniu) istniejących zadrzewień, tworzących na obszarze projektu planu niewielkie skupiska (np. u zbiegu ul. Powstańców Wielkopolskich i ul. T. Kościuszki) lub szpalery towarzyszące szlakom komunikacyjnym. Podjęcie działań mających na celu maksymalne zachowanie powierzchni zagospodarowanych zielenią jest niezwykle istotne z uwagi na konieczność ograniczenia zjawiska trwałego uszczelniania powierzchni ziemi na terenach Śródmieścia, jak również przeciwdziałania zjawiskom wpływającym negatywnie na pogłębianie zmian klimatycznych.

Położenie analizowanego obszaru na obszarze śródmieścia, w sąsiedztwie Ringu Stübbera, sprawia, że szczególnie ważne jest zachowanie łączności i ciągłości systemu zieleni opracowywanego obszaru z otaczającymi go terenami, w tym z parkami i skwerami powstałymi w zasięgu (i w sąsiedztwie) historycznego założenia, a także eksponowania historycznych walorów lokalizacji, między innymi poprzez zadbaną zielenią, a w szczególności jej najważniejszy składnik jakim są drzewa.

4. INFORMACJA O GŁÓWNYCH CELACH I ZAWARTOŚCI PROJEKTU PLANU

4.1. Cel opracowania projektu planu

Do prac nad sporządzeniem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „*W rejonie ulic Powstańców Wielkopolskich, Ratajczaka i Kościuszki*” w Poznaniu przystąpiono z uwagi na potrzebę określenia potencjału inwestycyjnego oraz ochronę terenu przed zbyt intensywną lub niekontrolowaną zabudową poprzez szczegółowe ustalenie zasad i warunków jego zabudowy i zagospodarowania, z uwzględnieniem jego potencjału wynikającego z położenia w funkcjonalnym śródmieściu. Równie istotne było zapewnienie ochrony wartości historycznych i kulturowych oraz określenie szczegółowych zasad obsługi infrastrukturalnej i komunikacyjnej (w tym uwzględnienie w przyszłym zagospodarowaniu projektu przebudowy ul. Ratajczaka planowanej do realizacji w drugim etapie Projektu Centrum).

4.2. Ustalenia projektu planu

Analizowany projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „*W rejonie ulic Powstańców Wielkopolskich, Ratajczaka i Kościuszki*” w Poznaniu składa się z części tekstowej, sporządzonej w formie projektu uchwały Rady Miasta Poznania oraz z części graficznej – rysunku projektu planu, sporządzonego w skali 1:1 000.

Część tekstowa projektu planu zawiera zapisy ustalające: przeznaczenie poszczególnych terenów, zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego, zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego, zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, wymagania wynikające z potrzeb kształtowania przestrzeni publicznych, szczególne warunki zagospodarowania terenów oraz ograniczenia w ich użytkowaniu (w tym zakazu zabudowy), zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji oraz systemów infrastruktury technicznej, a przede wszystkim szczegółowe parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy i zagospodarowania poszczególnych terenów. W projekcie planu znalazł się również zapis ustalający stawkę służącą naliczeniu opłaty z tytułu wzrostu wartości nieruchomości.

Głównym założeniem analizowanego projektu planu jest umożliwienie realizacji nowej zabudowy w sposób gwarantujący wykształcenie pierzei zabudowy od strony ul. T. Kościuszki, przy jednoczesnym uwzględnieniu konieczności maksymalnej ochrony istniejącej zieleni wysokiej, walorów historycznych przedmiotowego obszaru, jak również wytworzenia atrakcyjnych przestrzeni (wewnętrzny dziedziniec zagospodarowany zielenią). Uwzględniając powyższe, w zakresie przeznaczenia terenów w projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „*W rejonie ulic Powstańców Wielkopolskich, Ratajczaka i Kościuszki*” w Poznaniu ustalono tereny śródmiejskiej zabudowy usługowej – usług oświaty lub nauki i szkolnictwa wyższego, oznaczone na rysunku planu symbolami **1UO/UN**, **2UO/UN**, **3UO/UN**, **4UO/UN**, tereny dróg publicznych, oznaczone na rysunku planu symbolami **1KD-L**, **2KD-L** i **KD-D**, a także teren drogi wewnętrznej, oznaczony na rysunku planu symbolem **KDW**.

Wszystkie wskazane w projekcie mpzp tereny zabudowy obejmują tereny śródmiejskiej zabudowy usługowej – usług oświaty lub nauki i szkolnictwa wyższego (**UO/UN**)³⁷, w obrębie których funkcjonują obecnie obiekty oświatowe (szkoła podstawowa na terenie **2UO/UN**) oraz usług związanych ze szkolnictwem wyższym

³⁷ z wyłączeniem funkcji usług zamieszkania zbiorowego

(1UO/UN, 3-4UO/UN). Dla terenów tych projekt mpzp ustala lokalizację zabudowy zgodnie z wyznaczonymi na rysunku planu liniami zabudowy³⁸ oraz wprowadza szczegółowe ustalenia w zakresie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy. Uwzględniając dotychczasowy sposób zagospodarowania poszczególnych terenów (w tym skalę i charakter zabudowy istniejącej), w projekcie zróżnicowano parametry takie jak: maksymalny udział powierzchni zabudowy (od 45% dla terenu 1UO/UN do 70% dla terenu 3UO/UN), minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej (od 10% dla terenu 3UO/UN do 30% dla terenów 1UO/UN i 4UO/UN) oraz maksymalną wysokość zabudowy (18 m i od 1 do 5 kondygnacji dla terenów 1-2UO/UN, 15 m i od 1 do 4 kondygnacji dla terenu 3UO/UN oraz od 14 do 24 m i od 3 do 6 kondygnacji dla terenu 4UO/UN). Dla każdego terenu w sposób szczegółowy określono nadziemną intensywność zabudowy (największą w przypadku terenu 4UO/UN – nie mniejszą niż 1,8 i nie większą niż 3,6).

W odniesieniu do wszystkich terenów UO/UN dopuszczono lokalizację towarzyszących zabudowie usług oświaty lub nauki i szkolnictwa wyższego usług: biurowych, administracyjnych, zdrowia i gastronomicznych (na nie więcej niż 20% powierzchni użytkowej budynków), a także usług handlu o powierzchni sprzedaży nieprzekraczającej 100 m², lokalizację obiektów sportowo-rekreacyjnych, jak również lokalizację ogródków gastronomicznych. W przypadku terenu 3UO/UN, w strefach wskazanych na rysunku planu, dopuszczono również lokalizację łączników między budynkami (poza liniami zabudowy), a w przypadku terenu 4UO/UN dopuszczono wycofanie od obowiązującej linii zabudowy ostatniej kondygnacji budynku.

Dla terenów UN/UO określono także dostęp do przyległych dróg publicznych, w tym dróg zlokalizowanych poza granicą planu (dla terenu 4UO/UN poprzez teren 3UO/UN).

W granicach analizowanego obszaru wyznaczono także tereny komunikacji, obejmujące tereny dróg publicznych klasy lokalnej (1-2KD-L) i dojazdowej (KD-D) oraz teren drogi wewnętrznej (KDW). Proponowany układ komunikacyjny uwzględnia istniejące szlaki komunikacyjne (2KD-L – ul. T. Kościuszki, 1KD-L – fragment ul. F. Ratajczaka oraz skrzyżowania z ul. T. Kościuszki, KD-D – fragment pasa drogowego ul. Powstańców Wielkopolskich (przebiegającej poza granicami planu). W odniesieniu do terenów komunikacyjnych wprowadzono zapisy ustalające lokalizację jezdni (1-2KD-L), obustronnych chodników (1-2KD-L), dróg dla rowerów lub innych rozwiązań dla ruchu rowerowego (1-2KD-L) oraz torowiska tramwajowego i przystanków tramwajowych (1KD-L). W przypadku terenu KD-D ustalono jego zagospodarowanie w powiązaniu z elementami pasa drogowego znajdującego się poza granicą planu.

W kontekście niniejszego opracowania, szczególnie istotne są zapisy projektu mpzp w zakresie ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego, ustalające:

- zachowanie drzew chronionych planem, wskazanych na rysunku planu,
- zachowanie istniejących drzew, innych niż wskazane powyżej, a w przypadku kolizji z planowaną lub istniejącą zabudową, infrastrukturą techniczną lub drogami, wymóg ich przesadzenia lub usunięcia i wprowadzenia nowych nasadzeń,
- zagospodarowanie zielenią wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenów,
- na terenie 1KD-L wprowadzenie nowych nasadzeń drzew, wskazanych orientacyjnie na rysunku planu,
- w strefach zieleni urządzonej, wskazanych na rysunku planu, zakaz lokalizacji budynków i zagospodarowanie nie mniej niż 60% powierzchni tej strefy drzewami lub krzewami, wraz z pozostałymi składnikami szaty roślinnej,
- zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem przedsięwzięć dopuszczonych ustaleniami planu oraz inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej,
- w zakresie kształtowania komfortu akustycznego:
 - zapewnienie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku jak dla terenów w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców,
 - na terenach 1UO/UN, 2UO/UN, 3UO/UN i 4UO/UN w przypadku lokalizacji zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, zapewnienie w granicach działki budowlanej, na której zlokalizowany będzie taki obiekt lub zabudowa, dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku jak dla terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży,
 - zapewnienie wymaganych standardów akustycznych na granicach z terenami o zdefiniowanych wymaganiach akustycznych w środowisku,
 - dopuszczenie stosowania zasad akustyki architektonicznej i budowlanej w budynkach z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi;
- dopuszczenie stosowania rozwiązań przeciwhałasowych, z wyjątkiem ekranów akustycznych,

³⁸ z dopuszczeniem jej przekroczenia, wycofania i wysunięcia przed linią zabudowy w określonych w planie przypadkach

- dopuszczenie stosowania indywidualnych systemów grzewczych, przy czym zakazuje się stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe,
- dopuszczenie lokalizacji obiektów i urządzeń służących retencji lub zagospodarowaniu wód opadowych i roztopowych, w tym: rowów infiltracyjnych, drenaży rozsączających, rowów i niecek retencyjnych, ogrodów deszczowych, stawów hydrofitowych, studni chłonnych, zielonych dachów i ścian, zbiorników retencyjnych oraz zastosowania nawierzchni przepuszczalnych.

Ochronie przed ponadnormatywnym hałasem samochodowym służyć także będą ustalenia sformułowane w zakresie zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji, dopuszczające na terenach dróg lokalizację dodatkowych, innych niż ustalone planem, elementów pasa drogowego, jak również stosowanie technicznych elementów uspokojenia ruchu, w tym lokalnych zwężeń jezdni.

Dla ochrony walorów krajobrazowych i wizualnych analizowanego obszaru istotna będzie realizacja zapisów projektu mpzp w zakresie ochrony i kształtowania ładu przestrzennego. W tym zakresie w projekcie mpzp ustalono lokalizację zabudowy zgodnie z liniami zabudowy wyznaczonymi na rysunku planu³⁹, a także lokalizację stref zieleni oraz ciągu pieszo-rowerowego (wskazanego orientacyjnie na rysunku planu). W projekcie planu znalazły się również istotne dla kształtowania ładu przestrzennego zapisy, wprowadzające zakaz lokalizacji tymczasowych obiektów budowlanych⁴⁰, nowych napowietrznych sieci infrastruktury technicznej (z wyjątkiem trakcji tramwajowej), a także budynków gospodarczych i garażowych. Dopuszczono natomiast lokalizację elementów takich jak: ciągi piesze, rowerowe lub pieszo-rowerowe (inne niż wskazane na rysunku planu), urządzenia i niekubaturowe obiekty sportowo-rekreacyjne, stacje transformatorowe wbudowane w budynek o innym przeznaczeniu, sieci, urządzenia techniczne i obiekty infrastruktury technicznej, urządzenia budowlane itd.

Należy jednocześnie podkreślić, że z uwagi na specyficzne uwarunkowania historyczne analizowanego obszaru, projekt mpzp wprowadza także szereg zapisów w zakresie zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, ustalając m.in. ochronę terenu objętego planem jako fragmentu zespołu urbanistyczno-architektonicznego centrum miasta (wpisanego do rejestru zabytków pod nr A 231 decyzją z dnia 14 marca 1980 roku), zespołu urbanistyczno-architektonicznego kolebki miasta, najstarszego przedmieścia i najstarszych dzielnic XIX-wiecznego Poznania (wpisanego do rejestru zabytków decyzją nr A 239 z dnia 6 października 1982 roku), pomnika historii „Poznań – historyczny zespół miasta” (utworzonego rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 28 listopada 2008 r.) oraz układu urbanistycznego tzw. „Ringu” (wpisanego do rejestru zabytków decyzją nr A 274 z dnia 3 stycznia 1985 roku). Ponadto, wprowadzono także ustalenia odnoszące się do ochrony budynków wpisanych do rejestru zabytków, wskazania stanowiska archeologicznego oraz uwzględnienia w zagospodarowaniu terenów obszaru obserwacji archeologicznej, wskazanego na rysunku planu .

4.3. Powiązanie ustaleń projektu planu z innymi dokumentami

Stosownie do ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zapisy projektu planu miejscowego muszą być zgodne z zapisami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, a rada gminy uchwała plan miejscowy dopiero po stwierdzeniu, że nie narusza on ustaleń studium. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy sporządza się w celu określenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego.

W *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania*⁴¹ (określanym w dalszej części tekstu jako „*Studium...*”), obszar projektu planu „*W rejonie ulic Powstańców Wielkopolskich, Ratajczaka i Kościuszki*” w Poznaniu obejmuje tereny przeznaczone pod zabudowę – oznaczone symbolami **MW/U**, jak również tereny transportu **kd** (fragment ul. F. Ratajczaka), w zasięgu którego wskazano również przebieg torowiska kierunkowych tras tramwajowych.

W odniesieniu do terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub zabudowy usługowej (**MW/U**), „*Studium...*” jako wiodący kierunek przeznaczenia wskazuje zabudowę mieszkaniową wielorodzinną lub usługową, której w ramach uzupełnienia towarzyszyć może zieleń (np. parki, skwery), tereny sportu i rekreacji, a także tereny komunikacji i tereny infrastruktury technicznej. Na terenach **MW/U** wskazuje się lokalizację zabudowy niskiej lub średniowysokiej, z dopuszczeniem zabudowy wyższej, lokalizowanej z uwzględnieniem pozostałych wytycznych zawartych w „*Studium...*” (w zakresie miejsc identyfikacji przestrzennej oraz wysokości zabudowy i dominant przestrzennych).

³⁹ z uwzględnieniem pozostałych zapisów w tym zakresie

⁴⁰ z uwzględnieniem pozostałych ustaleń

⁴¹ Uchwała Nr LXXXVIII/11670/VIII/2023 Rady Miasta Poznania z dnia 11 lipca 2023 r.

Należy podkreślić, że cały obszar analizowanego projektu mpzp zlokalizowany jest w zasięgu wskazanego na rysunku „*Studium...*” obszaru śródmieścia, obszaru najważniejszych przestrzeni publicznych, a także obszaru wpisanego do rejestru zabytków (pomnik historii i park kulturowy). Wzdłuż ul. F. Ratajczaka wskazano także orientacyjną lokalizację łączników zieleni, stanowiących jeden z elementów struktury funkcjonalno-przestrzennej.

Dla wskazanego w „*Studium...*” obszaru śródmieścia, będącego koncentracją (w większości przypadków) historycznej, intensywnej zabudowy, dopuszcza się lokalizację zabudowy śródmiejskiej. W przypadku zabudowy pierzejowej, realizowanej w formie kamienic⁴², należy kształtować szerokości elewacji frontowych nowych budynków w nawiązaniu do historycznych budynków istniejących w sąsiedztwie, wyznaczających charakter najbliższego otoczenia. Jednocześnie nie należy lokalizować nowej zabudowy oficynowej wyższej od wysokości budynków frontowych oraz nadbudowy istniejących oficyn ponad wysokość budynków frontowych⁴³.

W ramach ochrony historycznych układów urbanistyczno-architektonicznych „*Studium...*” określa także wytyczne do stosowania w planach miejscowych, w tym m.in.: zapewnianie ochrony układów przestrzennych oraz otoczenia historycznych budowli i zespołów zabytkowych, podkreślanie zabytkowych elementów krystalizujących przestrzeń (walorów dawnego zagospodarowania, elementów symbolicznych), przebudowę lub wymianę zdekapitalizowanej zabudowy⁴⁴, wprowadzanie nowej zabudowy przy uwzględnieniu historycznego kontekstu przestrzennego, jak również utrzymanie oraz ochronę istniejącej zieleni parkowej oraz wartościowych zadrzewień⁴⁵. Ponadto, w odniesieniu do zespołów urbanistyczno-architektonicznych, wskazano na konieczność dążenia do utrzymania kompozycji urbanistycznej Ringu Stübbena oraz wprowadzenia terenów zabudowy (uzupełniającej) w ciągach ulicznych i na obrzeżach kwartałów, w sposób harmonijny wpisującej się w otaczającą historyczną zabudowę.

W odniesieniu do obszarów wpisanych do rejestru zabytków – pomnika historii „Poznań – historyczny zespół miasta” oraz „Parku kulturowego Stare Miasto” w Poznaniu ustala się odpowiednio objęcie ochroną poprzez zachowanie oraz wzmocnienie wartości historycznych, przestrzennych i architektonicznych (dla obszaru pomnika historii) oraz podejmowanie działań i wprowadzanie takich ustaleń planów miejscowych (w obszarze parku kulturowego), które będą spójne z uchwałą Rady Miasta Poznania Nr LXII/1151/VII/2018 z dnia 27 lutego 2018 r. w sprawie utworzenia „Parku Kulturowego Stare Miasto” w Poznaniu⁴⁶.

W zakresie zasad ochrony i kształtowania terenów zieleni urządzonej „*Studium...*” wskazuje, iż na etapie sporządzania planów miejscowych należy m.in. dążyć do wyznaczania mniejszych parków, parków kieszonkowych, skwerów lub zieleńców w sąsiedztwie łączników zieleni, dążyć do przeznaczania części terenów zabudowy pod tereny zieleni z uwzględnieniem wymogów dotyczących adaptacji do zmian klimatu i ochrony środowiska⁴⁷, jak również adaptacji istniejącej zieleni do kształtowania form urządzonych.

Określając zasady kształtowania łączników zieleni – rozumianych jako ważniejsze połączenia piesze lub rowerowe, prowadzące wzdłuż co najmniej szpaleru drzew, krzewów, bądź innej formy zieleni wertykalnej – w „*Studium...*” wskazano na konieczność dążenia do ochrony, intensyfikacji lub uzupełnienia istniejących zadrzewień, zakrzewień, bądź innej formy zieleni wertykalnej (zlokalizowanej wzdłuż ciągu komunikacyjnego), wprowadzenia nowych nasadzeń drzew, krzewów bądź innej formy zieleni wertykalnej⁴⁸, utrzymania istniejących terenów zieleni urządzonej na trasie przebiegu łączników zieleni, a także kreowania zieleni urządzonej (parków, parków kieszonkowych, skwerów, zieleńców itp.) na przebiegu łączników zieleni lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie. Zapisy „*Studium...*” wskazują na uszczegółowienie przebiegu łączników zieleni na etapie sporządzania planu miejscowego, dopuszczając zmianę jego przebiegu – pod warunkiem zachowania powiązań wynikających ze Studium – w przypadkach, w których ze względu na ograniczenia infrastrukturalne, ukształtowanie terenu, istniejące trwałe zainwestowanie itp., wskazany łącznik okaże się niemożliwy do realizacji.

W zakresie zasad ochrony zasobów wód powierzchniowych i wód podziemnych „*Studium...*” wprowadza wytyczne do stosowania w planach miejscowych, których realizacja ma na celu poprawę jakości wód, eliminację zagrożeń sanitarnych oraz zapewnienie odtwarzalności zasobów wodnych. Z punktu widzenia analizowanego obszaru szczególnie istotne są wytyczne odnoszące się do zwiększenia retencji gruntowej, konieczności uzbrajania terenów pod zabudowę w infrastrukturę techniczną, a także zwiększenia skuteczności ochrony zasobów wód podziemnych przed ilościową i jakościową degradacją, wynikająca z nadmiernego eksploataowania zasobów oraz przenikania zanieczyszczeń z powierzchni (w szczególności z terenów zurbanizowanych).

⁴² z wyjątkiem obszarów, dla których należy sporządzić całościową koncepcję urbanistyczną

⁴³z dopuszczeniem odstępstw na etapie sporządzania planu miejscowego, jeśli wynikają z analiz wysokości zabudowy oficynowej w sąsiedztwie

⁴⁴ przy jednoczesnym obowiązku uwzględnienia w trakcie budowy, przebudowy lub modernizacji kontekstu historyczno-przestrzennego

⁴⁵ przyulicznych, cmentarnych oraz na terenach przemysłowych, wojskowych, dworskich, folwarcznych i terenach osiedli mieszkaniowych

⁴⁶ z późniejszymi zmianami

⁴⁷ w tym wprowadzenia elementów błękitno-zielonej infrastruktury opartych na naturze

⁴⁸ wzdłuż ciągów komunikacyjnych w pasie drogowym lub pomiędzy linia rozgraniczającą tereny dróg a linią zabudowy

W „*Studium...*” określono także wytyczne do stosowania w planach miejscowych w celu dążenia do uzyskania i utrzymania wymaganych standardów akustycznych w środowisku. Wskazać tu można m.in. przeznaczanie terenów odpowiednio do dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, dążenie do przekształcania struktury układu komunikacyjnego miasta (szczególnie dla obszaru śródmieścia) w celu zapewnienia priorytetu komunikacji publicznej,

Wśród wytycznych do planów miejscowych, jakie należy stosować w celu dążenia do podniesienia jakości powietrza i poprawy warunków klimatu lokalnego, wskazuje się natomiast na wprowadzanie nowych połączeń m.in. w formie łączników zieleni, tworzenie terenów zieleni urządzonej (zwłaszcza na obszarach o największej intensywności zabudowy)⁴⁹, planowanie układu zabudowy zapewniającego swobodny przepływ mas powietrza, a także obniżenie liniowej emisji zanieczyszczeń (poprzez przekształcanie struktury układu komunikacyjnego miasta, rozwój transportu rowerowego i pieszego oraz przebudowywanie układu komunikacyjnego i systemów organizacji ruchu drogowego).

Podsumowując, rozwiązania funkcjonalno-przestrzenne wskazane w analizowanym projekcie mpzp „*W rejonie ulic Powstańców Wielkopolskich, Ratajczaka i Kościuszki*” w Poznaniu należy uznać za zbieżne z kierunkami przeznaczenia wskazanymi dla przedmiotowego obszaru w „*Studium...*”.

4.4. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń projektu planu

Brak obowiązującego dla danego obszaru miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego stanowi przyczynę pojawiania się znaczących utrudnień w określeniu zasad kształtowania polityki przestrzennej i sposobu postępowania w sprawach dotyczących przeznaczenia poszczególnych terenów na określone cele oraz ustalania zasad ich zagospodarowania i zabudowy (stosownie do ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*). Należy zauważyć, że tego rodzaju sytuacja utrudnia również skuteczną ochronę lokalnych zasobów środowiska.

Ze względu na szczególne położenie, stopień przekształcenia lokalnego środowiska oraz dotychczasowy sposób zagospodarowania i użytkowania większości terenów zlokalizowanych w granicach analizowanego obszaru, zakłada się, że największe ryzyko wystąpienia istotnych zmian w środowisku dotyczyć będzie niewielkich powierzchni dotąd niezabudowanych, których ewentualne przekształcenie doprowadzi do pogłębienia problemów związanych ze stopniowym zmniejszaniem udziału terenów niezabudowanych w śródmieściu. W zasięgu terenów charakteryzujących się trwałym zagospodarowaniem, skala potencjalnych, negatywnych oddziaływań jest znacznie mniejsza.

W przypadku braku realizacji ustaleń projektu mpzp nie należy się natomiast spodziewać istotnych zmian, wpływających w sposób znaczący na kształtowanie jakości poszczególnych komponentów lokalnego środowiska. Analizowany obszar należy do terenów silnie przekształconych, pozbawionych terenów o wyjątkowej wartości przyrodniczej, która mogłaby zostać uszczuplona na skutek zwiększenia presji i wzrostu zanieczyszczenia środowiska. W pewnym stopniu zagrożenie dla środowiska może występować w przypadku wprowadzania na obszar projektu planu funkcji generujących znaczne ilości zanieczyszczeń, przy jednoczesnym braku realizacji rozwiązań mających na celu zminimalizowanie niekorzystnych oddziaływań na środowisko.

Brak obowiązującego mpzp może być jednocześnie czynnikiem ograniczającym możliwość wskazania takiego sposobu zagospodarowania terenów, który uwzględniłby potrzeby różnych grup użytkowników, uniemożliwi wykształcenie i skuteczną ochronę atrakcyjnych fragmentów przestrzeni w ścisłym centrum miasta.

Do najważniejszych, potencjalnych zmian w środowisku przyrodniczym oraz sposobie zagospodarowania i użytkowania poszczególnych terenów, jakie mogłyby wystąpić w przypadku braku realizacji ustaleń planu miejscowego „*W rejonie ulic Powstańców Wielkopolskich, Ratajczaka i Kościuszki*” w Poznaniu można zatem zaliczyć:

- występowanie znacznych różnic w zagospodarowaniu przestrzennym (przeznaczenie, charakter, kubatura i standard istniejącej zabudowy),
- brak rozwiązań umożliwiających skuteczną ochronę zieleni, zwłaszcza zieleni wysokiej,
- trudności z utrzymaniem ładu przestrzennego oraz zapewnieniem właściwej ochrony i ekspozycji budynków o szczególnej wartości historycznej i architektonicznej.

⁴⁹ poprawiających mikroklimat oraz pochłaniających zanieczyszczenia, w tym skwerów, parków kieszonkowych, parków ze zbiornikami wodnymi oraz innymi elementami błękitno-zielonej infrastruktury

5. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, KRAJOWYM I LOKALNYM ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Do najbardziej istotnych celów ochrony środowiska – z punktu widzenia obszaru projektu mpzp „W rejonie ulic Powstańców Wielkopolskich, Ratajczaka i Kościuszki” w Poznaniu – ustanowionych na szczeblu międzynarodowym oraz wspólnotowym, należy zaliczyć cele wskazane m. in. w następujących dokumentach:

- Europejskiej Konwencji Krajobrazowej, sporządzonej we Florencji dnia 20 października 2000 r., której celem jest promowanie ochrony, gospodarki i planowania krajobrazu, a także organizowanie współpracy europejskiej w zakresie zagadnień dotyczących krajobrazu – cel realizowany w projekcie mpzp m.in. poprzez wprowadzenie szeregu ustaleń w zakresie zasad kształtowania i ochrony ładu przestrzennego, szczegółowych parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenów, a także zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego;
- Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystego powietrza dla Europy (Dz.U.UE.L.2008.152.1), stanowiącej o utrzymaniu jakości powietrza tam, gdzie jest ona dobra, oraz jej poprawie w pozostałych przypadkach – cel szczególnie istotny w kontekście obowiązywania Programu Ochrony Powietrza dla strefy aglomeracja poznańska, realizowany w projekcie mpzp m.in. poprzez ustalenie: powiązania infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym oraz zapewnienie dostępu do sieci, zakazu stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe w dopuszczonych do stosowania indywidualnych systemach grzewczych, dopuszczenia robót budowlanych w zakresie sieci i urządzeń infrastruktury technicznej, zakazu lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko⁵⁰, jak również (pośrednio) poprzez wszystkie ustalenia dotyczące ochrony i kształtowania zieleni oraz minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej;
- Dyrektywie 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko, zwanej dyrektywą w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (SEA), której celem jest zapewnienie wysokiego poziomu ochrony środowiska i przyczynienie się do uwzględnienia aspektów środowiskowych w przygotowaniu i przyjmowaniu planów i programów w celu wspierania stałego rozwoju. Zgodnie z tą dyrektywą wszystkie plany i programy sporządzane i przyjmowane na szczeblu krajowym, regionalnym lub lokalnym, które potencjalnie mogą powodować znaczący wpływ na środowisko, podlegają procedurze oceny wpływu na środowisko. Transpozycja dyrektywy w polskim prawodawstwie nastąpiła w ustawie o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, która to określa m.in. zasady i tryb w sprawach procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, której jednym z elementów jest właśnie prognoza oddziaływania na środowisko sporządzana dla projektów mpzp.

Na szczeblu krajowym cele ochrony środowiska ustanawia m.in. strategiczny dokument, jakim jest Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej (PEP2030). Strategia, przyjęta przez Radę Ministrów 16 lipca 2019 r., doprecyzowuje Strategię na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). Głównym celem PEP2030 jest „rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców”, natomiast wśród wskazanych celów szczegółowych wskazano cele dotyczące zdrowia, gospodarki oraz klimatu. Cele szczegółowe będą realizowane przez kierunki interwencji, wśród których strategia wskazuje m.in.:

- zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki poprzez osiągnięcie dobrego stanu wód,
- likwidację źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania,
- ochronę powierzchni ziemi, w tym gleb,
- przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej,
- zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu,
- wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej,
- zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa,
- adaptacja do zmian klimatu oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych.

⁵⁰ z wyjątkiem przedsięwzięć dopuszczonych ustaleniami planu oraz inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej

Należy podkreślić, że szereg ustaleń omawianego projektu mpzp – w zakresie zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego – wpisuje się w wymienione powyżej kierunki interwencji. Można tu wskazać przede wszystkim ustalenie zagospodarowania zielenią wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenów, wskazanie lokalizacji stref zieleni urządzonej (w zasięgu terenów **1UO/UN**, **4UO/UN**, **2KD-L**), ustalenie zachowania drzew chronionych planem (wskazanych na rysunku planu), ustalenie uzupełnienia rzędu drzew (wskazanego orientacyjnie na rysunku planu) o nowe nasadzenia na terenie **2KD-L**, określenie minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej w granicach działki budowlanej, a także ustalenie zakazu stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe w dopuszczonych do stosowania indywidualnych systemach grzewczych.

Dokumentem o charakterze strategicznym, przenoszącym założenia i cele zawarte w tzw. Ramowej Dyrektywie Wodnej, jest „Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”⁵¹. Plan ten jest narzędziem planistycznym, stanowiącym podstawę przy podejmowaniu decyzji wpływających na stan zasobów wodnych oraz zasady gospodarowania wodami w przyszłości. W planie tym ustalono cele środowiskowe dla wód powierzchniowych oraz odstępstwa od osiągnięcia celów środowiskowych. Zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną celem dla wód powierzchniowych jest m.in. niepogarszanie stanu wód powierzchniowych oraz ochrona i przywrócenie dobrego stanu JCW, osiągnięcie co najmniej dobrego stanu lub potencjału ekologicznego wód powierzchniowych, stopniowe eliminowanie (a w rezultacie zaprzestanie zrzutów do wód powierzchniowych substancji priorytetowych i niebezpiecznych), a także zapobieganie dopływowi zanieczyszczeń do wód podziemnych. W związku z powyższym, dla JCW którym nadano status NAT celem środowiskowym jest osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego i stanu chemicznego - w przypadku oceny z monitoringu wód wskazującej na stan dobry lub zły, osiągnięcie bardzo dobrego stanu ekologicznego – w przypadku JCWP, dla których wyniki monitoringu wskazują na bardzo dobry stan ekologiczny, osiągnięcie stanu dobrego – w przypadku JCWP niemonitorowanych, a także spełnienie warunków określonych dla obszarów chronionych. W przypadku części wód wyznaczonych jako SCW lub SZCW celem środowiskowym jest: dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny – w przypadku oceny z monitoringu wód wskazującej na stan dobry lub zły, maksymalny potencjał ekologiczny – w przypadku JCWP, dla których wyniki monitoringu wskazują na maksymalny potencjał ekologiczny, stan dobry – w przypadku JCWP niemonitorowanych, a także spełnienie warunków określonych dla obszarów chronionych.

W kontekście przedmiotowego projektu mpzp istotne jest uwzględnienie celów środowiskowych wyznaczonych dla JCWP Warta od Kopli do Wełny (kod RW600012185999). W II aktualizacji Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry JCWP Warta od Kopli do Wełny została wskazana jako silnie zmieniona część wód (SZCW) o złym stanie ogólnym wód, zagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych – dobrego potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego. Analizując wpływ realizacji ustaleń omawianego projektu mpzp „W rejonie ulic Powstańców Wielkopolskich, Ratajczaka i Kościuszki” w Poznaniu na osiągnięcie celów środowiskowych dla wspomnianej JCWP nie przewiduje się wystąpienia znaczącego, negatywnego oddziaływania w tym zakresie – pod warunkiem przestrzegania ustaleń omawianego projektu mpzp oraz obowiązujących przepisów prawa, jak również stosowania rozwiązań najbardziej korzystnych z punktu widzenia ochrony środowiska. Wśród wprowadzonych do projektu mpzp zapisów, których docelowa realizacja sprzyjać będzie osiągnięciu wskazanych powyżej celów środowiskowych, wymienić należy ustalenie powiązania sieci infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym oraz zapewnienie dostępu do sieci, dopuszczenie lokalizacji obiektów i urządzeń służących retencji (w tym: rowów infiltracyjnych, drenaży rozsączających, rowów i niecek retencyjnych, ogrodów deszczowych, stawów hydrofitowych, studni chłonnych, zielonych dachów i ścian, zbiorników retencyjnych oraz zastosowania nawierzchni przepuszczalnych), jak również wprowadzenie zapisów odnoszących się do sposobu kształtowania zieleni w granicach obszaru opracowania (opisanych w sposób szczegółowy w pozostałych rozdziałach prognozy).

W kontekście kształtowania polityki klimatycznej wspomnieć można również o Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA2020). SPA2020 wpisuje się w ramową politykę Unii Europejskiej w zakresie adaptacji do zmian klimatu, której celem jest poprawa odporności państw członkowskich na aktualne i oczekiwane zmiany klimatu, zwracając szczególną uwagę na lepsze przygotowanie do ekstremalnych zjawisk klimatycznych i pogodowych oraz redukcję kosztów społeczno-ekonomicznych z tym związanych. Głównym celem SPA2020 jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu, realizowane poprzez określenie działań adaptacyjnych, które należy podjąć do 2020 roku w najbardziej

⁵¹ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U z 2023 r., poz. 335),

wrażliwych na zmiany klimatu obszarach takich jak: gospodarka wodna, rolnictwo, leśnictwo, różnorodność biologiczna, zdrowie, energetyka, budownictwo i gospodarka przestrzenna, obszary zurbanizowane, transport, obszary górskie i strefy wybrzeża. Działania adaptacyjne zawarte w SPA2020 obejmują zarówno przedsięwzięcia techniczne, np. budowa niezbędnej infrastruktury przeciwpowodziowej i ochrony wybrzeża, jak i zmiany regulacji prawnych, np. w systemie planowania przestrzennego ograniczające możliwość zabudowy terenów zagrożonych powodzią. Wśród planowanych do realizacji inwestycji znajduje się szereg przedsięwzięć poprawiających jakość życia mieszkańców i pobudzających wzrost gospodarczy. Planowane działania obejmują np. poprawę jakości wód, rozwój odnawialnych źródeł energii, zwiększenie zalesienia czy wsparcie dla rozwoju technologii środowiskowych. Podjęte zostaną również działania edukacyjne, wyjaśniające opinii publicznej zjawisko zmian klimatu.

Spośród zapisów analizowanego projektu mpzp „W rejonie ulic Powstańców Wielkopolskich, Ratajczaka i Kościuszki” w Poznaniu, realizujących cele wskazane w dokumencie SPA2020 wymienić można m.in. zapisy ustalające powiązanie sieci infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym oraz zapewnienie dostępu do sieci, dopuszczenie robót budowlanych w zakresie sieci infrastruktury technicznej, dopuszczenie lokalizacji obiektów i urządzeń służących retencji lub zagospodarowaniu wód opadowych i roztopowych⁵², wyznaczenie lokalizacji stref zieleni urządzonej, ustalenie zagospodarowania zielenią wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenów, jak również zachowania istniejących drzew⁵³ oraz zachowania drzew chronionych planem, wskazanych na rysunku planu.

Na szczeblu gminnym wyraz realizacji strategii i polityk krajowych stanowi Program Ochrony Środowiska dla Miasta Poznania do roku 2030⁵⁴. W Programie wytypowano – w poszczególnych obszarach interwencji – cele strategiczne wraz z kierunkami interwencji, stanowiące uszczegółowienie celów strategicznych, precyzujących do czego Miasto będzie dążyć w zakresie ochrony środowiska do roku 2023. W ramach poszczególnych obszarów interwencji wskazano następujące cele strategiczne (jak również kierunki interwencji):

- „klimat i powietrze atmosferyczne” – cele: osiągnięcie dobrej jakości powietrza i jakości życia mieszkańców – dążenie do osiągnięcia dopuszczalnych i docelowych poziomów zanieczyszczeń powietrza, adaptacja do zmian klimatu;
- „ochrona przed hałasem” – cele: osiągnięcie dobrego stanu klimatu akustycznego (bez przekroczeń dopuszczalnych norm hałasu), zmniejszenie hałasu komunikacyjnego w przestrzeni miejskiej;
- „pola elektromagnetyczne” – cel: utrzymanie stopnia emisji pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych poziomów, mimo intensywnego wzrostu zapotrzebowania na nowoczesne systemy transmisji bezprzewodowej;
- „gospodarowanie wodami” – cel: racjonalne korzystanie z zasobów wodnych, ochrona przed powodzią, suszą i zwiększenie retencji wodnej;
- „gospodarka wodno-ściekowa” – cel: poprawa jakości wody, rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej;
- „ochrona zasobów geologicznych” – cele: ochrona złóż kopalin, ograniczenie presji wywieranej przez wydobywanie złóż;
- „ochrona powierzchni ziemi” – cel: poprawa jakości gleby i ziemi, ochrona gleb przed degradacją;
- „gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów” – cel: zapewnienie zrównoważonego systemu gospodarki odpadami;
- „zasoby przyrodnicze” – cel: ochrona i zachowanie różnorodności biologicznej oraz tworzenie sieci obszarów chronionych, zwiększanie lesistości miasta i zachowanie dobrego stanu miejskich terenów leśnych;
- „zagrożenia poważnymi awariami” – cel: zmniejszenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych i awarii pochodzących z transportu;
- „edukacja ekologiczna i działania prośrodowiskowe” – cel: zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców miasta Poznania.

Część z celów znajduje swoje odzwierciedlenie w zapisach projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „W rejonie ulic Powstańców Wielkopolskich, Ratajczaka i Kościuszki” w Poznaniu. Są to cele dotyczące:

⁵² w tym: rowów infiltracyjnych, drenaży rozsączających, rowów i niecek retencyjnych, ogrodów deszczowych, stawów hydrofitowych, studni chłonnych, zielonych dachów i ścian, zbiorników retencyjnych oraz zastosowania nawierzchni przepuszczalnych

⁵³ innych niż drzewa chronione planem, a w przypadku kolizji z planowaną lub istniejącą zabudową, infrastrukturą techniczną lub drogami, wymóg przesadzenia lub usunięcia i wprowadzenia nowych nasadzeń

⁵⁴ Uchwała Nr XCIV/1817/VIII/2023 Rady Miasta Poznania z dnia 5 grudnia 2023 r.,

- osiągnięcia dobrej jakości powietrza i jakości życia mieszkańców oraz adaptacji do zmian klimatu, realizowane w projekcie mpzp poprzez zapisy ustalające: dopuszczenie stosowania indywidualnych systemów grzewczych, z wyjątkiem pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe, powiązanie sieci infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym oraz zapewnienie dostępu do sieci, zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko⁵⁵, w sposób pośredni także poprzez wprowadzenie zapisów określających minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej jaki musi zostać zachowany w granicach działek budowlanych, wprowadzenie zapisów odnoszących się do sposobu zagospodarowania zielenią, w tym m.in. wskazanie stref zieleni urządzonej, zachowanie drzew chronionych planem (wskazanych na rysunku planu) oraz ustalenie zachowania istniejących drzew⁵⁶;
- osiągnięcia dobrego stanu klimatu akustycznego oraz zmniejszenia hałasu komunikacyjnego w przestrzeni miejskiej, realizowane w projekcie mpzp poprzez zapisy ustalające: zapewnienie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku jak dla terenów w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców, w przypadku lokalizacji na terenach **1UO/UN**, **2UO/UN**, **3UO/UN** i **4UO/UN** zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, zapewnienie w granicach działki budowlanej, na której jest lub będzie zlokalizowana taka zabudowa, dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku jak dla terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, zapewnienie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku na granicach terenów o różnych standardach akustycznych w środowisku jak dla terenów o wyższych wymaganiach akustycznych, dopuszczenie stosowania rozwiązań przeciwhałasowych (z wyjątkiem ekranów akustycznych), dopuszczenie stosowania zasad akustyki architektonicznej i budowlanej w budynkach z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi, na terenach dróg dopuszczenie stosowania technicznych elementów uspokojenia ruchu (w tym lokalnych zwężeń jezdni) oraz lokalizacji dodatkowych, innych niż ustalone planem elementów zagospodarowania pasa drogowego;
- racjonalnego korzystania z zasobów wodnych, ochrony przed powodzią, suszą i zwiększenie retencji wodnej, realizowane w projekcie mpzp poprzez zapisy ustalające m.in.: dopuszczenie lokalizacji obiektów i urządzeń służących do retencji lub zagospodarowania wód opadowych i roztopowych na terenie (w tym: rowów infiltracyjnych, drenaży rozsączających, rowów i niecek retencyjnych, ogrodów deszczowych, stawów hydrofitowych, studni chłonnych, zielonych dachów i ścian, zbiorników retencyjnych) oraz zastosowanie nawierzchni przepuszczalnych, określenie minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej, jaki musi zostać zachowany w granicach działki budowlanej (dla terenów **UO/UN**), lokalizację stref zieleni urządzonej (**1UO/UN**, **4UO/UN**, **2KD-L**), zagospodarowanie zielenią wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenów, powiązanie sieci infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym oraz zapewnienie dostępu do sieci;
- poprawy jakości wody, rozwoju infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, realizowane w projekcie planu poprzez zapisy ustalające: powiązanie sieci infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym oraz zapewnienie dostępu do sieci, zachowanie istniejących sieci infrastruktury technicznej wskazanych na rysunku planu (z dopuszczeniem ich przełożenia), dopuszczenie robót budowlanych w zakresie infrastruktury technicznej, uwzględnienie w zagospodarowaniu wymagań i ograniczeń wynikających z przebiegu sieci infrastruktur technicznej;
- ochrony powierzchni ziemi, realizowane w projekcie mpzp poprzez zapisy ustalające: zakaz lokalizacji budynków w zasięgu wskazanych stref zieleni urządzonej, określenie minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej jaki musi zostać zachowany w granicach działek budowlanych, ustalenie zagospodarowania zielenią wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenów, określenie maksymalnej powierzchni zabudowy w obrębie działek budowlanych, w granicach terenów przeznaczonych pod zabudowę;
- ochrony i zachowania różnorodności biologicznej oraz tworzenia sieci obszarów chronionych, a także zwiększenia lesistości miasta, realizowane w projekcie planu poprzez zapisy ustalające: lokalizację stref zieleni⁵⁷, zagospodarowanie zielenią wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenów, zachowanie drzew chronionych planem (wskazanych na rysunku planu), zachowanie istniejących drzew

⁵⁵z wyjątkiem przedsięwzięć dopuszczonych ustaleniami planu oraz inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej

⁵⁶ innych niż drzewa chronione planem, a w przypadku kolizji z planowaną lub istniejącą zabudową, infrastrukturą techniczną lub drogami, wymóg przesadzenia lub usunięcia i wprowadzenia nowych nasadzeń

⁵⁷ W których zakazuje się lokalizacji budynków i ustala zagospodarowanie nie mniej niż 70% powierzchni tych stref drzewami lub krzewami, wraz z pozostałymi składnikami szaty roślinnej

(innych niż chronione planem)⁵⁸, określenie minimalnych udziałów powierzchni biologicznie czynnej, jakie muszą zostać utrzymane w granicach działki budowlanej (na terenach **UO/UN**).

Dokumentem szczebla lokalnego – realizującym wskazane w „Strategicznym Planie Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 20230” (SPA 2020) potrzeby uwzględnienia zmian klimatu w kształtowaniu miejskiej polityki przestrzennej i społeczno-gospodarczej – jest Plan adaptacji do zmian klimatu Miasta Poznania do roku 2030⁵⁹. Dokument ten ocenia wrażliwości miasta na zmiany klimatu, potencjał adaptacyjny oraz ryzyka i szanse wynikające ze zmian klimatu, bazując m.in. na charakterystyce uwarunkowań przyrodniczych, funkcjonalno-przestrzennych oraz szczegółowej diagnozie warunków klimatycznych i hydrologicznych Miasta Poznania. Plan ten, poprzez wskazanie kierunków ingerencji w przestrzeni miasta wpływa bezpośrednio na określenie polityki przestrzennej. W dokumencie tym wyznaczono następujące cele strategiczne:

- łagodzenie negatywnego oddziaływania ekstremalnych zjawisk termicznych, w tym koncentracji zanieczyszczeń (inwersje termiczne, miejska wyspa ciepła) – cel realizowany poprzez działania adaptacyjne obejmujące m.in.: wprowadzenie rozwiązań w organizacji ruchu zwiększających jego płynność, nadanie priorytetu komunikacji miejskiej, wprowadzanie rozwiązań usprawniających funkcjonowanie transportu publicznego, kontynuacja zmian w systemach ogrzewania i chłodzenia, wprowadzanie rozwiązań zmniejszających ruch samochodowy w Śródmieściu, rewaloryzacja zieleni parkowej w mieście, rewaloryzacja istniejących i tworzenie nowych parków, odtwarzanie zadrzewień przyulicznych, rewaloryzacja istniejących i tworzenie nowych skwerów w miejscach zdegradowanych, modernizacja zagospodarowania terenów przyszkolnych poprzez wprowadzenie rozwiązań opartych na przyrodzie itd.;
- ograniczenie skutków nawałnych opadów i powodzi miejskich, susz oraz burz i silnych wiatrów – cel realizowany poprzez działania adaptacyjne obejmujące m.in.: zachowanie i rewaloryzację istniejących cieków i zbiorników wodnych, podejmowanie działań w ochronie zlewni cieków miejskich i jezior, zagospodarowanie wód opadowych „in situ” w mieście, tworzenie systemu zbiorników retencyjno-podczyszczających, odtwarzanie systemów wód powierzchniowych itd.;
- informowanie oraz zwiększanie świadomości społeczności miejskiej dotyczącej skutków zmian klimatu – cel realizowany poprzez działania adaptacyjne obejmujące m.in.: przeprowadzenie kampanii społecznej promującej dobre praktyki adaptacyjne, usprawnienie i rozszerzenie systemu ostrzegania mieszkańców przed zagrożeniami klimatycznymi, utworzenie i zarządzanie bazą danych o zagrożeniach i skutkach ekstremalnych zjawisk klimatycznych itd.;
- instytucjonalne i organizacyjne wzmocnienie odporności miasta na zmiany klimatu lub na ekstremalne zjawiska klimatyczne – cel realizowany poprzez działania adaptacyjne obejmujące m.in.: sporządzenie wytycznych zagospodarowania przestrzennego w dokumentach planistycznych, koncepcjach projektach itp., sukcesywne sporządzanie planów miejscowych zwiększających odporność miasta itd.

Spośród zapisów analizowanego projektu mpzp „W rejonie ulic Powstańców Wielkopolskich, Ratajczaka i Kościuszki” w Poznaniu, realizujących cele wskazane w dokumencie wymienić można m.in. zapisy ustalające dopuszczenie lokalizacji obiektów i urzędzeń służących retencji lub zagospodarowaniu wód opadowych i roztopowych⁶⁰, wyznaczenie lokalizacji stref zieleni urządzonej, ustalenie zagospodarowania zielenią wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenów, jak również zachowania istniejących drzew⁶¹ oraz zachowania drzew chronionych planem, wskazanych na rysunku planu. Korzystnie ocenić należy również ustalenie dla terenu **1KD-L** (fragment ul. F. Ratajczaka) lokalizacji torowiska tramwajowego oraz przystanków tramwajowych (rozwiązania sprzyjające realizacji atrakcyjnych połączeń komunikacji publicznej).

Analizując opisane powyżej cele ochrony środowiska, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, określone na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym, krajowym i lokalnym, należy uznać, że zostały one uwzględnione w projekcie planu poprzez wprowadzenie stosowanych zapisów projektu mpzp.

⁵⁸ a w przypadku kolizji z planowaną lub istniejącą zabudową, infrastrukturą techniczną lub drogami, wymóg ich przesadzenia lub usunięcia i wprowadzenia nowych nasadzeń

⁵⁹ Uchwała Nr X/144/VIII/2019 Rady Miasta Poznania z dnia 16 kwietnia 2019 r. w sprawie przyjęcia *Miejskiego Planu Adaptacji do zmian klimatu dla Miasta Poznania*.

⁶⁰ w tym: rowów infiltracyjnych, drenaży rozsączających, rowów i niecek retencyjnych, ogrodów deszczowych, stawów hydrofitowych, studni chłonnych, zielonych dachów i ścian, zbiorników retencyjnych oraz zastosowania nawierzchni przepuszczalnych

⁶¹ innych niż drzewa chronione planem, a w przypadku kolizji z planowaną lub istniejącą zabudową, infrastrukturą techniczną lub drogami, wymóg przesadzenia lub usunięcia i wprowadzenia nowych nasadzeń

6. PRZEWDYWANE ODDZIAŁYWANIA USTALEŃ PROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO

6.1. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi

Analizując założenia omawianego projektu planu prognozuje się, że najbardziej znaczące oddziaływania na powierzchnię ziemi i warunki gruntowe (wynikające z realizacji ustaleń projektu mpzp) wystąpią przede wszystkim w zasięgu terenu **4UO/UN** (w obrębie którego umożliwiona jest realizacja nowej, zwartej zabudowy wzdłuż ul. T. Kościuszki) oraz częściowo terenu **2UO/UN**, w granicach którego umożliwiona jest rozbudowa skrzydła szkoły.

Analizując skalę i charakter przewidywanych oddziaływań na powierzchnię ziemi i warunki gruntowe, jakie mogą nastąpić w przypadku realizacji nowych inwestycji budowlanych, należy jednocześnie pamiętać o znacznym stopniu antropogenicznych przekształceń (również w zasięgu powierzchni obecnie niezabudowanych). Projektowane budynki zostaną zrealizowane zarówno w miejscu istniejących budynków (dawna sala gimnastyczna i przedszkole na terenie **4UO/UN**), w zasięgu powierzchni trwale uszczelnionych (funkcjonujących obecnie jako parkingi naziemne), jak i powierzchni porośniętych obecnie zielenią (m.in. w obrębie części terenu **2UO/UN**). Zasięg oraz intensywność przekształceń będą zatem zróżnicowane w znacznym stopniu w zależności od miejsca realizacji poszczególnych inwestycji, jak i ich skali (powierzchnia zabudowy, ilość kondygnacji podziemnych itd.). Realizacja projektowanej zabudowy nie doprowadzi zatem do zmian w zakresie naturalnych właściwości fizycznych, chemicznych i biologicznych występujących tu gruntów, niemniej, przyczyni się do dalszego pogłębiania skali dotychczasowych zmian.

Realizacja przewidzianej w projekcie mpzp zabudowy oraz inwestycji jej towarzyszących, wymagać będzie konieczności dokonania dalszych zmian w ukształtowaniu terenu oraz właściwościach podłoża. Niezbędne do przeprowadzenia przy tego rodzaju inwestycjach prace budowlane, związane m.in. z wykonaniem głębokich wykopów, przemieszczeniem znacznych ilości mas ziemnych, wprowadzeniem do profilu glebowego elementów konstrukcyjnych obiektów budowlanych, a także różnego rodzaju materiałów, wpływających na zmianę dotychczasowych właściwości podłoża (np. jego przepuszczalności), stanowiąc będą przyczynę występowania niekorzystnych zjawisk w odniesieniu do powierzchni ziemi oraz lokalnych warunków gruntowych. Prognozuje się, że skala oddziaływań związanych z przekształceniem warunków gruntowych w największym stopniu dotyczyć będzie inwestycji obejmujących realizację kondygnacji podziemnych⁶².

Wystąpienia tego rodzaju oddziaływań nie przewiduje się natomiast w zasięgu terenów **1UO/UN** i **3UO/UN**, w zasięgu których – z uwagi na skalę i sposób ich dotychczasowego zainwestowania – nie przewiduje się możliwości realizacji nowej zabudowy lub też zwiększania powierzchni zabudowy istniejącej.

Istotnych oddziaływań o negatywnym charakterze nie należy spodziewać się także w przypadku realizacji zapisów projektu mpzp dotyczących inwestycji w zakresie sieci infrastruktury technicznej. Sytuacja ta wynika przede wszystkim z funkcjonowania na omawianym obszarze poszczególnych elementów sieci infrastruktury technicznej (w tym m.in. sieci ciepłej, sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej, sieci elektroenergetycznej itd.), jak również niezwykle wysokiego stopnia przekształcenia powierzchni zlokalizowanych w zasięgu granic obszaru projektu mpzp. Niemniej, oddziaływania o lokalnym zasięgu mogą wystąpić w przypadku wykonania wykopów, usunięcia, przemieszczenia i wprowadzania nowych elementów konstrukcyjnych budynków oraz modernizacji elementów sieci infrastruktury. Zjawiska te nie będą jednak odgrywały znaczącej roli w kształtowaniu powierzchni ziemi oraz warunków gruntowych.

Wystąpienia zjawisk o znacząco negatywnym wpływie na kształtowanie powierzchni ziemi i warunków gruntowych nie przewiduje się również w kontekście wyznaczonego na obszarze projektu mpzp układu komunikacyjnego, uwzględniającego przebieg istniejących ulic – fragmentu ul. T. Kościuszki (**2KD-L**), ul. F. Ratajczaka (**1KD-L**), jak również niewielkiego fragmentu pasa drogowego ul. Powstańców Wielkopolskich (przebiegającej poza granicami projektu planu). Prognozuje się, że ewentualna modernizacja, czy też przebudowa istniejących ulic, nie będzie wiązała się z przekształceniem powierzchni ziemi w obrębie terenów dotąd niezainwestowanych, niemniej, w przypadku realizacji projektowanej trasy tramwajowej w zasięgu terenu **1KD-L** (ul. F. Ratajczaka) może dojść do pogłębienia skali dotychczasowych przekształceń w zakresie warunków gruntowych.

Mając na uwadze ograniczone możliwości zastosowania rozwiązań minimalizujących lub eliminujących zjawiska związane z przekształceniem powierzchni ziemi i warunków gruntowych (tereny zwartej zabudowy śródmiejskiej), do projektu mpzp wprowadzono zapisy, których realizacja ograniczy możliwość całkowitego uszczelnienia powierzchni ziemi w granicach obszaru projektu planu, pomimo umożliwienia realizacji nowych inwestycji budowlanych.

⁶² w projekcie planu dopuszczono realizację kondygnacji podziemnych, w liniach rozgraniczających terenów

W odniesieniu do terenów wskazanych pod zabudowę (1-4UO/UN) przede wszystkim ustalono maksymalną powierzchnię zabudowy oraz wprowadzono wymóg zachowania minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej działki budowlanej. W przypadku terenu, w obrębie którego zakłada się realizację nowych inwestycji o największej skali (4UO/UN), minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej ustalono na poziomie nie mniejszym niż 30% powierzchni (podobnie jak dla trwale zainwestowanego terenu 1UO/UN), a maksymalna powierzchnia zabudowy nie może przekraczać 60%. W przypadku terenów 2-3UO/UN, w granicach których funkcjonują budynki wpisane do rejestru zabytków, minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej nie może stanowić mniej niż 10% powierzchni. Mimo iż powierzchnie biologicznie czynne zajmować będą niewielki ułamek powierzchni objętych granicami projektu, zakłada się że ich zachowanie będzie miało istotne znaczenie w kontekście ograniczenia skali trwałego uszczelnienia powierzchni zlokalizowanych w zasięgu terenów ścisłej zabudowy śródmiejskiej.

Z punktu widzenia ograniczenia skali przekształceń powierzchni ziemi i lokalnych warunków gruntowych za niezwykle istotne uznać należy również wprowadzenie zapisów odnoszących się do sposobu zagospodarowania stref zieleni, wskazanych w zasięgu terenów 1UO/UN, 4UO/UN oraz 2KD-L. Zgodnie z brzmieniem ustaleń projektu mpzp, we wskazanych na rysunku planu strefach zieleni ustala się zakaz lokalizacji budynków oraz zagospodarowanie nie mniej niż 60% powierzchni strefy drzewami lub krzewami, wraz z pozostałymi składnikami szaty roślinnej. Określenie sposobu zagospodarowania wspomnianych stref, w połączeniu z realizacją pozostałych ustaleń dotyczących sposobu zagospodarowania zielenią, pozwoli na zmniejszenie intensywności przekształceń w zakresie powierzchni ziemi oraz warunków gruntowych w ich zasięgu.

Ograniczeniu możliwości trwałego uszczelnienia wszystkich terenów położonych w granicach projektu mpzp służyć będzie jednocześnie ustalenie zagospodarowania zielenią wszystkich powierzchni wolnych od utwardzenia. Zagospodarowanie zielenią⁶³ – a w szczególności zielenią wysoką – nawet niewielkich powierzchni będzie szczególnie istotne dla utrzymania powierzchni wolnych od utwardzenia, których obecność na terenach zwartej zabudowy śródmiejskiej jest niezwykle pożądana.

Podsumowując, mając na uwadze zakres i charakter zmian w dotychczasowym zagospodarowaniu i użytkowaniu przedmiotowego obszaru, jak również skalę dotychczasowych przekształceń środowiska, prognozuje się, że realizacja ustaleń projektu mpzp „W rejonie ulic Powstańców Wielkopolskiej, Ratajczaka i Kościuszki” w Poznaniu nie będzie miała znacząco negatywnego wpływu na kształtowania powierzchni ziemi i warunków gruntowych na całym obszarze opracowania, niemniej, będzie stanowiła przyczynę wystąpienia niekorzystnych oddziaływań w przypadku powierzchni przeznaczonych pod nowe inwestycje.

6.2. Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne

Z uwagi na brak wód powierzchniowych w zasięgu granic omawianego obszaru nie przewiduje się wystąpienia bezpośrednich oddziaływań na wody powierzchniowe, wynikających z realizacji ustaleń projektu mpzp „W rejonie ulic Powstańców Wielkopolskich, Ratajczaka i Kościuszki” w Poznaniu. Nie przewiduje się również wystąpienia znacząco niekorzystnych oddziaływań na wody powierzchniowe zlokalizowane poza granicami obszaru mpzp, związanych z istotnym przekształceniem lokalnych warunków gruntowo-wodnych, czy też zmianą sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów zlokalizowanych w zasięgu zlewni wód powierzchniowych (projektem planu objęto tereny silnie antropogenicznie przekształcone).

Prognozuje się, że oddziaływania o negatywnym charakterze – będące skutkiem zwiększenia udziału powierzchni uszczelnionych w konsekwencji realizacji nowej zabudowy kubaturowej (w zasięgu terenów 2UO/UN i 4UO/UN) – zostaną w pewnym stopniu ograniczone przez korzystne oddziaływania związane z wprowadzeniem zapisów wskazujących lokalizację stref zieleni, ochronę zieleni wysokiej oraz wymagających utrzymania minimalnych udziałów powierzchni biologicznie czynnych (umożliwiających infiltrację wód opadowych i roztopowych). Zmiany w sposobie zagospodarowania i użytkowania pojedynczych działek nie powinny zatem wpływać na ograniczenie stopnia zasilania zasobów wód powierzchniowych w obrębie wspomnianej powyżej zlewni, w granicach której zlokalizowany jest analizowany obszar.

Analiza założeń projektu mpzp „W rejonie ulic Powstańców Wielkopolskich, Ratajczaka i Kościuszki” w Poznaniu pozwala również założyć brak ryzyka wystąpienia znacząco negatywnych oddziaływań w odniesieniu do kształtowania jakości i zasobności wód podziemnych. Prognozuje się, że negatywne oddziaływania o lokalnym i czasowym charakterze mogą wystąpić przede wszystkim na etapie prowadzenia robót budowlanych, obejmujących między innymi konieczność wykonania wykopów oraz

⁶³ zapisy projektu mpzp wymagają zagospodarowania nie mniej niż 60% powierzchni strefy drzewami lub krzewami wraz z pozostałymi składnikami szaty roślinnej

umieszczenia w podłożu elementów obniżających przepuszczalność gruntu. Podjęcie tego rodzaju prac może się wiązać z czasowym obniżeniem zwierciadła wód gruntowych, a także lokalnym ograniczeniem zdolności infiltracyjnych. Zmiany te będą miały charakter krótkotrwały i najprawdopodobniej ustąpią po zaprzestaniu prowadzenia działań w tym zakresie, niemniej ryzyko ich wystąpienia jest dość duże szczególnie w przypadku realizacji inwestycji w kondygnacjach podziemnych⁶⁴. Dla ich ograniczenia konieczne będzie podejmowanie szeregu działań przede wszystkim na etapie prowadzenia prac realizacyjnych w zakresie poszczególnych inwestycji – ograniczających ryzyko zanieczyszczenia gruntu oraz wód podziemnych na etapie prowadzenia robót budowlanych (co jednak wykracza poza zakres ustaleń projektu planu miejscowego).

Nie można natomiast wykluczyć wystąpienia negatywnych oddziaływań związanych z obniżeniem głębokości występowania zwierciadła wód podziemnych⁶⁵ na skutek realizacji inwestycji budowlanych (szczególnie w przypadku realizacji kondygnacji podziemnych). Tego rodzaju inwestycje niewątpliwie wpływają na zaburzenie dotychczasowych warunków gruntowo-wodnych, a skala tych przekształceń zależy w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań gruntowo-wodnych oraz zastosowanych technologii. W tym miejscu należy jednak podkreślić, że z uwagi na dotychczasowy stopień przekształcenia analizowanego obszaru⁶⁶, a także głębokość występowania wód podziemnych, nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań o znacząco negatywnym wpływie na kształtowanie zasobów wód podziemnych, wynikających ze zmiany sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów położonych w jego granicach.

Mając na uwadze charakter dotychczasowego sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów, jak i założenia analizowanego projektu mpzp „W rejonie ulic Powstańców Wielkopolskich, Ratajczaka i Kościuszki” w Poznaniu, nie przewiduje się również wystąpienia znacząco negatywnych oddziaływań na wody podziemne, związanych z drastycznym zmniejszeniem poziomu retencji wód opadowych i roztopowych. Tereny położone w granicach obszaru projektu mpzp charakteryzują się wysokim stopniem przekształcenia oraz uszczelnienia powierzchni, co w wielu przypadkach praktycznie eliminuje możliwości infiltracji wód opadowych i roztopowych. Wprowadzenie rozwiązań, których realizacja nie będzie pogłębiać problemów związanych z uszczelnieniem terenów oraz całkowitym wyeliminowaniem możliwości retencji opadów w miejscu ich powstania, było niezwykle istotne również z uwagi na nasilające się w ostatnich latach zjawiska związane ze zmianami klimatycznymi, w tym występującymi coraz częściej zjawiskami ekstremalnymi (np. deszcze nawalne, długotrwałe okresy suszy). Możliwie maksymalne zachowanie powierzchni przepuszczalnych dla wód opadowych jest jednym z najbardziej istotnych działań planistycznych służących adaptacji do zmian klimatu w obrębie silnie zurbanizowanych obszarów miejskich. Ewentualne zwiększenie udziału powierzchni biologicznie czynnej, zapewniającej możliwość infiltracji wód opadowych, jest szczególnie trudne w obrębie terenów ścisłego centrum – głównie z uwagi na intensywność zabudowy i uwarunkowania związane z ochroną konserwatorską, ale również z uwagi na konieczność uwzględnienia często sprzecznych interesów wielu grup (mieszkańców, inwestorów, turystów, użytkowników dróg itd.).

Mając na uwadze opisane wcześniej uwarunkowania lokalne, do projektu mpzp wprowadzono przede wszystkim zapisy, których realizacja sprzyjać będzie ograniczeniu skali dalszych przekształceń w zakresie warunków gruntowych oraz wykluczeniu możliwości całkowitego uszczelnienia wszystkich powierzchni zlokalizowanych w zasięgu jego granic. Wskazać tu należy przede wszystkim zapisy określające maksymalny udział powierzchni zabudowy, minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej oraz zapisy ustalające lokalizację i sposób zagospodarowania stref zieleni (w granicach terenów **1UO/UN**, **4UO/UN** i **2KD-L**). Analiza zastosowanych w projekcie rozwiązań pozwala przyjąć, że straty związane ze wzrostem powierzchni trwale uszczelnionych na skutek lokalizacji nowej zabudowy zostaną w pewnym stopniu zrównoważone przez wskazanie stref zieleni, w zasięgu których zakazuje się lokalizacji budynków oraz ustala się zagospodarowanie nie mniej niż 60% ich powierzchni drzewami i krzewami, wraz z pozostałymi składnikami szaty roślinnej. Ponadto, w odniesieniu do całego obszaru projektu mpzp ustala się zagospodarowanie zielenią wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenu, a dla terenów przeznaczonych pod zabudowę ustala się wymóg zachowania minimalnych udziałów powierzchni biologicznie czynnej (od 10 do 30%).

Zagospodarowane zielenią powierzchnie biologicznie czynne, zlokalizowane w zasięgu poszczególnych działek budowlanych i kwartałów zabudowy, pozwolą przede wszystkim na zatrzymanie części wód opadowych, przyczyniając się jednocześnie w pewnym stopniu do zmniejszenia tempa spływu powierzchniowego, odciążenia systemu kanalizacji i zmniejszenia skali podtopień w przypadku wystąpienia deszczy nawalnych. W przypadku ścisłej zabudowy śródmiejskiej zagospodarowanie nawet tak niewielkich powierzchniowo fragmentów zielenią, może przynosić korzystne skutki w zakresie ograniczania skali negatywnych zjawisk związanych z silnym antropogenicznym przekształceniem przestrzeni miejskiej. Ponadto, należy zauważyć, że wytworzenie większych

⁶⁴ główny użytkowy poziom wodonośny występuje na głębokościach 50-100 m p.p.t.

⁶⁵ a w szczególności poziomu występowania wód gruntowych

⁶⁶ funkcjonująca zabudowa śródmiejska o znacznej intensywności

powierzchni zagospodarowanych zielenią we wnętrzach kwartałów zabudowy stwarza większe możliwości zastosowania rozwiązań związanych z małą retencją.

Wśród zapisów umożliwiających zachowanie minimalnych zdolności retencyjnych wskazać należy również dopuszczenie lokalizacji obiektów i urządzeń służących retencji lub zagospodarowaniu wód opadowych i roztopowych oraz wprowadzenie zapisów ustalających zachowanie drzew chronionych planem (wskazanych na rysunku planu) i zachowanie istniejących drzew⁶⁷. Maksymalna ochrona istniejącej zieleni wysokiej, ustalenie wprowadzenia nowych nasadzeń drzew na terenie **1KD-L**, jak również umożliwienie realizacji obiektów i urządzeń służących do retencji lub zagospodarowania wód opadowych i roztopowych na terenie⁶⁸ oraz zastosowania powierzchni przepuszczalnych, może prowadzić w przyszłości do poprawy zdolności retencyjnych terenów położonych w granicach analizowanego obszaru. Zgodnie z brzmieniem zapisów omawianego projektu mpzp dopuszcza się również lokalizację na jego terenie zbiorników retencyjnych.

Realizacja ustaleń przedmiotowego projektu planu nie będzie niosła za sobą również ryzyka pogorszenia jakości lokalnych zasobów wód podziemnych na skutek niewłaściwego sposobu postępowania z wytworzonymi na obszarze opracowania ściekami. Funkcjonująca tu zabudowa posiada w chwili obecnej dostęp do sieci infrastruktury technicznej (w tym sieci kanalizacji sanitarnej/ogólnospławnej), a zapisy przedmiotowego projektu mpzp ustalają zachowanie istniejących sieci infrastruktury (wskazanych na rysunku planu)⁶⁹, dopuszczając możliwość prowadzenia robót budowlanych w zakresie sieci infrastruktury technicznej, jak również wymagają uwzględnienia wymagań i ograniczeń wynikających z przebiegu sieci infrastruktury technicznej. Ocenia się zatem, że ryzyko zanieczyszczenia wód podziemnych na skutek niewłaściwego sposobu prowadzenia gospodarki wodno-ściekowej jest znikome, a do ewentualnego zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego może dojść wyłącznie w sytuacjach awaryjnych, związanych z utratą szczelności instalacji. Wprowadzone do projektu mpzp zapisy w zakresie sieci infrastruktury technicznej zapewniają jednocześnie właściwe warunki zaopatrzenia w wodę.

Reasumując, ustalenia projektu planu nie przewidują możliwości lokalizacji nowych inwestycji, których realizacja mogłaby przyczynić się do wystąpienia znacząco negatywnych oddziaływań na wody podziemne. Uwzględniając dotychczasowy sposób zagospodarowania i użytkowania terenów oraz założenia analizowanego projektu mpzp oraz zakres przyjętych rozwiązań pozwala jednocześnie założyć, że realizacja projektowanych inwestycji nie spowoduje wystąpienia negatywnych oddziaływań w odniesieniu do wód powierzchniowych w obrębie całej JCWP, w granicach której zlokalizowane są przedmiotowe tereny (pod warunkiem restrykcyjnego przestrzegania ustaleń przedmiotowego projektu planu, jak i obowiązujących w tym zakresie przepisów prawa).

6.3. Oddziaływanie na zasoby naturalne

Z uwagi na brak w granicach analizowanego obszaru udokumentowanych i zarejestrowanych złóż zasobów naturalnych⁷⁰, jak również charakter ustaleń projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „W rejonie ulic Powstańców Wielkopolskich, Ratajczaka i Kościuszki” w Poznaniu, nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań wpływających w sposób znacząco negatywny na kształtowanie zasobów naturalnych, wynikających z realizacji ustaleń przedmiotowego projektu planu.

6.4. Oddziaływanie na szatę roślinną

Założenia analizowanego projektu mpzp „W rejonie ulic Powstańców Wielkopolskich, Ratajczaka i Kościuszki” w Poznaniu uwzględniają zachowanie dotychczasowego sposobu zagospodarowania i użytkowania znacznej części terenów (**1UO/UN**, **3UO/UN**), umożliwiając jednocześnie realizację nowych inwestycji budowlanych na terenach **4UO/UN** i (w mniejszym stopniu) **2UO/UN**, stąd też prognozuje się, że realizacja ustaleń projektu planu będzie skutkować wystąpieniem oddziaływań o zróżnicowanym charakterze i intensywności.

Zakłada się, że niekorzystne oddziaływania na kształtowanie lokalnej szaty roślinnej – związane z realizacją ustaleń projektu planu miejscowego – dotyczyć będą przede wszystkim działek budowlanych, w granicach których umożliwiono się realizację nowej zabudowy (w granicach terenów **2UO/UN**, **4UO/UN**). Natomiast w przypadku pozostałych inwestycji, związanych m.in. z rozbudową,

⁶⁷ z uwzględnieniem pozostałych ustaleń w tym zakresie

⁶⁸ w tym: rowów infiltracyjnych, drenaży rozsączających, rowów i niecek retencyjnych, ogrodów deszczowych, stawów hydrofitowych, studni chłonnych, zielonych dachów i ścian, zbiorników retencyjnych

⁶⁹ Z dopuszczeniem ich przełożenia

⁷⁰ geoportal.pgi.gov.pl

przebudową i modernizacją sieci infrastruktury technicznej, zjawiska mające niekorzystny wpływ na roślinność będą miały niewielki wpływ na kształtowanie szaty roślinnej całego analizowanego obszaru. Wystąpienia istotnych, niekorzystnych oddziaływań nie przewiduje się również w przypadku terenów komunikacyjnych, wyznaczonych w oparciu o sieć istniejących ulic (niewielkie kolizje z istniejącą zielenią mogą wystąpić w zasięgu terenu **1KD-L**).

Niekorzystne oddziaływania na szatę roślinną, których bezpośrednią przyczyną będzie przede wszystkim realizacja nielicznej zabudowy, związane będą z koniecznością usunięcia istniejącej zieleni w zasięgu powierzchni przeznaczonych bezpośrednio pod lokalizację nowych budynków oraz trwałego uszczelnienia tych powierzchni (uniemożliwiającego rozwój roślinności w przyszłości). W niektórych przypadkach, poza zniszczeniem roślinności niskiej, konieczne będzie również usunięcie rosnących tu dotychczas drzew, kolidujących z projektowaną zabudową. Przyjmuje się, że negatywne oddziaływania w największym stopniu obejmować będą usunięcie zieleni wysokiej w zasięgu powierzchni ograniczonych wskazanymi w projekcie planu liniami zabudowy – m.in. na skutek realizacji nowej zabudowy wzdłuż ul. T. Kościuszki na terenie **4UO/UN** oraz projektowanej sali gimnastycznej na terenie **2UO/UN**. Część z rosnących tu drzew charakteryzuje się znacznymi walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi, stąd też ważne będzie prowadzenie inwestycji w sposób uwzględniający w możliwie maksymalnym zakresie ich zachowanie oraz odpowiednie zabezpieczenie przed uszkodzeniami.

Mając na uwadze konieczność maksymalnego zachowania zieleni towarzyszącej zabudowie, do projektu mpzp wprowadzono szereg zapisów odnoszących się do sposobu zagospodarowania zieleni powierzchni w zasięgu terenów przeznaczonych pod zabudowę i w obrębie dróg. Za szczególnie istotne w tym kontekście uważa należy zapisy ustalające wymóg zachowania minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej w granicach działki budowlanej (od 10 do 30% dla terenów **UO/UN**) oraz zagospodarowania zieleni wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenów. Ich realizacja pozwoli zminimalizować ryzyko całkowitego zniszczenia występującej tu dotychczas roślinności oraz nadmiernego uszczelnienia powierzchni ziemi, prowadzącego do przekształcenia właściwości gleb oraz ograniczenia dostępnych dla roślin siedlisk.

Z punktu widzenia kształtowania szaty roślinnej w granicach obszaru projektu mpzp „W rejonie ulic Powstańców Wielkopolskich, Ratajczaka i Kościuszki” w Poznaniu za równie istotne należy uznać ustalenia dotyczące wskazanych w projekcie planu stref zieleni (wskazanych w zasięgu terenów zabudowy **1UO/UN**, **4UO/UN** oraz drogi **2KD-L**), jak również ustalenia odnoszące się do zieleni wysokiej. Wskazane na rysunku planu strefy obejmują przede wszystkim tereny aktualnie porośnięte zielenią, niemniej, część z nich obejmuje również powierzchnie dotąd zabudowane lub zagospodarowane w inny sposób (np. na terenie **4UO/UN**). Ustalenie dla wspomnianych stref zieleni zakazu lokalizacji budynków oraz wymogu zagospodarowania nie mniej niż 60% ich powierzchni drzewami lub krzewami (wraz z pozostałymi składnikami szaty roślinnej), zagwarantuje zachowanie lub wytworzenie enklaw śródmiejskiej zieleni, której obecność jest niezwykle istotna z punktu widzenia ograniczenia skali zmian środowiska w zasięgu terenów śródmiejskich.

Należy jednocześnie wspomnieć, że w zasięgu niektórych stref rosną okazałe drzewa, z których część została wskazana na rysunku projektu mpzp jako drzewa chronione planem. Wskazanie powierzchni wokół wspomnianych drzew jako nieuszczelnionych, zagospodarowanych zielenią, pozwoli ograniczyć ewentualne zmiany warunków siedliskowych w ich bezpośrednim sąsiedztwie, co przyczyni się do zachowania lub niekiedy poprawy warunków wzrostu zieleni wysokiej.

Prognozuje się, że realizacja wspomnianych powyżej zapisów, w połączeniu z respektowaniem zapisu ustalającego zachowanie istniejących drzew (innych niż drzewa chronione planem)⁷¹, pozwoli na ograniczenie zniszczeń wynikających z prowadzonych inwestycji, a w przypadkach kiedy usunięcie roślinności będzie konieczne, pozwoli na częściowe zrekompensowanie poniesionych strat. Zakłada się, że respektowanie ustaleń projektu planu, przy jednoczesnym stosowaniu przy realizacji inwestycji rozwiązań najbardziej optymalnych w kontekście ochrony środowiska oraz stosowaniu standardów ochrony drzew, pozwoli w znacznej mierze utrzymać charakter tutejszej szaty roślinnej. Z punktu widzenia ochrony różnorodności flory w granicach całego analizowanego obszaru równie istotne będzie zrealizowanie nowych założeń i nasadzeń przy zastosowaniu różnicowanych gatunków roślin (o różnym pokroju, stopniu zwiarcia, walorach estetycznych itd.), przystosowanych jednocześnie do specyficznych warunków siedliskowych w obrębie śródmieścia.

Analizowany projekt planu uwzględnia również konieczność zachowania w jak największym stopniu występującej tu zieleni towarzyszącej terenom komunikacyjnym. Uwzględnienie najcenniejszej zieleni przyulicznej (wskazanie drzew chronionych planem w zasięgu terenu **2KD-L**) oraz ustalenie wprowadzenia

⁷¹ a w przypadku kolizji z planowaną lub istniejącą zabudową, infrastrukturą techniczną lub drogami, wymóg ich przesadzenia lub usunięcia i wprowadzenia nowych nasadzeń

nowych nasadzeń drzew na terenie **1KD-L** (wskazanych orientacyjnie na rysunku planu)⁷², wpłynie w sposób korzystny na utrzymanie zieleni wysokiej stanowiącej jeden z najcenniejszych elementów tutejszej szaty roślinnej, mającej równie korzystny wpływ na kształtowanie walorów przestrzeni. Wskazanie nowych nasadzeń w zasięgu terenu **1KD-L** wpisuje się jednocześnie w przyjęte w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego założenia, dotyczące wykształcenia na obszarze miasta łączników zieleni⁷³.

Reasumując, analizowany w prognozie projekt mpzp „W rejonie ulic Powstańców Wielkopolskich, Ratajczaka i Kościuszki” w Poznaniu w sposób szczegółowy odnosi się do występującej w jego granicach zieleni, wprowadzając szereg rozwiązań mających na celu utrzymanie zieleni istniejącej oraz zachowania jej najcenniejszych elementów. Prognozuje się, że niekorzystne oddziaływania na szatę roślinną, jakie pojawią się w konsekwencji realizacji inwestycji budowlanych i infrastrukturalnych, zostaną w pewnym stopniu zrównoważone przez korzystne oddziaływania związane ze wskazaniem stref zieleni urządzonej oraz umożliwieniem wprowadzania nowych elementów zieleni w obrębie poszczególnych terenów.

6.5. Oddziaływanie na zwierzęta

Tereny objęte granicami projektu mpzp to tereny zlokalizowane w zasięgu ścisłego centrum miasta, stanowiące miejsca występowania zwierząt przystosowanych do życia w warunkach silnie przekształconego środowiska, o wysokiej zdolności do adaptacji zmieniających się warunków siedliskowych. Z tego też względu prognozuje się, że realizacja projektowanych inwestycji budowlanych – pomimo lokalnego, negatywnego wpływu na występujące tu dotychczas zwierzęta – nie wpłynie w sposób znacząco negatywny na zasobność i różnorodności przedstawicieli tutejszej fauny. Należy również podkreślić, że w granicach przedmiotowego obszaru nie zidentyfikowano terenów o szczególnych walorach ekologicznych, pełniących ważną rolę w migracji zwierząt między terenami o większej wartości przyrodniczej, czy też obszarów stanowiących miejsce występowania gatunków szczególnie rzadkich w skali miasta i regionu. Nie istnieje zatem ryzyko utraty siedlisk szczególnie cennych, których obecność warunkuje większą różnorodność gatunkową lokalnej fauny.

Niemniej, realizacja części ustaleń projektu planu (realizacja projektowanych budynków, prace w zakresie sieci infrastruktury itd.) związana będzie z występowaniem oddziaływań mających niekorzystny wpływ na zwierzęta. Ich natężenie i zasięg zależą będzie od charakteru projektowanych inwestycji, a także specyfiki terenu, którego inwestycje te będą dotyczyły. Przyczyną wystąpienia czynników wpływających negatywnie na przedstawicieli lokalnej fauny będą przede wszystkim działania związane z ograniczeniem powierzchni życiowej (w wyniku trwałego uszczelnienia powierzchni ziemi) lub też czasowym ograniczeniem powierzchni dostępnych dla zwierząt na skutek prowadzenia robót budowlanych (zniszczenie pokrywy roślinnej i wierzchniej warstwy gleby, skutkujące utratą części siedlisk i potencjalnych miejsc żerowania). Czynnikiem, który powodować będzie wystąpienie czasowych i lokalnych oddziaływań o negatywnym charakterze może być również wzrost natężenia hałasu, związanego z pracą maszyn budowlanych i transportem materiałów budowlanych (płoszenie zwierząt na terenach sąsiadujących z terenami inwestycyjnymi). Należy jednak zaznaczyć, że z uwagi na ograniczony zasięg terenów wskazanych pod realizację nowych inwestycji budowlanych i infrastrukturalnych oraz znaczne możliwości adaptacyjne wielu występujących tu gatunków zwierząt, zjawiska te nie powinny wpływać długofalowo na kształtowanie różnorodności lokalnej fauny. Wystąpienia tego rodzaju negatywnych oddziaływań o większej intensywności spodziewać się należy w obrębie terenów **4UO/UN** i **2UO/UN**, w zasięgu których przewiduje się realizację nowych budynków.

W celu złagodzenia niekorzystnych oddziaływań związanych ze zmianą sposobu zagospodarowania i użytkowania części terenów, do projektu planu wprowadzono szereg zapisów, odnoszących się do sposobu zagospodarowania poszczególnych terenów zielenią. Prognozuje się, że największy wpływ na ograniczenie skali występowania negatywnych oddziaływań będzie miało zachowanie dotychczasowego sposobu zagospodarowania części funkcjonujących tu powierzchni zagospodarowanych zielenią oraz wyznaczenie nowych powierzchni zagospodarowanych zielenią. W tym zakresie projekt mpzp wskazuje lokalizację stref zieleni (w zasięgu terenów **1UO/UN**, **4UO/UN** i **2KD-L**), w granicach których zakazuje się lokalizacji budynków oraz ustala się zagospodarowanie nie mniej niż 60% powierzchni drzewami lub krzewami, wraz z pozostałymi składnikami szaty roślinnej. Ponadto, w odniesieniu do wszystkich terenów przeznaczonych pod zabudowę określono wymóg zachowania minimalnych udziałów powierzchni biologicznie czynnej (od 10 do 30%), a w odniesieniu do całego obszaru projektu planu ustalono zagospodarowanie zielenią wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenów. Zakłada się, że zachowanie lub wytworzenie większych enklaw zieleni w sposób uwzględniający w

⁷² na terenie tym rosną obecnie leszczyny tureckie, niemniej, w związku z projektowaną trasą tramwajową w ul. Ratajczaka, może zaistnieć konieczność ich usunięcia i wprowadzenia nowych nasadzeń

⁷³ wskazana orientacyjna lokalizacja łącznika zieleni wzdłuż ul. Ratajczaka

maksymalnym stopniu istniejącą zieleń wysoką, przyczyni się do utrzymania dotychczasowych siedlisk oraz miejsc żerowania i rozrodu występujących tu dotychczas ptaków czy bezkręgowców.

W kontekście ograniczenia negatywnych oddziaływań na zwierzęta istotne będzie również respektowanie ustaleń odnoszących się do występującej na obszarze opracowania zieleni wysokiej – w tym w szczególności zapisów ustalających zachowanie drzew chronionych planem (wskazanych na terenach **1UO/UN**, **2KD-L**), zachowanie istniejących drzew (innych niż drzewa chronione planem)⁷⁴ oraz wprowadzenie nowych nasadzeń drzew na terenie **1KD-L**⁷⁵. Rozwiązania te ocenia się jako korzystne, gdyż obecność zieleni wysokiej ma niezwykle istotny wpływ na utrzymanie minimalnych warunków siedliskowych dla zwierząt, szczególnie w zasięgu intensywnie zabudowanego centrum miasta.

Ponadto, do projektu mpzp wprowadzono też inne zapisy, których realizacja sprzyjać będzie (w sposób bezpośredni lub pośredni) ograniczeniu natężenia oraz zasięgu występowania niekorzystnych oddziaływań na zwierzęta, wynikających z realizacji poszczególnych inwestycji. Wśród zaproponowanych ustaleń wymienić należy przede wszystkim – podobnie jak w przypadku opisanych wcześniej oddziaływań na szatę roślinną – określenie maksymalnego udziału powierzchni zabudowy działek budowlanych oraz minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej, jaki musi zostać utrzymany w obrębie poszczególnych działek. Wylimинуje to możliwość całkowitego uszczelnienia powierzchni ziemi, skutkującego drastycznym zmniejszeniem powierzchni dostępnych dla pospolitych gatunków zwierząt oraz zapewni zagospodarowanie zielenią nawet niewielkich, wolnych od utwardzenia powierzchni towarzyszących zabudowie.

Reasumując, prognozuje się, że realizacja projektowanych inwestycji będzie stanowić przyczynę wystąpienia niekorzystnych oddziaływań na występujące tu zwierzęta, jednakże charakter oraz skala przewidywanych oddziaływań nie będzie wpływać na zmianę różnorodności gatunkowej przedstawicieli lokalnej fauny. Występujące tu dotychczas zwierzęta reprezentowane są przede wszystkim przez gatunki o niewielkich wymaganiach siedliskowych, przystosowane do życia w obrębie silnie przekształconych siedlisk antropogenicznych, stąd też można z dużym prawdopodobieństwem przyjąć, że po zakończeniu realizacji projektowanych inwestycji, występujące tu dotychczas zwierzęta ponownie zasiedlą enklawy zieleni towarzyszące nowej zabudowie.

6.6. Oddziaływanie na różnorodność biologiczną

Jak wspomniano we wcześniejszych rozdziałach prognozy, obszar objęty granicami projektu mpzp obejmuje tereny antropogenicznie przekształcone, w obrębie których występują gatunki roślin i zwierząt przystosowane do życia w trudnych warunkach siedliskowych centrum miasta. Na obszarze tym nie występują siedliska o wyjątkowych walorach przyrodniczych, których obecność wpływałaby w sposób znaczący na zwiększenie lokalnej bioróżnorodności, stąd też realizacja pojedynczych inwestycji przewidzianych zgodnie z zapisami projektu planu, nie spowoduje utraty siedlisk kluczowych dla kształtowania lokalnej bioróżnorodności.

W przypadku przedmiotowego obszaru, na kształtowanie lokalnej różnorodności biologicznej największy wpływ ma obecność zieleni wysokiej, funkcjonującej w sąsiedztwie zabudowy oraz wzdłuż ulic. Z uwagi na brak lokalizacji w granicach obszaru mpzp terenów zieleni urządzonej, rosnące tu drzewa oraz niewielkie, porośnięte zielenią powierzchnie towarzyszące zabudowie, stanowią główne obszary występowania przedstawicieli lokalnej flory i fauny. Do najważniejszych ustaleń projektu mpzp należeć będą zatem zapisy wskazujące na konieczność maksymalnej ochrony istniejących drzew oraz uniemożliwiający dokonanie przekształceń związanych z istotnym zmniejszeniem udziału powierzchni biologicznie czynnej w granicach terenów zabudowy.

Prognozuje się, że lokalne i ograniczone czasowo oddziaływania na lokalną bioróżnorodność mogą występować przede wszystkim w obrębie terenu **4UO/UN**, dla którego przewiduje się możliwość realizacji nowych inwestycji budowlanych o największym zasięgu. W mniejszym stopniu zjawiska te dotyczyć będą również terenu **2UO/UN**, w granicach którego umożliwiona jest zwiększenie powierzchni zabudowy kosztem powierzchni nieuszczelnionych, porośniętych obecnie zielenią. Oddziaływania te związane będą z utratą dostępności do części dotychczasowych siedlisk, zwiększeniem narażenia na negatywne czynniki (hałas, zapylenie itd.) oraz ograniczeniem dostępności do bazy pokarmowej. Zjawiska te w niewielkim stopniu mogą wystąpić również w przypadku realizacji inwestycji w zakresie budowy, rozbudowy i modernizacji sieci infrastruktury technicznej (w obrębie powierzchni niezabudowanych). Zakłada się natomiast, że wspomniane oddziaływania nie powinny mieć długofalowego wpływu na lokalną bioróżnorodność, przede wszystkim ze względu na znaczne

⁷⁴ a w przypadku kolizji z planowaną lub istniejącą zabudową, infrastrukturą techniczną lub drogami, wymóg ich przesadzenia lub usunięcia i wprowadzenia nowych nasadzeń

⁷⁵ wskazanych orientacyjnie na rysunku planu

zdolności adaptacyjne występujących tu dotychczas organizmów oraz ich dużą odporność na zmienne czynniki środowiskowe.

Nie przewiduje się wystąpienia znaczących, negatywnych oddziaływań na bioróżnorodność wynikających z realizacji nowych elementów układu komunikacyjnego – projekt planu wyznacza tereny dróg w oparciu o sieć istniejących ulic, a ewentualne prace związane z przebudową niektórych ulic nie będą obejmować powierzchni dotąd niezainwestowanych⁷⁶.

Pomimo stosunkowo niewielkiej skali przewidywanych niekorzystnych oddziaływań na lokalną bioróżnorodność, które mogą wystąpić na skutek realizacji inwestycji dopuszczonych zgodnie z zapisami projektu mpzp, do projektu planu wprowadzono szereg zapisów ograniczających zasięg oraz intensywność tego rodzaju zjawisk.

Ograniczeniu niekorzystnych oddziaływań na lokalną bioróżnorodność służyć będzie przede wszystkim respektowanie zapisów określających minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej, jaki musi zostać zachowany w granicach działek budowlanych, ustalających zagospodarowanie zielenią wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenów, a także zachowanie drzew chronionych planem (wskazanych na rysunku planu) oraz zachowanie istniejących drzew⁷⁷. W przypadku terenów istniejącej śródmiejskiej zabudowy, której towarzyszą niewielkie zagospodarowane zielenią powierzchnie, realizacja wspomnianych zapisów pozwoli wykluczyć ryzyko drastycznego uszczuplenia istotnych dla bioróżnorodności powierzchni oraz ograniczyć skalę zjawiska związanego z usuwaniem drzew i krzewów kolidujących z nową zabudową. Szczególnie istotne będzie projektowanie i realizowanie poszczególnych inwestycji (budowlanych, infrastrukturalnych) w sposób ograniczający kolizję z funkcjonującą tu zielenią, której obecność wpływa na kształtowanie lokalnej bioróżnorodności.

W kontekście ograniczenia ryzyka istotnych zmian w lokalnej bioróżnorodności szczególne znaczenie będzie miała realizacja ustaleń dotyczących sposobu zagospodarowania i użytkowania wskazanych w projekcie stref zieleni, w tym w szczególności największej powierzchniowo strefy na terenie **4UO/UN** (wyznaczonej częściowo w zasięgu powierzchni zabudowanych). Odpowiednie zagospodarowanie tych stref (projekt ustala zagospodarowanie nie mniej niż 60% ich powierzchni drzewami lub krzewami, wraz z pozostałymi składnikami szaty roślinnej) może w sposób znaczący wpłynąć na ograniczenie niekorzystnych zmian związanych z lokalizacją nowej zabudowy. Utrzymanie istniejących enklaw śródmiejskiej zieleni pozwoli na zminimalizowanie ryzyka przekształceń powierzchni mających największe znaczenie dla kształtowania lokalnej bioróżnorodności, wpływających jednocześnie na kształtowanie lokalnych warunków mikroklimatycznych i aerosanitarnych.

Należy podkreślić, że różnorodność biologiczna na terenach funkcjonującej zabudowy została ukształtowana przede wszystkim na skutek ich dotychczasowego sposobu zagospodarowania i użytkowania, stąd też można przyjąć, że straty w istniejącej zieleni, mogą być częściowo zrekomensowane przez nowe nasadzenia roślin, wprowadzane po zakończeniu etapu realizacji poszczególnych inwestycji. Niemniej, dla możliwie maksymalnego zrekomensowania strat niezbędne będzie wprowadzanie roślinności reprezentowanej przez gatunki odpowiednio dobrane do specyficznych warunków siedliskowych, jakie panują na terenach śródmiejskich. Zastosowanie gatunków najbardziej odpornych na niesprzyjające warunki środowiska miejskiego jest szczególnie istotne w kontekście ograniczenia długofalowych oddziaływań na lokalną bioróżnorodność. Należy natomiast pamiętać, że dobór gatunków wykorzystanych do nasadzeń musi uwzględniać ograniczenia odnoszące się do gatunków inwazyjnych.

Reasumując, ze względu na charakter zapisów projektu mpzp „W rejonie ulic Powstańców Wielkopolskich, Ratajczaka i Kościuszki” w Poznaniu oraz dotychczasowy sposób zagospodarowania i użytkowania terenów zlokalizowanych w jego granicach, nie przewiduje się wystąpienia znaczących, negatywnych oddziaływań na kształtowanie lokalnej różnorodności biologicznej, wynikających z realizacji ustaleń analizowanego projektu mpzp.

6.7. Oddziaływanie na ludzi

Realizacja ustaleń analizowanego w prognozie projektu mpzp skutkować będzie pojawieniem się czynników wpływających w różnorodny sposób na obecnych i przyszłych i użytkowników przedmiotowego obszaru oraz mieszkańców terenów zlokalizowanych w jego otoczeniu.

Jak wspomniano we wcześniejszych rozdziałach prognozy, dla znacznej części terenów ustalenia projektu planu mają charakter regulacyjny, a ich realizacja pozwoli na utrzymanie dotychczasowego sposobu

⁷⁶ za wyjątkiem przebudowy elementów układu drogowego w zasięgu terenu **1KD-L** i ewentualnej wycinki rosnących obecnie na tym terenie drzew

⁷⁷ innych niż drzewa chronione planem – a w przypadku kolizji z planowaną lub istniejącą zabudową, infrastrukturą techniczną lub drogami, wymóg ich przesadzenia lub usunięcia i wprowadzenia nowych nasadzeń

zagospodarowania i użytkowania terenów (w zasięgu terenów **1UO/UN** i **3UO/UN**). Niemniej, realizacja części ustaleń projektu planu będzie oddziaływać na użytkowników analizowanego obszaru (oraz mieszkańców i użytkowników terenów sąsiednich) zarówno w pozytywny, jak i negatywny sposób. Nie zakłada się natomiast wystąpienia zjawisk wpływających w sposób znacząco negatywny i długotrwały na pogorszenie warunków życia mieszkańców terenów bezpośrednio z nim sąsiadujących (m.in. zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej przy ul. Powstańców Wielkopolskich).

Prognozuje się, że niekorzystne oddziaływania na ludzi związane będą przede wszystkim ze zjawiskami występującymi na etapie realizacji poszczególnych inwestycji, obejmującymi m.in. czasowy i lokalny wzrost zapylenia (na skutek wykonywania prac ziemnych i budowlanych) oraz wzrost drgań i hałasu (związany z pracą sprzętu budowlanego oraz wzrostem natężenia ruchu ciężkich pojazdów). Prace budowlane powinny być prowadzone w porze dziennej i nie powinny stanowić uciążliwości w godzinach nocnych. Należy jednak zauważyć, że zjawiska te będą miały charakter tymczasowy i odwracalny, a ich wpływ na warunki życia powinien ustać w momencie zakończenia realizacji poszczególnych inwestycji. Czynnikiem wpływającym na pojawienie się dyskomfortu w odczuciu mieszkańców terenów sąsiednich, może być natomiast zrealizowanie projektowanej zabudowy w zasięgu terenów **4UO/UN** (wykształcenie pierzei zabudowy wzdłuż ul. T. Kościuszki) i **2UO/UN** (realizacja projektowanej sali gimnastycznej). Negatywne oddziaływania, jakie mogą wystąpić w konsekwencji realizacji nowych budynków mogą być związane m.in. z lokalnym pogorszeniem dostępności do miejsc parkingowych, czy też wzrostem natężenia ruchu. Prognozuje się natomiast, że skala oddziaływań związanych z realizacją wspomnianych inwestycji nie powinna mieć znaczącego wpływu na komfort mieszkańców miasta.

W kontekście oddziaływania na ludzi korzystnie oceniać należy wpływ realizacji nowej zabudowy o funkcji usługowej – usług oświaty lub nauki i szkolnictwa wyższego (rozbudowa obiektów w zasięgu terenów **2UO/UN** i **4UO/UN**). Tego rodzaju inwestycje służyć będą poprawie dostępności i podniesieniu atrakcyjności usług związanych z nauką i szkolnictwem wyższym, jak również poprawą jakości usług związanych z ofertą oświatową dla mieszkańców terenów śródmiejskich (realizacja nowej sali gimnastycznej przy istniejącej szkole podstawowej).

Za istotne dla mieszkańców i użytkowników obszaru śródmieścia uznać należy rozwiązania dotyczące sposobu zagospodarowania zieleni, pełniące funkcje społeczne, środowiskowe i estetyczne. Wprowadzenie szeregu ustaleń odnoszących się do konieczności utrzymania minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej, zachowania rosnących na obszarze opracowania drzew (w tym wskazanych na rysunku drzew chronionych planem), zagospodarowania zielenią wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenów oraz wskazania orientacyjnych nasadzeń drzew⁷⁸, sprzyjać będzie wytworzeniu lub zachowaniu niewielkich enklaw zieleni, których funkcjonowanie na terenach ścisłego centrum ma szczególne znaczenie dla mieszkańców i przebywających tu osób. Mając na uwadze powyższe, szczególnie pozytywnie ocenia się wskazanie w projekcie planu nowych stref zieleni urządzonej, w tym największej powierzchniowo strefy w granicach terenu **4UO/UN**, której odpowiednie zagospodarowanie przyczyni się do wytworzenia ogólnodostępnej, zagospodarowanej zielenią przestrzeni we wnętrzu kwartału zabudowy. Realizacja wspomnianych zamierzeń, poza korzystnym efektem środowiskowym, wpłynie na utrzymanie dostępności do niewielkich terenów zieleni, zaspokajając potrzeby mieszkańców oraz użytkowników terenów zlokalizowanych w centrum miasta.

Dla zapewnienia odpowiedniej jakości życia oraz bezpieczeństwa mieszkańców miasta i użytkowników analizowanego obszaru wprowadzono również szereg ustaleń, których realizacja pozwoli na zachowanie i właściwą ochronę elementów środowiska. Rosnące zanieczyszczenie poszczególnych komponentów środowiska (zwłaszcza powietrza) pogarsza warunki życia, a długotrwałe narażenie na działanie szkodliwych substancji może być czynnikiem wpływającym na wzrost zachorowań i umieralności na skutek poszczególnych chorób. Mając na uwadze powyższe, do analizowanego projektu planu wprowadzono zapisy (opisane szczegółowo w pozostałych rozdziałach) dotyczące między innymi ochrony i sposobu kształtowania zieleni na całym analizowanym obszarze, a także zasad kształtowania komfortu akustycznego na terenach wymagających ochrony akustycznej, czy też zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów sieci infrastruktury technicznej.

Wspomnieć można również, że na obszarze opracowania ograniczono możliwość lokalizacji obiektów, których funkcjonowanie mogłoby stanowić źródło uciążliwości w odczuciu mieszkańców terenów sąsiednich – zakazując lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko⁷⁹. Wyeliminowanie możliwości funkcjonowania tego rodzaju obiektów sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej sprzyjać będzie zmniejszeniu ryzyka wystąpienia lokalnych konfliktów społecznych w przyszłości.

⁷⁸ na terenie **1KD-L**

⁷⁹ z wyjątkiem przedsięwzięć dopuszczonych ustaleniami planu oraz inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej

Jednocześnie w projekcie mpzp zapewniono możliwość swobodnego przemieszczania się przez obszar opracowania, ustalając m.in. lokalizację ciągu pieszo-rowerowego wskazanego orientacyjnie na rysunku planu (w granicach terenu **3UO/UN**) oraz dopuszczenie lokalizacji ciągów pieszych, rowerowych lub pieszo-rowerowych (innych niż wskazany na rysunku planu). Wprowadzono także zapisy umożliwiające docelową lokalizację torowiska tramwajowego oraz przystanków tramwajowych na terenie **1KD-L**, co przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności połączeń komunikacji miejskiej na obszarze śródmieścia.

Reasumując, realizacja przewidzianych w projekcie mpzp inwestycji może w pewnym stopniu niekorzystnie wpływać na mieszkańców części terenów zlokalizowanych w sąsiedztwie analizowanego obszaru, niemniej, prognozuje się, że w przypadku pełnej i docelowej realizacji ustaleń projektu mpzp, oddziaływania te nie będą przyczyną występowania długofalowego, niekorzystnego oddziaływania na ludzi. Jednocześnie realizacja nowych obiektów o funkcji usług oświaty i szkolnictwa wyższego, zrealizowanie założeń dotyczących zieleni, a także zachowanie i wyeksponowanie walorów zabytkowych budynków i obiektów będzie mieć wpływ na zwiększenie atrakcyjności analizowanego obszaru dla użytkowników analizowanego obszaru.

6.8. Oddziaływanie na krajobraz

Analizowany projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w przypadku znacznej części terenów nie wprowadza ustaleń, których realizacja mogłaby w sposób istotny naruszyć walory krajobrazowe przedmiotowego obszaru. Zgodnie z założeniami analizowanego projektu planu, nie przewiduje się zmian w zakresie dotychczasowego sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów **1UO/UN** i **3UO/UN** (w granicach których zlokalizowane są budynki zabytkowe), które mogłyby skutkować pojawieniem się istotnych przekształceń w lokalnym krajobrazie. Przyczynę wystąpienia istotnych zmian w krajobrazie stanowić będzie natomiast realizacja nowych inwestycji budowlanych w zasięgu terenów **2UO/UN** i **4UO/UN**, w tym w szczególności zrealizowanie projektowanej zabudowy wzdłuż ul. T. Kościuszki.

Z uwagi na skalę projektowanych przedsięwzięć, istotne zmiany w kształtowaniu walorów krajobrazowych dotyczyć będą przede wszystkim terenu **4UO/UN**. Zakłada się, że realizacja nowej zabudowy wzdłuż ul. T. Kościuszki (w obrębie powierzchni częściowo zabudowanych oraz niezabudowanych), przy uwzględnieniu określonych szczegółowo parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy (w tym powierzchni zabudowy, jej intensywności i wysokości, kształtu dachów), respektowaniu zapisów dotyczących lokalizacji zgodnie z liniami zabudowy (wyznaczonymi na rysunku planu)⁸⁰ oraz zapisów odnoszących się do sposobu zagospodarowania zielenią, doprowadzi do uporządkowania zagospodarowania terenów oraz wytworzenia wzdłuż ulicy pierzei zabudowy śródmiejskiej, uwzględniającej parametry zabudowy w sąsiedztwie (m.in. budynek Izby Rzemieślniczej).

Należy podkreślić, że realizacja projektowanej zabudowy w granicach terenu **4UO/UN**, przy jednoczesnym uwzględnieniu zapisów wskazujących lokalizację i sposób zagospodarowania stref zieleni, przyczyni się do poprawy estetyki terenów zlokalizowanych u zbiegu ul. T. Kościuszki i ul. F. Ratajczaka, w obrębie których funkcjonują obecnie pawilony gastronomiczne.

Zapisy projektu planu chronią przed istotną ingerencją w krajobraz omawianego obszaru również dzięki wprowadzeniu zapisów ograniczających lub uniemożliwiających lokalizację elementów dysharmonizujących lokalną przestrzeń. W tym zakresie ustalają zakaz lokalizacji nowych napowietrznych sieci infrastruktury technicznej (z wyjątkiem trakcji tramwajowej), budynków gospodarczych i garażowych oraz tymczasowych obiektów budowlanych⁸¹. Ustalenia projektu mpzp dopuszczają natomiast możliwość lokalizacji elementów, których obecność nie wpływa w sposób znacząco negatywny na kształtowanie walorów lokalnego krajobrazu (lub też wynika z konieczności zapewnienia prawidłowego funkcjonowania terenów) – sieci, urządzeń technicznych i obiektów infrastruktury technicznej, urządzeń budowlanych, urządzeń i niekubaturowych obiektów sportowo-rekreacyjnych, stacji transformatorowych wbudowanych w budynek o innym przeznaczeniu, klimatyzatorów, wentylatorów i innych urządzeń technicznych w sposób niewidoczny z przestrzeni publicznych⁸², wiat przystankowych transportu zbiorowego oraz ciągów pieszych, rowerowych lub pieszo-rowerowych⁸³.

Z punktu widzenia ochrony lokalnych walorów krajobrazowych niezwykle istotne będzie respektowanie zapisów projektu mpzp odnoszących się do sposobu kształtowania zieleni, stanowiącej istotny element wpływający na kształtowanie tutejszego krajobrazu. Wśród najważniejszych zapisów w tym zakresie należy wymienić wyznaczenie i określenie sposobu zagospodarowania stref zieleni (na terenach **1UO/UN**, **4UO/UN**, **2KD-L**), ustalenie zagospodarowania zielenią wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenu,

⁸⁰ z uwzględnieniem pozostałych zapisów w tym zakresie

⁸¹ z uwzględnieniem pozostałych zapisów

⁸² z wyłączeniem elementów systemu monitoringu wizyjnego oraz systemu służb ratowniczych i bezpieczeństwa publicznego

⁸³ innych niż wskazany na rysunku planu

zachowanie drzew chronionych planem (wskazanych na rysunku), zachowanie istniejących drzew⁸⁴, a także wprowadzenie nowych nasadzeń drzew, wskazanych orientacyjnie na rysunku planu (na terenie **1KD-L**). Utrzymanie występującej na analizowanym obszarze zieleni, a w szczególności zieleni wysokiej, pozwoli zachować jeden z najcenniejszych elementów, kształtujących walory estetyczne tych terenów.

Z punktu widzenia ochrony walorów krajobrazowych niezwykle ważna jest również realizacja ustaleń w zakresie zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, opisanych szczegółowo w rozdziale 6.12 *Oddziaływanie na dziedzictwo kulturowe*. Realizacja wprowadzonych ustaleń pozwoli uniknąć sytuacji, w której historyczne elementy lokalnego krajobrazu zostałyby zniszczone lub przysłonięte przez nowe obiekty, wpływające wysoce niekorzystnie na kształtowanie przestrzeni.

Należy podkreślić, że projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „W rejonie ulic Powstańców Wielkopolskich, Ratajczaka i Kościuszki” w Poznaniu wymaga uwzględnienia w zagospodarowaniu terenów ograniczeń wynikających z położenia w obszarze jednostki krajobrazu priorytetowego „Poznań” (nr 2533), zgodnie z Audytem krajobrazowym województwa wielkopolskiego.

6.9. Oddziaływanie na klimat akustyczny

Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „W rejonie ulic Powstańców Wielkopolskich, Ratajczaka i Kościuszki” w Poznaniu umożliwia wprowadzenie nieznacznych zmian w sposobie zagospodarowania części zlokalizowanych w jego granicach terenów, obejmujących uzupełnienie istniejącej zabudowy w zasięgu terenów **2UO/UN** i **4UO/UN**, uwzględniając jednocześnie istniejącą zabudowę na terenach **1O/UN** i **3UO/UN**. Analizowany projekt planu nie przewiduje możliwości realizacji nowych dróg, stanowiących źródło hałasu samochodowego, ustalając jednocześnie lokalizację w granicach terenu **1KD-L** torowiska tramwajowego, którego funkcjonowanie będzie wpływać na lokalny klimat akustyczny w związku z oddziaływaniem hałasu tramwajowego.

Zlokalizowane na obszarze opracowania tereny zabudowy podlegają ochronie akustycznej w środowisku na mocy przepisów ustawy *Prawo ochrony środowiska*⁸⁵ i wymagają zapewnienia odpowiednich standardów akustycznych w środowisku, zgodnie z przepisami rozporządzenia w sprawie *dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku*⁸⁶. Ponieważ obszar projektu planu zlokalizowany jest w śródmieściu – wymagane jest zapewnienie standardów akustycznych na poziomie odpowiadającym terenom zabudowy w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców.

W związku z powyższym, w projekcie uchwały miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „W rejonie ulic Powstańców Wielkopolskich, Ratajczaka i Kościuszki” w Poznaniu ustalono zapewnienie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku jak dla terenów w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców.

Dla terenów w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców dopuszczalne poziomy hałasu samochodowego i kolejowego w środowisku, wyrażone wskaźnikami $L_{Aeq D}$ i $L_{Aeq N}$, które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska w odniesieniu do jednej doby⁸⁷, wynoszą aktualnie: $L_{Aeq D} = 68$ i $L_{Aeq N} = 60$ dB. Z kolei, dopuszczalne poziomy długookresowego średniego poziomu hałasu samochodowego i kolejowego w środowisku dla ww. terenów, wyrażone wskaźnikami L_{DWN} i L_N , które to wskaźniki mają zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem⁸⁸, wynoszą aktualnie: $L_{DWN} = 70$ dB (w porze dzieńno-wieczorno-nocnej) i $L_N = 65$ dB (w porze nocnej).

Jednocześnie, w przypadku lokalizacji na terenach **UO/UN** zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży ustalono zapewnienie, w granicach działki budowlanej, na której zlokalizowany będzie taki obiekt lub zabudowa, dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku jak dla terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży.

Dla istniejących⁸⁹ (i możliwych do zlokalizowania) na terenach **UO/UN** bardziej wrażliwych akustycznie funkcji usług oświaty, obowiązują wyższe wymagania akustyczne w środowisku, które zgodnie z przepisami

⁸⁴ innych niż drzewa chronione planem – a w przypadku kolizji z planowaną lub istniejącą zabudową, infrastrukturą techniczną lub drogami, wymóg ich przesadzenia lub usunięcia i wprowadzenia nowych nasadzeń

⁸⁵ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska*

⁸⁶ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie *dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (Dz. U. z 2014 r., poz. 112)

⁸⁷ dla $L_{Aeq D}$ w przedziale czasu odniesienia równym 16 godzinom pory dziennej (od godz. 6⁰⁰ do godz. 22⁰⁰) oraz dla $L_{Aeq N}$ w przedziale czasu odniesienia równym 8 godzinom pory nocnej (od godz. 22⁰⁰ do godz. 6⁰⁰).

⁸⁸ dla L_{DWN} wyznaczone w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia (od godz. 6:00 do godz. 18⁰⁰), pory wieczoru (od godz. 18⁰⁰ do godz. 22⁰⁰) i pory nocy (od godz. 22⁰⁰ do godz. 6⁰⁰) oraz dla L_N wyznaczone w ciągu wszystkich pór nocy w roku (od godz. 22⁰⁰ do godz. 6⁰⁰).

⁸⁹ na terenie **2UO/UN** funkcjonuje obecnie szkoła podstawowa

rozporządzenia w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku nie powinny przekraczać wymaganych dla tych rodzajów terenów poziomów dopuszczalnych. Przyjęcie takiej zasady jest zgodne z treścią art. 112 ustawy *Prawo ochrony środowiska*⁹⁰, który mówi, że „Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności poprzez utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie ...”.

Dopuszczalny maksymalny równoważny poziom hałasu komunikacyjnego, mający zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska w odniesieniu do jednej doby, wynosi dla terenów zabudowy usług oświaty i ochrony zdrowia – $L_{Aeq D/N} = 61/56$ dB, odpowiednio w całej porze dziennej lub porze nocnej. Maksymalny dopuszczalny długookresowy średni poziom tego rodzaju hałasu, wynosi dla takich terenów – $L_{DWN} = 64$ dB i $L_N = 59$ dB, odpowiednio w porze dziwno-wieczorno-nocnej i porze nocnej. Oznacza to, że wymienione wyżej funkcje usług oświaty mogą tam funkcjonować lub być lokalizowane jedynie w przypadku zapewnienia tym wrażliwym akustycznie obiektom i terenom usług odpowiednich, wymaganych dla nich standardów akustycznych w środowisku – w granicach działki budowlanej, na której zlokalizowana jest lub będzie taki obiekt lub zabudowa.

W ustaleniach projektu planu ustalono także zapewnienie wymaganych standardów akustycznych na granicach z terenami o zdefiniowanych wymaganiach akustycznych w środowisku. Ustalenie to oznacza, że na granicach terenów bardziej wrażliwych akustycznie – o funkcji usług oświaty, na terenach **UO/UN** – należy zapewnić wyższe standardy akustyczne, wymagane dla tych wrażliwych funkcji usług.

W celu umożliwienia kształtowania oczekiwanych i wymaganych warunków akustycznych w budynkach, w ustaleniach projektu planu dopuszczono też stosowanie zasad akustyki architektonicznej i budowlanej w budynkach z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi. Ustalenie to dotyczy przede wszystkim terenów zabudowy wymagającej ochrony akustycznej w środowisku, potencjalnie zagrożonej hałasem komunikacyjnym i służy uzyskaniu możliwości kształtowania budynków w celu zapewnienia wymaganych poziomów dźwięku w środowisku – wewnątrz pomieszczeń zamkniętych w budynkach, zgodnie z ich przeznaczeniem, według wymagań obowiązujących przepisów prawa oraz polskich norm stosowanych w akustyce budowlanej. Zapis ten jest szczególnie istotny w związku z możliwym dalszym oddziaływaniem na obszar projektu mpzp hałasu samochodowego (z ul. F. Ratajczaka, ul. Powstańców Wielkopolskich i ul. T. Kościuszki), jak również pojawieniem się oddziaływania hałasu tramwajowego (w przypadku realizacji linii tramwajowej w ul. F. Ratajczaka, na terenie **1KD-L**). Zakłada się natomiast, że skumulowane oddziaływanie hałasu samochodowego oraz hałasu tramwajowego, nie będzie prowadzić do przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. Realizacja nowych inwestycji w zakresie rozwoju sieci komunikacji miejskiej (przy jednoczesnym założeniu zastosowania najlepszych dla środowiska rozwiązań technicznych), powinna prowadzić do zmniejszenia ruchu samochodowego w granicach, jak i w bezpośrednim sąsiedztwie obszaru projektu mpzp, wpływając tym samym na obniżenie zasięgów oddziaływania hałasu samochodowego.

Stosowanie zasad akustyki architektonicznej dotyczy właściwego ze względów akustycznych rozkładu pomieszczeń w budynkach, który uwzględnia zagrożenia akustyczne zewnętrzne i wewnętrzne w tych budynkach, i odnosi się głównie do projektowanych, nowych budynków lub budynków gruntownie przebudowywanych. Z kolei stosowanie zasad akustyki budowlanej dotyczy wszystkich budynków wymagających ochrony akustycznej wewnątrz pomieszczeń (przy zamkniętych oknach i drzwiach), narażonych m.in. na ponadnormatywne dla wewnątrz pomieszczeń oddziaływanie akustyczne z zewnątrz, i wiąże się z potrzebą stosowania przegród zewnętrznych w tych budynkach o odpowiedniej izolacyjności akustycznej, w tym głównie okien o podwyższonej izolacyjności akustycznej, przy zapewnieniu wymiany powietrza z otoczeniem.

Warto w tym miejscu podkreślić, że w warunkach występowania przekroczeń dopuszczalnych standardów akustycznych w środowisku, stosownie do przepisów odrębnych, obowiązuje nakaz stosowania zasad akustyki architektonicznej i budowlanej w zlokalizowanych w strefach ponadnormatywnych oddziaływań akustycznych hałasu komunikacyjnego budynkach z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi, zgodnie z ich przeznaczeniem, według wymagań polskich norm stosowanych w akustyce budowlanej, przy zapewnieniu jednocześnie wymiany powietrza z otoczeniem.

Uwzględniając potrzebę kształtowania klimatu akustycznego w sposób ograniczający oddziaływanie hałasu komunikacyjnego, w odniesieniu do zlokalizowanych na obszarze opracowania terenów dróg w projekcie mpzp dopuszczono stosowanie technicznych elementów uspokojenia ruchu (w tym lokalnych zwężeń jezdni), a także lokalizacji dodatkowych, innych niż ustalone planem, elementów zagospodarowania pasa drogowego. Stosowanie rozwiązań przeciwhałasowych – z wyjątkiem ekranów akustycznych – zostało dopuszczane w odniesieniu do całego obszaru projektu mpzp.

⁹⁰ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2024 r., poz. 54, tekst jednolity z późn. zm)

Podsumowując można założyć, że w przyszłości w granicach obszaru projektu planu „W rejonie ulic Powstańców Wielkopolskich, Ratajczaka i Kościuszki” w Poznaniu – w wyniku realizacji ustaleń szczegółowych, sformułowanych w dziedzinie kształtowania klimatu akustycznego w środowisku i w budynkach – warunki akustyczne będą korzystne dla planowanej funkcji terenów **UO/UN** oraz w przypadku lokalizacji na nich wrażliwych akustycznie funkcji usług oświaty. Projekt planu ustala zapewnienie odpowiednich standardów akustycznych w środowisku, a także dopuszczenie stosowania zasad akustyki architektonicznej i budowlanej w budynkach z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi oraz zapewnienie wymaganych standardów akustycznych na granicach różnych rodzajów terenów.

6.10. Oddziaływanie na powietrze

Prognozuje się, że inwestycje, których realizację dopuszczają zapisy projektu planu, ze względu na ich powierzchnię (wytworzenie pierzei zabudowy od ul. T. Kościuszki, realizacja sali gimnastycznej), nie będą stanowiły przyczyny pojawienia się oddziaływań o znacząco niekorzystnym wpływie na kształtowanie jakości powietrza atmosferycznego na całym obszarze opracowania. Jednocześnie nie przewiduje się możliwości realizacji na obszarze planu nowych obiektów ogrzewanych za pośrednictwem instalacji wykorzystujących paliwa o wysokich wskaźnikach emisji, przede wszystkim z uwagi na charakter projektowanej zabudowy oraz dostępność sieci infrastruktury technicznej, w tym w szczególności sieci ciepłowniczej. Realizacja nowej zabudowy kubaturowej prowadzić będzie natomiast do lokalnego pogorszenia warunków przewietrzania w obrębie części terenów (**4UO/UN** oraz w mniejszym stopniu **1UO/UN**), obejmujących powierzchnie dotąd niezabudowane lub częściowo zabudowane, przeznaczone zgodnie z zapisami projektu mpzp pod lokalizację nowej zabudowy.

Niewielkiego wzrostu emisji zanieczyszczeń można spodziewać się na etapie realizacji pojedynczych inwestycji, których realizacja została umożliwiona zgodnie z zapisami projektu planu. We wspomnianych przypadkach źródłami emisji będą prace ziemne, których prowadzenie związane jest z generowaniem pewnych ilości pyłu oraz silniki spalinowe sprzętu budowlanego, wykorzystywanego podczas realizacji inwestycji. Prognozuje się jednak, że ilość zanieczyszczeń generowanych przez maszyny budowlane oraz pojazdy wykorzystywane na etapie budowy nie będzie miała większego znaczenia w długofalowym kształtowaniu jakości powietrza atmosferycznego, przede wszystkim ze względu na ograniczoną powierzchnię i czas przeprowadzania robót budowlanych.

Pomimo, iż projekt mpzp nie przewiduje możliwości lokalizacji na przedmiotowym obszarze inwestycji wpływających znacząco niekorzystnie na kształtowanie jakości powietrza, do projektu mpzp wprowadzono zapisy, których realizacja ma na celu wyeliminowanie możliwości wystąpienia niekorzystnych oddziaływań w tym zakresie. Wśród najważniejszych zapisów wskazać należy wprowadzenie zakazu stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe w indywidualnych systemach grzewczych⁹¹. Tego rodzaju ograniczenia pozwolą wyeliminować ryzyko wprowadzenia na przedmiotowy obszar instalacji stanowiących źródło tzw. emisji niskiej, wpływających w sposób szczególnie niekorzystny na kształtowanie jakości powietrza w zakresie stężeń pyłu PM10. Ponadto, należy podkreślić, że przedmiotowe tereny posiadają dostęp do sieci infrastruktury technicznej, w tym w szczególności sieci ciepłowniczej, co pozwala założyć, że istniejąca i projektowana zabudowa zaopatrywana będzie w ciepło za pośrednictwem miejskiej sieci ciepłowniczej. Jednocześnie w projekcie planu uwzględniono konieczność zapewnienia możliwości rozwoju sieci infrastruktury technicznej, zapewniającej dostarczenie mediów do projektowanej zabudowy. Przyjęte w projekcie rozwiązania zapewniają zatem możliwości dostarczania ciepła w sposób minimalizujący poziom emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego, co jest szczególnie istotne w obszarach zwartej zabudowy, w obrębie których możliwości przewietrzania są ograniczone.

Zminimalizowaniu ryzyka pojawienia się na obszarze opracowania obiektów, których funkcjonowanie mogłoby mieć istotny, negatywny wpływ na kształtowanie jakości powietrza, służyć będzie także przestrzeganie zakazu lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. W projekcie planu nie wskazuje się również nowych dróg publicznych (układ komunikacyjny oparty jest o sieć istniejących dróg) stąd też nie przewiduje się wzrostu emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych do powietrza, związanej z pojawieniem się nowych, liniowych źródeł emisji. Na zmniejszenie poziomu emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych w przyszłości w sposób pośredni wpłynąć może natomiast uwzględnienie lokalizacji w granicach terenu **1KD-L** torowiska tramwajowego i przystanków tramwajowych (promowanie transportu publicznego).

⁹¹ których stosowanie dopuszcza się na obszarze projektu mpzp

W kontekście ograniczenia niekorzystnego wpływu na jakość powietrza atmosferycznego korzystnie oceniać należy również wprowadzenie ustaleń odnoszących się do sposobu zagospodarowania zielenią. Wskazanie lokalizacji stref zieleni w zasięgu terenów zabudowy (**1UO/UN**, **4UO/UN**) i dróg (**2KD-L**), w obrębie których zakazuje się lokalizacji budynków oraz wymaga się zagospodarowania nie mniej niż 60% powierzchni drzewami lub krzewami⁹², ustalenie zachowania drzew chronionych planem⁹³, zachowania istniejących drzew, jak również zagospodarowania zielenią wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenów. Obecność zieleni (a w szczególności zieleni wysokiej) wpływa pozytywnie na zmniejszenie udziału CO₂ w powietrzu atmosferycznym oraz ograniczenie zasięgu przenoszenia zanieczyszczeń pyłowych, co w kontekście położenia analizowanego obszaru w ścisłym centrum miasta ma szczególne duże znaczenie.

Dla kształtowania lokalnej jakości powietrza atmosferycznego istotne będzie także przestrzeganie zapisów określających w sposób szczegółowy parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenów **UO/UN** (w tym przede wszystkim ustalające maksymalną powierzchnię i wysokość zabudowy oraz minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej), a także ustalenia odnoszące się do sposobu kształtowania zieleni na całym obszarze projektu mpzp. Ograniczenie intensywności zabudowy (w stopniu uwzględniającym uwarunkowania lokalne), przy jednoczesnym wprowadzeniu szeregu zapisów odnoszących się do sposobu zagospodarowania zielenią, pozwoli na utrzymanie wolnych od zabudowy przestrzeni, umożliwiających ograniczony przepływ mas powietrza (zmniejszając tym samym skalę negatywnych zjawisk związanych ze stagnacją mas powietrza i kumulowaniem się zanieczyszczeń). Działania te nie eliminują negatywnych zjawisk związanych z dogęszczaniem zabudowy, niemniej, wprowadzanie bardziej zróżnicowanych skupisk zieleni w obszarach ścisłej zabudowy, jest jednym z działań sprzyjających poprawie lokalnych warunków arosanitarnych.

Reasumując, należy stwierdzić, że z uwagi na skalę obecnego zainwestowania analizowanego obszaru, jak również charakter zapisów projektu planu, nie przewiduje się możliwości wystąpienia istotnych, negatywnych oddziaływań na kształtowanie lokalnej jakości powietrza atmosferycznego, będących skutkiem realizacji zapisów projektu mpzp „W rejonie ulic Powstańców Wielkopolskich, Ratajczaka i Kościuszki” w Poznaniu. Warunkiem niezbędnym będzie natomiast pełna i docelowa realizacja ustaleń przedmiotowego projektu planu, a także stosowanie możliwie najlepszych rozwiązań w zakresie ochrony środowiska.

6.11. Oddziaływanie na klimat

Wśród czynników, których pojawienie się stanowi główną przyczynę znaczących zmian lokalnych warunków klimatycznych, wymienić można m.in. zwiększanie zasięgu powierzchni trwale zabudowanych, drastyczne zmniejszanie udziału powierzchni biologicznie czynnej w obrębie terenów, zmniejszanie powierzchni zadrzewionych, zwiększanie liczby źródeł (punktowych, liniowych i powierzchniowych) emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych do powietrza, umożliwienie stosowania w instalacjach grzewczych paliw o wysokich wskaźnikach spalania, czy też projektowanie układu komunikacyjnego w sposób nieuwzględniający konieczności redukcji emisji zanieczyszczeń do powietrza.

Omawiany w prognozie projekt mpzp zasadniczo nie wprowadza znaczących zmian w zakresie sposobu zagospodarowania i użytkowania zlokalizowanych tu terenów, niemniej, część z przewidzianych zapisami projektu planu inwestycji będzie mieć niekorzystny wpływ na kształtowanie lokalnych warunków mikroklimatycznych. Wśród tego rodzaju inwestycji wskazać należy przede wszystkim realizację projektowanej zabudowy wzdłuż ul. T. Kościuszki (w granicach terenu **4UO/UN**) oraz umożliwienie zwiększenia powierzchni zabudowy istniejącej na terenie **2UO/UN** (budowa projektowanej sali gimnastycznej). Przewiduje się, że wprowadzenie nowych obiektów budowlanych, charakteryzujących się znaczną kubaturą i wysokością, doprowadzi do zmian w zakresie lokalnych możliwości przewietrzania tych terenów, jak również zmian w zakresie kształtowania warunków wilgotnościowych oraz termicznych. Należy natomiast zauważyć, iż projektowane inwestycje częściowo dotyczyć będą powierzchni, w zasięgu których zlokalizowane są już budynki (docelowo przeznaczone do rozbioru), stąd też ich prognozowany wpływ nie będzie miał charakteru znacząco negatywnego (w kontekście całego obszaru projektu planu).

Możliwość wprowadzenia rozwiązań sprzyjających ograniczeniu zmian w zakresie lokalnego mikroklimatu została znacząco ograniczona z uwagi na specyfikę omawianego obszaru (tereny trwale zainwestowane, o wysokim stopniu uszczelnienia powierzchni), jak i konieczność kształtowania zabudowy w nawiązaniu do historycznie ukształtowanych pierzei zabudowy.

Zminimalizowaniu niekorzystnych zmian, jakie wystąpią w efekcie realizacji nowych inwestycji budowlanych w zasięgu niezabudowanych dotąd działek, służyć będzie przede wszystkim wprowadzenie zapisów

⁹² wraz z pozostałymi składnikami szaty roślinnej

⁹³ wskazanych na rysunku planu

określających maksymalny udział powierzchni zabudowy w zasięgu poszczególnych terenów (od 45% dla terenu **1UO/UN** do 70% dla terenu **3UO/UN**), minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej, jaki musi zostać utrzymany w granicach działki budowlanej (od 10 do 30%), jak również ustalających zagospodarowanie zielenią wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenów. Za szczególnie istotne – w kontekście ograniczenia zmian w zakresie lokalnego mikroklimatu – uznać należy wprowadzenie zapisów wskazujących lokalizację stref zieleni – na terenie **1UO/UN** (uwzględnienie istniejącej zieleni wysokiej oraz zagospodarowanych zielenią niską powierzchni) i **4UO/UN** (wskazanie strefy zieleni we wnętrzu zabudowy, a także strefy zieleni u zbiegu ul. Kościuszki i Ratajczaka), zachowanie drzew chronionych planem, zachowanie istniejących drzew (innych niż chronione planem)⁹⁴, a także wprowadzenie nowych nasadzeń drzew, wskazanych orientacyjnie na rysunku planu (na terenie **1KD-L**).

Prognozuje się, że respektowanie ustaleń dotyczących wspomnianych wcześniej parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu oraz ustaleń odnoszących się do gospodarowania zielenią na obszarach zabudowy, zminimalizuje ryzyko przekształceń mających niekorzystny wpływ na mikroklimat w zasięgu terenów trwale zainwestowanych. Zagwarantowanie utrzymania wyłączonych z zabudowy, zagospodarowanych zielenią powierzchni, umożliwiających przepływ mas powietrza, których obecność sprzyja poprawie warunków termicznych i wilgotnościowych, pozwoli ograniczyć ryzyko dalszego pogłębiania niekorzystnych oddziaływań na lokalne warunki mikroklimatyczne. W przypadku terenów porośniętych zielenią wysoką obserwuje się zwiększenie wilgotności powietrza oraz ograniczenie nasłonecznienia powierzchni (zacienienie), co z kolei wpływa na lokalne obniżenie temperatury powietrza oraz ograniczenie skali występowania zjawiska „miejskiej wyspy ciepła”. Ponadto, utrzymanie w możliwie maksymalnym stopniu dotychczasowego udziału zieleni wpływać będzie korzystnie na zmniejszenie udziału zanieczyszczeń powietrza (w tym przede wszystkim CO₂) oraz ograniczenie rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń pyłowych, stanowiących jądra kondensacji, których zwiększona obecność wpływa z kolei na pojawianie się w granicach miasta niekorzystnych zjawisk klimatycznych.

Wśród zapisów projektu mpzp, których realizacja będzie wpływać długofalowo na kształtowanie lokalnego klimatu, należy wymienić wykluczenie możliwości stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe w indywidualnych systemach grzewczych (dopuszczonych zgodnie z ustaleniami planu). Egzekwowanie tego zapisu wpłynie w sposób bezpośredni na wyeliminowanie możliwości pojawienia się na obszarze projektu planu nowych źródeł emisji niskiej, których funkcjonowanie mogłoby skutkować wzrostem emisji zanieczyszczeń powietrza (szczególnie w zakresie emisji pyłów), a tym samym w sposób pośredni niekorzystnie oddziaływać na kształtowanie lokalnego klimatu.

Reasumując, realizacja zapisów projektu mpzp „*W rejonie Powstańców Wielkopolskich, Ratajczaka i Kościuszki*” w Poznaniu skutkować będzie zmianą warunków mikroklimatycznych w obrębie części terenów, dla których wskazuje się możliwość realizacji projektowanej zabudowy oraz ewentualnego zintensyfikowania dotychczasowego zagospodarowania. Skala prognozowanych zjawisk nie wpłynie jednak w sposób znaczący na zmianę dotychczasowych warunków mikroklimatycznych w granicach całego analizowanego obszaru, charakterystycznych na terenów ścisłej zabudowy śródmiejskiej (pod warunkiem respektowania ustaleń projektu mpzp oraz stosowania rozwiązań najbardziej korzystnych dla środowiska).

6.12. Oddziaływanie na dziedzictwo kulturowe

Ze względu na położenie oraz walory historyczne terenów znajdujących się w zasięgu granic projektu mpzp „*W rejonie ulic Powstańców Wielkopolskich, Ratajczaka i Kościuszki*” w Poznaniu, do analizowanego projektu planu wprowadzono szereg zapisów w zakresie zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, których przestrzeganie zapewni właściwą ochronę tej części miasta oraz zlokalizowanych na tych terenach obiektów zabytkowych.

Wśród najważniejszych zapisów w tym zakresie należy ustalenie ochrony całego obszaru projektu mpzp jako fragmentu zespołu urbanistyczno-architektonicznego centrum miasta Poznania⁹⁵, zespołu urbanistyczno-architektonicznego kolebki miasta, najstarszego przedmieścia i najstarszych dzielnic XIX-wiecznego Poznania⁹⁶, układu urbanistycznego tzw. „Ringu”⁹⁷ oraz pomnika historii „Poznań – historyczny zespół miasta”⁹⁸.

⁹⁴ a w przypadku kolizji z planowaną lub istniejącą zabudową, infrastrukturą techniczną lub drogami, wymóg ich przesadzenia lub usunięcia i wprowadzenia nowych nasadzeń

⁹⁵ wpisanego do rejestru zabytków decyzją nr A 231 z dnia 14 marca 1980 roku

⁹⁶ wpisanego do rejestru zabytków decyzją nr A 239 z dnia 6 października 1982 roku

⁹⁷ wpisanego do rejestru zabytków decyzją nr A 274 z dnia 3 stycznia 1985 roku

⁹⁸ utworzonego rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 28 listopada 2008 r.

Ochronie zlokalizowanych na obszarze opracowania elementów dziedzictwa kulturowego służyć będzie niewątpliwie również ustalenie ochrony zespołu koszarowego przy ul. Ratajczaka 1, 3, 5/7 i przy ul. Powstańców Wielkopolskich 1, oraz ogrodzeń wskazanych na rysunku planu⁹⁹, wpisanych do rejestru zabytków decyzją nr A325 z dnia 19 listopada 1992 roku. We wspomnianych ogrodzeniach dopuszcza się jednocześnie możliwość lokalizacji niezbędnych przejść i przejazdów, zapewniających możliwość właściwej obsługi i swobodnego przemieszczania się.

W projekcie mpzp zapewniono także odpowiednią ochronę dla zlokalizowanego w granicach przedmiotowego obszaru stanowiska archeologicznego, wskazując na rysunku planu lokalizację stanowiska archeologicznego o numerze AZP 52-27/49 (w północnej części analizowanego obszaru). Ponadto, ustalono uwzględnienie w zagospodarowaniu terenów obszaru obserwacji archeologicznej¹⁰⁰, wskazanego na rysunku planu.

W sposób pośredni utrzymaniu wyjątkowych walorów historycznych i architektonicznych analizowanego obszaru sprzyjać będzie także ustalenie wymogu uwzględnienia w zagospodarowaniu terenów ograniczeń wynikających z położenia w obszarze jednostki krajobrazu priorytetowego „Poznań” (nr 2533), zgodnie z Audytem krajobrazowym województwa wielkopolskiego.

Mając na uwadze charakter założeń projektu mpzp, jak również zakres ustaleń dotyczących ochrony elementów dziedzictwa kulturowego i zabytków, prognozuje się, że ich realizacja zapewni ochronę zlokalizowanych tu zabytków oraz pozostałych elementów dziedzictwa kulturowego, stanowiących o wartości historycznej przedmiotowego obszaru.

6.13. Oddziaływanie na dobra materialne

Przewiduje się, iż realizacja ustaleń mpzp „*W rejonie ulic Powstańców Wielkopolskich, Ratajczaka i Kościuszki*” w Poznaniu nie będzie stanowić przyczyny wystąpienia znaczących oddziaływań na dobra materialne zlokalizowane zarówno w granicach, jak i w bliskim sąsiedztwie obszaru opracowania.

Zrealizowanie nowych inwestycji, obejmujących lokalizację projektowanej zabudowy, charakteryzującej się znaczną intensywnością (wykształcenie pierzei zabudowy wzdłuż ul. T. Kościuszki, uzupełnienie zabudowy w sąsiedztwie szkoły podstawowej), przyczyni się do wzrostu ilości dóbr materialnych w granicach omawianego obszaru¹⁰¹. Zakładając, że nowe zainwestowanie charakteryzować się będzie wysokimi walorami estetycznymi, wpisującymi się w dotychczasowy sposób użytkowania i funkcjonowania analizowanego obszaru, jego realizacja będzie w pozytywny sposób wpływać również na otoczenie omawianego obszaru.

Podniesieniu wartości funkcjonującej tu zabudowy sprzyjać może natomiast wprowadzenie szczegółowych ustaleń w zakresie zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów infrastruktury technicznej, zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, jak również wprowadzenie ustaleń odnoszących się do docelowego sposobu zagospodarowania stref zieleni (wskazanych w zasięgu terenów **1UO/UN**, **4UO/UN**, **2KD-L**). Odpowiednie wyeksponowanie w przestrzeni budynków i obiektów zabytkowych, jak również zrealizowanie zróżnicowanych nasadzeń zieleni o dużych walorach estetycznych (w tym w ramach wytworzenia wewnętrznego, zagospodarowanego dziedzińca na terenie **4UO/UN**) niewątpliwie będzie wpływać na podniesienie atrakcyjności sąsiedztwa funkcjonującej zabudowy, jak również wykształcenie przestrzeni atrakcyjnych dla użytkowników analizowanego obszaru.

Na etapie realizacji poszczególnych inwestycji spodziewać się można natomiast ograniczonych czasowo i przestrzennie oddziaływań na istniejące dobra materialne. Polegać one będą przede wszystkim na pogorszeniu stanu nawierzchni istniejących dróg, do którego dojść może w konsekwencji wzmożonego ruchu ciężkiego sprzętu budowlanego (niezbędnego w przypadku realizacji tego rodzaju inwestycji), wzroście zapylenia na terenach sąsiednich i związanych z tym uszkodzeń, czy też ryzykiem wystąpienia zagrożenia dla budynków sąsiadujących bezpośrednio z terenami inwestycji (naruszenie stabilności gruntu, głębokie wykopy mogą prowadzić w skrajnych przypadkach do naruszenia konstrukcji budynków sąsiednich). Należy natomiast podkreślić, że prowadzenie robót budowlanych we właściwy sposób, uwzględniający konieczność zapewnienia właściwej ochrony obiektów sąsiednich, nie będzie miało znaczącego (długofalowego) wpływu na kształtowanie zasobów dóbr materialnych w granicach obszaru objętego granicami projektu mpzp.

⁹⁹ w granicach terenu **3UO/UN** i **1UO/UN**

¹⁰⁰ przez obszar obserwacji archeologicznej należy rozumieć obszar, na którym mogą występować stanowiska archeologiczne

¹⁰¹ pomimo konieczności rozbiórki istniejących (pojedynczych) budynków, kolidujących z projektowaną zabudową i zagospodarowaniem terenów

6.14. Oddziaływanie na obszary chronione, w tym obszary Natura 2000

Jak wspomniano we wcześniejszych rozdziałach prognozy, w granicach obszaru projektu planu nie występują obszary objęte ochroną prawną w rozumieniu ustawy o ochronie przyrody, w formie parku narodowego, rezerwatu przyrody, parku krajobrazowego, obszaru chronionego krajobrazu, zespołu przyrodniczo-krajobrazowego, użytku ekologicznego, czy też stanowiska dokumentacyjnego. Na obszarze tym nie stwierdzono również lokalizacji pomników przyrody. Stąd też nie zaistniała konieczność wprowadzenia do projektu mpzp zapisów odnoszących się do konieczności ochrony tego rodzaju obszarów i obiektów.

W stosunkowo dużej odległości od granic obszaru projektu mpzp zlokalizowane są tereny Parku Cytadela (ok. 1,6 km), współtworzącego obszar Natura 2000 „Fortyfikacje w Poznaniu” PLH300005, powołanego w celu ochrony unikatowych miejsc zimowania nietoperzy, w tym gatunków wskazanych w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej. Park Cytadela jest największym powierzchniowo elementem współtworzącym obszar mający znaczenie dla Wspólnoty „Fortyfikacje w Poznaniu” PLH300005, położonym jednocześnie wewnątrz pierścienia utworzonego przez forty główne i forty pośrednie. W obrębie Cytadeli zidentyfikowano kilkanaście obiektów cennych i bardzo cennych dla zimujących tu nietoperzy, położonych przede wszystkim na obrzeżach parku. Do zinwentaryzowanych gatunków nietoperzy, zimujących na terenie wspomnianych obiektów, należą: nocek duży (*Myotis myotis*), nocek Natterera (*Myotis nattereri*), nocek rudy (*Myotis daubentonii*), nocek Brandta (*Myotis brandtii*) i nocek wąsatek (*Myotis mystacinus*), karliki (*Pipistrellus spp.*), mroczek późny (*Eptesicus serotinus*), mroczek pozłocisty (*Eptesicus nilssonii*), gacek brunatny (*Plecotus auritus*), gacek szary (*Plecotus austriacus*) oraz mopek (*Barbastella barbastellus*). Wszystkie z wymienionych powyżej gatunków podlegają ochronie prawnej, a mopek (*Barbastella barbastellus*) oraz nocek duży (*Myotis myotis*) to gatunki wskazane jednocześnie w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej. Pod względem różnorodności gatunkowej hibernujących tu nietoperzy, poznańska Cytadela jest jednym z najcenniejszych zimowisk nietoperzy w kraju.

Analizując prognozowany wpływ realizacji ustaleń projektu mpzp „W rejonie ulic Powstańców Wielkopolskich, Ratajczaka i Kościuszki” w Poznaniu na przedmiot ochrony i integralność terenów zlokalizowanych w zasięgu granic obszaru Natura 2000 „Fortyfikacje w Poznaniu” PLH300005 uwzględniono przede wszystkim informacje dotyczące czynników stanowiących potencjalne zagrożenie dla utrzymania zimowisk nietoperzy (dla ochrony których powołano wspomniany obszar). Zgodnie z pozyskanymi informacjami, wśród najbardziej istotnych zagrożeń, jakie mogą wpływać na zmniejszenie populacji zimujących w obrębie wspomnianych obiektów nietoperzy, wskazuje się antropopresję związaną z użytkowaniem obiektów, w szczególności w okresie hibernacji nietoperzy¹⁰². Wśród pozostałych czynników wymienić można także zmianę sposobu zagospodarowania obiektów, w obrębie których zimują nietoperze, zmiany lokalnych stosunków wodnych, ingerencję w strukturę obiektów, zmianę warunków mikroklimatycznych (w zakresie wilgotności, temperatury i przepływu powietrza), jak również zmianę najbliższego otoczenia obiektów.

Mając na uwadze powyższe, prognozuje się, że realizacja ustaleń analizowanego projektu mpzp nie będzie stanowić potencjalnej przyczyny wystąpienia znaczących, negatywnych oddziaływań na przedmiot ochrony oraz integralność obszaru Natura 2000 „Fortyfikacje w Poznaniu” PLH300005. Czynnikiem wpływającym na wyeliminowanie ryzyka wystąpienia oddziaływań jest w tym przypadku znaczna odległość od ważnych dla zimujących nietoperzy obiektów, jak również charakter ustaleń omawianego projektu mpzp (projektowane inwestycje dotyczyć będą przede wszystkim terenów trwale przekształconych). Inwestycje związane z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nie będą zatem generować czynników wpływających negatywnie na zachowanie siedlisk stanowiących miejsce zimowania nietoperzy i mogących pogorszyć środowisko tych terenów jako całości. Prowadzone na terenie objętym planem działania nie wpłyną również na ograniczenie dostępności do bazy pokarmowej nietoperzy występujących na terenach fortyfikacji.

6.15. Oddziaływanie transgraniczne

Ze względu na położenie geograficzne Poznania (znaczne oddalenie od terenów przygranicznych państwa) stwierdzić należy, że realizacja ustaleń omawianego projektu mpzp „W rejonie ulic Powstańców Wielkopolskich, Ratajczaka i Kościuszki” w Poznaniu nie spowoduje oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, w rozumieniu Konwencji z Espoo z 25 lutego 1991 r.

¹⁰² tj. między 15 września a 15 kwietnia

7. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Skutki realizacji postanowień planu podlegać będą bieżącym pomiarom, ocenom oraz analizom wpływu na środowisko wielu czynników, prowadzonym m.in. w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska¹⁰³ przez zobligowane do tego instytucje i służby. Stosownie do art. 10 ust. 2 Dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko dla monitoringu znaczącego wpływu na środowisko realizacji planów możliwe jest wykorzystanie istniejącego systemu monitoringu, w celu uniknięcia jego powielania.

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, Państwowy Instytut Geologiczny, Prezydent Miasta Poznania, pełniący jednocześnie obowiązki starosty powiatu grodzkiego, prowadzą monitoring poszczególnych komponentów środowiska, w tym jakości powietrza, jakości wód, jakości gleby i ziemi, hałasu i pól elektromagnetycznych, w zakresie określonym w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* oraz ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. *Prawo wodne*.

Zakres i częstotliwość monitoringu obejmującego pomiary stężeń zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego, badania poszczególnych wskaźników zanieczyszczenia wód podziemnych i powierzchniowych, będą zatem dostosowane do zakresu i częstotliwości monitoringu prowadzonego w ramach programów Państwowego Monitoringu Środowiska. Pomiary i badania prowadzone w celu określenia stanu poszczególnych komponentów środowiska prowadzone będą natomiast zgodnie z metodyką i wymogami określonymi w poszczególnych rozporządzeniach¹⁰⁴, a także specjalistycznych opracowaniach – określających metodyki referencyjne, odnoszące się do sposobu analizowania stanu jakości poszczególnych komponentów środowiska. Stosowanie właściwych metodyk prowadzenia badań i pomiarów jest niezwykle istotne ze względu na ograniczenie możliwości wystąpienia błędów w ostatecznej ocenie jakości poszczególnych komponentów środowiska. Z uwagi na różnorodność zagadnień dotyczących metody i wymogów jakie wskazane są w przypadku prowadzenia monitoringu poszczególnych komponentów środowiska, w niniejszym opracowaniu nie przytoczono ich brzmienia. Dokonując analizy i oceny stanu poszczególnych komponentów środowiska w oparciu o wyniki pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu środowiska należy natomiast pamiętać, że wyniki te muszą odnosić się do obszaru objętego planem miejscowym.

Proponuje się, iż w celu szczegółowego określenia wpływu realizacji ustaleń analizowanego w prognozie projektu mpzp najbardziej korzystne będzie prowadzenie badań monitorujących stan poszczególnych komponentów środowiska raz w roku. W przypadku analizowanego obszaru projektu mpzp szczególnie ważne będzie monitorowanie jakości powietrza atmosferycznego, poziomu hałasu (generowanego w granicach, jak i poza granicami obszaru opracowania), jak również jakości wód podziemnych.

8. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE MPZP

Możliwość wprowadzenia różnego sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów znajdujących się w granicach projektu mpzp „W rejonie ulic Powstańców Wielkopolskich, Ratajczaka i Kościuszki” w Poznaniu została ograniczona w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania”, które określa przeznaczenie terenów znajdujących się w granicach analizowanego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, a także przez wytyczne Biura Miejskiego Konserwatora Zabytków (w zakresie ochrony budynków wpisanych do rejestru zabytków oraz możliwości realizacji nowej zabudowy). W związku z powyższym ilość możliwych do wprowadzenia alternatywnych sposobów zagospodarowania tego obszaru była stosunkowo niewielka. Wprowadzenie rozwiązań alternatywnych zostało znacząco ograniczone także z uwagi na wysoki udział terenów trwale zainwestowanych oraz obecność obiektów objętych ochroną konserwatorską.

Niemniej, w trakcie prowadzonych prac planistycznych rozpatrywano rozwiązania przestrzenne alternatywne do rozwiązań zaproponowanych ostatecznie w przedłożonej do opiniowania wersji ustaleń projektu planu. Rozwiązania te dotyczyły następujących aspektów:

- docelowej funkcji terenów zabudowy (rozważano przeznaczenie części terenów pod lokalizację zabudowy usługowej),

¹⁰³ utworzonemu ustawą z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska

¹⁰⁴ w tym m.in. w Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 13 lipca 2021 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i jednolitych części wód podziemnych (Dz.U. 2021 poz. 1576), rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2011 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów poziomów substancji lub energii w środowisku przez zarządzającego drogą, linią kolejową, linią tramwajową, lotniskiem lub portem (Dz. U. 2011 Nr 288 poz.1697)

- intensywności i wysokości zabudowy na terenie **4UO/UN** (zabudowa wzdłuż ul. T. Kościuszki),
- przebiegu wskazanych w projekcie mpzp linii zabudowy,
- dopuszczenia lokalizacji kondygnacji podziemnych w liniach zabudowy,
- wskazania lokalizacji stref zieleni oraz określenia minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej w ich zasięgu (początkowo proponowano udział powierzchni biologicznie czynnej nie mniejszy niż 70%)
- wskazania większej liczby okazałych drzew jako drzew chronionych planem (m.in. w zasięgu terenu **2UO/UN**).

Rozwiązania zaproponowane ostatecznie w przedłożonym do opiniowania projekcie mpzp w dużym stopniu uwzględniają lokalne uwarunkowania ekonomiczne, historyczne, społeczne i środowiskowe, stanowią kompromis pomiędzy koniecznością ochrony walorów historycznych i architektonicznych zlokalizowanej tu zabudowy, potrzebą realizacji nowych inwestycji budowlanych, a koniecznością ochrony istniejącej tu zieleni oraz zagospodarowania terenów w sposób zapewniający odpowiednią jakość życia mieszkańców miasta.

Mając na uwadze specyficzne uwarunkowania lokalne, związane m.in. z lokalizacją w obrębie centrum miasta, a także skalą antropogenicznego przekształcenia terenów, przyjęto, że z uwagi na charakter i niewielkie zróżnicowanie w zakresie rozważanych sposobów zagospodarowania i użytkowania poszczególnych terenów, ich ewentualne wprowadzenie nie miałyby znaczącego wpływu na charakter i intensywność większości prognozowanych oddziaływań na środowisko.

9. STRESZCZENIE

Prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „W rejonie ulic Powstańców Wielkopolskich, Ratajczaka i Kościuszki” w Poznaniu. Prognoza składa się z ośmiu części.

W pierwszej części omówiono przedmiot opracowania, podstawy formalno-prawne, metodologię i zasadność jej sporządzenia. Prognoza oddziaływania na środowisko stanowi podstawowy dokument, niezbędny do przeprowadzenia postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityki, strategii, planu lub programu. Obowiązek jej opracowania wynika bezpośrednio z zapisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* oraz z ustawy z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*. Zasadniczym celem prognozy oddziaływania na środowisko jest wskazanie potencjalnego oddziaływania realizacji ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na środowisko przyrodnicze, kulturowe i krajobraz.

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko dotycząca projektu mpzp „W rejonie ulic Powstańców Wielkopolskich, Ratajczaka i Kościuszki” w Poznaniu. Projekt planu sporządzany jest na podstawie uchwały Nr XVI/9/VIII/2019 Rady Miasta Poznania z dnia 3 września 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „W rejonie ulic Powstańców Wielkopolskich, Ratajczaka i Kościuszki” w Poznaniu.

Granicami projektu planu objęto obszar ograniczony ul. Powstańców Wielkopolskich (od północy), ul. F. Ratajczaka (od wschodu), ul. Niezłomnych (od południa) i ul. T. Kościuszki (od zachodu). Całkowita powierzchnia obszaru objętego projektem planu miejscowego wynosi ok. 1,8 ha

W drugiej części prognozy opisano obecne zagospodarowanie analizowanego terenu. Poddano charakterystyce poszczególne elementy środowiska przyrodniczego oraz ich wzajemne powiązania, w tym: rzeźbę terenu, budowę geologiczną i warunki gruntowe, gleby, warunki wodne, szatę roślinną, świat zwierzęcy oraz klimat lokalny. W oparciu o dostępne informacje i analizy dokonano również oceny jakości powietrza, zasobów wodnych oraz klimatu akustycznego.

Obszar objęty projektem planu miejscowego „W rejonie ulic Powstańców Wielkopolskich, Ratajczaka i Kościuszki” w Poznaniu położony jest w centralnej, śródmiejskiej części Poznania, charakteryzującej się bardzo wysokim stopniem trwałego zainwestowania. Zabudowę w granicach analizowanego obszaru reprezentuje budynek Szkoły Podstawowej nr 75 im. Powstańców Wielkopolskich, budynki Uniwersytetu WSB Merito Poznań, budynki i obiekty o charakterze tymczasowym pełniące funkcje usługowe oraz parkingi dla istniejących funkcji. Pięć z budynków zlokalizowanych na przedmiotowym terenie jest wpisanych do rejestru zabytków, są to obiekty z końca XIX wieku, dawne trzy budynki mieszkalne, stajnie i magazyn. Wysokość zabudowy jest zróżnicowana od jednokondygnacyjnych obiektów o wysokości około 3-4 m do czterokondygnacyjnego budynku o wysokości prawie 18 m. Wolny od zabudowy pozostaje w chwili obecnej pas terenów zlokalizowany wzdłuż ul. T. Kościuszki, w obrębie którego zlokalizowane są utwardzone powierzchnie, wykorzystywane obecnie na potrzeby parkowania samochodów.

Obsługę terenów znajdujących się w granicach przedmiotowego obszaru zapewniają ul. T. Kościuszki i ul. F. Ratajczaka (których fragmenty znajdują się w granicach projektu mpzp), jak również przebiegająca w bezpośrednim sąsiedztwie granicy projektu mpzp ul. Powstańców Wielkopolskich. W granicach projektu mpzp znajduje się także fragment skrzyżowania ul. F. Ratajczaka i ul. T. Kościuszki. Przez analizowany obszar przebiegają także liczne sieci infrastruktury technicznej, w tym w szczególności: ciepłownicza, elektroenergetyczna, gazowa, kanalizacji sanitarnej/ogólnospławnej, wodociągowa oraz telekomunikacyjna. W granicach analizowanego obszaru zlokalizowany jest także obiekt infrastruktury ciepłowniczej.

W najbliższym otoczeniu obszaru objętego projektem planu miejscowego funkcjonuje zróżnicowana zabudowa usługowa – centrum handlu i kultury „Stary Browar”, budynek Wielkopolskiej Izby Rzemieślniczej, budynki Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza (Collegium Novum) oraz Uniwersytetu Ekonomicznego. W sąsiedztwie północnej i północno-wschodniej części przedmiotowego obszaru (przy ul. Powstańców Wielkopolskich, ul. Ogrodowej i ul. F. Ratajczaka) funkcjonuje zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, natomiast najbliższe sąsiedztwo po wschodniej stronie omawianego obszaru stanowi park im. J. H. Dąbrowskiego (o powierzchni ok. 4 ha). W bliskim sąsiedztwie obszaru opracowania funkcjonuje także usługowa zabudowa wysokościowa.

Przedmiotowy obszar charakteryzuje się minimalnym zróżnicowaniem w zakresie ukształtowania terenu – rzędne terenów wahają się w granicach 74-75 m n.p.m. Obecne ukształtowanie terenu wynika z trwających na przestrzeni wieków silnych, antropogenicznych przemian, związanych m.in. z realizacją zabudowy, elementów układu komunikacyjnego oraz sieci infrastruktury technicznej.

Zgodnie z informacjami zobrazowanymi na Szczegółowej mapie geologicznej¹⁰⁵, budowa utworów czwartorzędowych jest jednorodna – w granicach niemal całego obszaru występują gliny zwałowe (na niewielkim obszarze w rejonie północno-zachodnim występują piaski i żwiry wodnolodowcowe poziomu sandrowego III). Warunki budowlane na obszarze opracowania określa się jako przeciętne lub lokalnie jako ograniczone¹⁰⁶ – w rejonie północno-zachodniej i południowo-wschodniej granicy obszaru mpzp.

Na obszarze projektu mpzp nie stwierdzono występowania zasobów naturalnych w postaci: udokumentowanych złóż kopalin, udokumentowanych głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP), gruntów leśnych.

Na całym analizowanym obszarze aktualnie nie występują wody powierzchniowe. Obszar projektu planu „W rejonie ulic Powstańców Wielkopolskich, Ratajczaka i Kościuszki” w Poznaniu zlokalizowany jest w zasięgu granic zasięgu zlewni jednolitej części wód powierzchniowych JCWP Warta od Kopli do Wełny (kod PLRW600012185999), będącej silnie zmienioną częścią wód.

Zgodnie z informacjami zawartymi w Atlasie geologiczno-inżynierskim Poznania¹⁰⁷, większość terenów w granicach obszaru objętego projektem mpzp charakteryzuje się występowaniem zwierciadła wód podziemnych na głębokości od 2 do 5 m p.p.t. Lokalnie występuje na głębokości 5-10 m p.p.t. (w części wschodniej) lub 1-2 m p.p.t. (na niewielkim obszarze u zbiegu ul. Powstańców Wielkopolskich i ul. T. Kościuszki). Głównym użytkowym poziomem wodonośnym w zasięgu obszaru projektu planu jest natomiast mioceński poziom zbiornika wielkopolskiego, którego wody występują na znacznych głębokościach (50-100 m p.p.t.).

Przedmiotowy obszar zlokalizowany jest poza granicami głównych zbiorników wód podziemnych. W jego granicach nie stwierdzono również występowania ujęć wody, dla których wyznaczone zostały strefy ochronne

W granicach przedmiotowego obszaru nie stwierdzono występowania cennych zbiorowisk roślinności, niemniej, w jego granicach funkcjonuje liczna – jak na warunki ścisłego centrum miasta – roślinność wysoka, stanowiąca niezwykle istotny element lokalnego krajobrazu. Reprezentują ją przede wszystkim drzewa i krzewy rosnące w sąsiedztwie istniejącej zabudowy (w znacznej mierze we wnętrzach zabudowy, w sąsiedztwie budynków WSB oraz Szkoły Podstawowej) jak również skupiska roślinności nasadzonej w postaci szpalerów drzew towarzyszących szlakom komunikacyjnym (wzdłuż ul. F. Ratajczaka i ul. T. Kościuszki). Na szczególną uwagę zasługują pojedyncze egzemplarze okazałych drzew, w tym przede wszystkim rosnące u zbiegu ul. F. Ratajczaka i ul. T. Kościuszki wiąz oraz klon jawor, lipa drobnolistna rosnąca na niewielkiej wysepce w ciągu ul. T. Kościuszki, wiąz rosnący w sąsiedztwie budynku przedszkola, czy też rosnące na terenie u zbiegu ul. Powstańców Wielkopolskich i ul. T. Kościuszki kasztanowce.

Zróżnicowanie lokalnej fauny jest tu niewielkie. Najliczniejszą grupą występujących na obszarze projektu mpzp zwierząt są niewątpliwie bezkręgowce, pospolicie spotykane przede wszystkim w zasięgu powierzchni zagospodarowanych zielenią, w tym przedstawiciele prostoskrzydłych, muchówek oraz

¹⁰⁵ Szczegółowa mapa geologiczna Polski w skali 1:50 000, ark. 471 - Poznań N-33-130-D Państwowy Instytut Geologiczny, 1990

¹⁰⁶ Atlas geologiczno-inżynierski Poznania, Przedsiębiorstwo Badań Geofizycznych w Warszawie, Przedsiębiorstwo Geodezyjno i Geologiczno-Fizjograficzne, Warszawa, sierpień 2007 r. (aktualizacja 2013-2017), mapy geologiczno-inżynierskie 1:10 000

¹⁰⁷ Atlas geologiczno-inżynierski Poznania, Mapa głębokości do pierwszego zwierciadła wody podziemnej, ark. N-33-130-D-d-1 oraz N-33-130-D-d-2

łonkoskrzydłych. W granicach analizowanego terenu stwierdzono także obecność gatunków ptaków, które przystosowały się do przebywania w centrum miasta – gołębi miejskich, grzywaczy, kosów, kawek, sierpówek oraz srok. Wśród ssaków widywanych na terenach śródmiejskich (w tym w rejonie analizowanego obszaru) wymienić można natomiast szczura wędrownego i kunę domową – gatunki, które doskonale przystosowały się do życia w warunkach wielkiego miasta.

W prognozie oddziaływania na środowisko analizie poddano także jakość powietrza atmosferycznego, wód podziemnych oraz lokalnego klimatu akustycznego na obszarze opracowania. W tym zakresie wskazano na występowanie przekroczeń dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń powietrza na terenie całego miasta oraz narażenie części terenów na oddziaływanie hałasu komunikacyjnego, samochodowego – generowanego w obrębie ulic: Ratajczaka, Kościuszki i Powstańców Wielkopolskich.

Trzeci rozdział prognozy dotyczy analizy problemów ochrony środowiska, istotnych z punktu widzenia projektu planu, w którym odniesiono się do następujących zagadnień:

- położenia poza terenami objętymi prawnymi formami ochrony przyrody (nie stwierdzono występowania ograniczeń w realizacji założeń mpzp z tym związanych),
- braku występowania w granicach pozostałych obszarów chronionych, podlegających ochronie na podstawie innych przepisów odrębnych, tj. lasy, grunty rolne, strefy ochronne ujęć wody oraz obszary ochronne zbiorników wód śródlądowych, obszary ciche w aglomeracji,
- zagrożeń związanych z narażeniem części terenów na negatywne oddziaływanie ponadnormatywnych poziomów hałasu samochodowego,
- skali występujących przekształceń poszczególnych komponentów środowiska, postępujący proces zabudowywania nielicznych terenów wolnych od zabudowy oraz zmniejszania udziału powierzchni zagospodarowanych zielenią
- konieczności utrzymania możliwie maksymalnego udziału powierzchni biologicznie czynnych, ochrony i zachowania istniejących zadrzewień, tworzących na obszarze projektu planu niewielkie skupiska lub szpalery towarzyszące szlakom komunikacyjnym (działania niezwykle istotne z uwagi na konieczność ograniczenia zjawiska trwałego uszczelniania powierzchni na terenach śródmieścia oraz przeciwdziałania zjawiskom wpływającym negatywnie na pogłębianie zmian klimatycznych).

Czwarty rozdział poświęcono omówieniu celu i zapisów projektu planu oraz ich powiązaniu z ustaleniami Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania. Wykazano także potencjalne skutki dla środowiska i przestrzeni, jakie mogą wystąpić w przypadku braku realizacji ustaleń projektowanego planu miejscowego.

Do prac nad sporządzeniem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „W rejonie ulic Powstańców Wielkopolskich, Ratajczaka i Kościuszki” w Poznaniu przystąpiono z uwagi na potrzebę określenia potencjału inwestycyjnego oraz ochronę terenu przed zbyt intensywną lub niekontrolowaną zabudową poprzez szczegółowe ustalenie zasad i warunków jego zabudowy i zagospodarowania, z uwzględnieniem jego potencjału wynikającego z położenia w funkcjonalnym śródmieściu. Równie istotne było zapewnienie ochrony wartości historycznych i kulturowych oraz określenie szczegółowych zasad obsługi infrastrukturalnej i komunikacyjnej (w tym uwzględnienie w przyszłym zagospodarowaniu projektu przebudowy ul. Ratajczaka planowanej do realizacji w drugim etapie Projektu Centrum).

Głównym założeniem projektu planu jest umożliwienie realizacji nowej zabudowy w sposób gwarantujący wykształcenie pierzei zabudowy od strony ul. T. Kościuszki, przy jednoczesnym uwzględnieniu konieczności maksymalnej ochrony istniejącej zieleni wysokiej, walorów historycznych przedmiotowego obszaru, jak również wytworzenia atrakcyjnych przestrzeni (wewnętrzny dziedziniec zagospodarowany zielenią). Uwzględniając powyższe, w zakresie przeznaczenia terenów w projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „W rejonie ulic Powstańców Wielkopolskich, Ratajczaka i Kościuszki” w Poznaniu ustalono tereny śródmiejskiej zabudowy usługowej – usług oświaty lub nauki i szkolnictwa wyższego, oznaczone na rysunku planu symbolami **1UO/UN**, **2UO/UN**, **3UO/UN**, **4UO/UN**, tereny dróg publicznych, oznaczone na rysunku planu symbolami **1KD-L**, **2KD-L** i **KD-D**, a także teren drogi wewnętrznej, oznaczony na rysunku planu symbolem **KDW**.

Wszystkie wskazane w projekcie mpzp tereny zabudowy obejmują tereny śródmiejskiej zabudowy usługowej – usług oświaty lub nauki (**UO/UN**), w obrębie których funkcjonują obecnie obiekty oświatowe (szkoła podstawowa na terenie **2UO/UN**) oraz usług związanych ze szkolnictwem wyższym (**1UO/UN**, **3-4UO/UN**). Dla terenów tych projekt mpzp ustala lokalizację zabudowy zgodnie z wyznaczonymi na rysunku planu liniami zabudowy¹⁰⁸ oraz wprowadza szczegółowe ustalenia w zakresie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy. Uwzględniając dotychczasowy sposób zagospodarowania poszczególnych terenów (w tym skalę i charakter zabudowy istniejącej), w projekcie zróżnicowano parametry takie jak: maksymalny udział

¹⁰⁸ z dopuszczeniem jej przekroczenia, wycofania i wysunięcia przed linię zabudowy w określonych w planie przypadkach

powierzchni zabudowy, minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej oraz maksymalną wysokość. Dla każdego terenu w sposób szczegółowy określono nadziemną intensywność zabudowy.

W *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania*¹⁰⁹ (określanym w dalszej części tekstu jako „*Studium...*”), obszar projektu planu „*W rejonie ulic Powstańców Wielkopolskich, Ratajczaka i Kościuszki*” w Poznaniu obejmuje tereny przeznaczone pod zabudowę – oznaczone symbolami **MW/U**, jak również tereny transportu **kd** (fragment ul. F. Ratajczaka), w zasięgu którego wskazano również przebieg torowiska kierunkowych tras tramwajowych. Cały obszar analizowanego projektu mpzp zlokalizowany jest jednocześnie w zasięgu wskazanego na rysunku „*Studium...*” obszaru śródmieścia, obszaru najważniejszych przestrzeni publicznych, a także obszaru wpisanego do rejestru zabytków (pomnik historii i park kulturowy). Wzdłuż ul. F. Ratajczaka wskazano także orientacyjną lokalizację łączników zieleni, stanowiących jeden z elementów struktury funkcjonalno-przestrzennej.

W piątej części prognozy omówione zostały podstawowe cele ochrony środowiska, formułowane na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym, krajowym i lokalnym, istotne z punktu widzenia ustaleń projektu planu. W tym zakresie odniesiono się do następujących dokumentów:

- Dyrektywy 96/62/WE Rady z dnia 27 września 1996 r. w sprawie oceny i zarządzania jakością otaczającego powietrza,
- Europejskiej Konwencji Krajobrazowej sporządzonej we Florencji dnia 20 października 2000 r.,
- Dyrektywie 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko,
- Polityki ekologicznej państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej (PEP2030)
- Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA2020),
- Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry,
- Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Poznania do roku 2030,
- Planu adaptacji do zmian klimatu Miasta Poznania do roku 2030.

Rozdział szósty w całości poświęcono omówieniu potencjalnych oddziaływań realizacji ustaleń mpzp na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego. Wskazano również ustalenia projektu, których realizacja służyć będzie ochronie środowiska przyrodniczego.

Realizacja ustaleń projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „*W rejonie ulic Powstańców Wielkopolskich, Ratajczaka i Kościuszki*” w Poznaniu nie zmienia w zasadniczy sposób istniejącego zagospodarowania i przeznaczenia większości terenów objętych jego granicami. Omawiany projekt planu miejscowego w przypadku większości terenów utrzymuje dotychczasowy sposób ich zagospodarowania i użytkowania, określając w sposób szczegółowy parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenów (uwzględniający parametry zabudowy historycznej) oraz sposób zagospodarowania towarzyszących im powierzchni. W przypadku części terenów (**2UO/UN**, **4UO/UN**) projekt mpzp wprowadza rozwiązania umożliwiające uzupełnienie zabudowy istniejącej oraz realizację nowej zabudowy wzdłuż ul. T. Kościuszki. Ważnym założeniem projektu mpzp jest także wskazanie stref zieleni towarzyszącej zabudowie i terenom komunikacyjnym.

Część inwestycji, których realizację umożliwiają zapisy omawianego projektu planu, związana będzie natomiast z możliwością wystąpienia niekorzystnych oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska. W niniejszym opracowaniu wskazano przede wszystkim na znaczenie oddziaływań związanych z realizacją projektowanej zabudowy na terenach **2UO/UN** i **4UO/UN**. W największej skali oddziaływania te będą dotyczyć powierzchni ziemi, warunków gruntowo-wodnych, a także roślinności występującej w zasięgu niezabudowanych dotąd powierzchni. Lokalizacja nowych inwestycji budowlanych związana będzie przede wszystkim ze zwiększeniem powierzchni trwale uszczelnionych, przekształceniami w lokalnych warunkach gruntowych, zmianami w zakresie lokalnych warunków mikroklimatycznych, a także z koniecznością usunięcia roślinności kolidującej z projektowaną zabudową i towarzyszącymi jej elementami zagospodarowania. W odniesieniu do pozostałych elementów środowiska, niekorzystne oddziaływania wystąpią, jednakże ich skala oraz zasięg nie spowoduje istotnych, negatywnych zmian w środowisku – pod warunkiem respektowania pozostałych ustaleń projektu planu oraz przestrzegania obowiązujących przepisów prawa.

W celu ograniczenia skali prognozowanych, negatywnych oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska, do projektu mpzp „*W rejonie ulic Powstańców Wielkopolskich, Ratajczaka i Kościuszki*” w Poznaniu wprowadzono szereg zapisów, których realizacja umożliwi ograniczenie w maksymalnym możliwym stopniu

¹⁰⁹ Uchwała Nr LXXXVIII/11670/VIII/2023 Rady Miasta Poznania z dnia 11 lipca 2023 r.

niekorzystnych oddziaływań na środowisko, wynikających z realizacji ustaleń dotyczących realizacji projektowanych inwestycji. Wśród najbardziej istotnych zapisów – w zakresie ograniczenia ryzyka wystąpienia niekorzystnych zmian w środowisku – wskazać należy jednocześnie szereg ustaleń projektu mpzp w zakresie zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu. Należą do nich zapisy ustalające:

- zachowanie drzew chronionych planem, wskazanych na rysunku planu,
- zachowanie istniejących drzew, innych niż wskazane powyżej, a w przypadku kolizji z planowaną lub istniejącą zabudową, infrastrukturą techniczną lub drogami, wymóg ich przesadzenia lub usunięcia i wprowadzenia nowych nasadzeń,
- zagospodarowanie zieleni wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenów,
- na terenie **1KD-L** wprowadzenie nowych nasadzeń drzew, wskazanych orientacyjnie na rysunku planu,
- w strefach zieleni urządzonej, wskazanych na rysunku planu, zakaz lokalizacji budynków i zagospodarowanie nie mniej niż 60% powierzchni tej strefy drzewami lub krzewami, wraz z pozostałymi składnikami szaty roślinnej,
- zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem przedsięwzięć dopuszczonych ustaleniami planu oraz inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej,
- w zakresie kształtowania komfortu akustycznego:
 - zapewnienie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku jak dla terenów w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców,
 - na terenach **UO/UN** w przypadku lokalizacji zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, zapewnienie w granicach działki budowlanej, na której zlokalizowany będzie taki obiekt lub zabudowa, dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku jak dla terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży,
 - zapewnienie wymaganych standardów akustycznych na granicach z terenami o zdefiniowanych wymaganiach akustycznych w środowisku,
 - dopuszczenie stosowania zasad akustyki architektonicznej i budowlanej w budynkach z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi;
- dopuszczenie stosowania rozwiązań przeciwhałasowych, z wyjątkiem ekranów akustycznych,
- dopuszczenie stosowania indywidualnych systemów grzewczych, przy czym zakazuje się stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe,
- dopuszczenie lokalizacji obiektów i urządzeń służących retencji lub zagospodarowaniu wód opadowych i roztopowych, w tym: rowów infiltracyjnych, drenaży rozsączających, rowów i niecek retencyjnych, ogrodów deszczowych, stawów hydrofitowych, studni chłonnych, zielonych dachów i ścian, zbiorników retencyjnych oraz zastosowania nawierzchni przepuszczalnych.

Ochronie przed ponadnormatywnym hałasem samochodowym służyć także będą ustalenia sformułowane w zakresie zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji, dopuszczające na terenach dróg lokalizację dodatkowych, innych niż ustalone planem, elementów pasa drogowego, jak również stosowanie technicznych elementów uspokojenia ruchu, w tym lokalnych zwężeń jezdni.

Zakres wprowadzonych do projektu mpzp zapisów dotyczących ochrony poszczególnych elementów środowiska uznaje się za właściwy i wystarczający. Należy jednak zaznaczyć, iż warunkiem zachowania dotychczasowego stanu i prawidłowego funkcjonowania środowiska w obrębie terenów zlokalizowanych w granicach omawianego obszaru, będzie precyzyjne wyegzekwowanie ustaleń projektu mpzp i restrykcyjne przestrzeganie przepisów i wymogów ochrony środowiska, wynikających z obowiązujących przepisów prawa, zwłaszcza w zakresie ochrony zieleni, stanowiącej najcenniejszy komponent środowiska na analizowanym obszarze.

Wyeliminowaniu zagrożeń dla utrzymania jakości środowiska służyć będzie również realizacja zapisów dotyczących zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów infrastruktury technicznej, w tym ustalające powiązanie sieci infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym oraz dostęp do sieci, zachowanie istniejących sieci infrastruktury technicznej wskazanych na rysunku planu (z dopuszczeniem ich przełożenia), dopuszczające prowadzenie robót budowlanych w zakresie sieci infrastruktury technicznej, jak również wskazujące na konieczność uwzględnienia wymagań i ograniczeń wynikających z przebiegu sieci infrastruktury technicznej.

W wyniku przeprowadzonej analizy, uwzględniającej obecny stan i charakter poszczególnych komponentów środowiska w granicach przedmiotowego obszaru, a także skalę oddziaływań związanych z realizacją pojedynczych inwestycji, stwierdzono, iż realizacja ustaleń projektu mpzp „*W rejonie ulic*

Powstańców Wielkopolskich, Ratajczaka i Kościuszki” w Poznaniu nie będzie stanowiła przyczyny pojawienia się oddziaływań mających znaczący, negatywny wpływ na poszczególne komponenty środowiska, a pełna i docelowa realizacja wszystkich zapisów mpzp pozwoli ograniczyć skalę i intensywność ewentualnych oddziaływań do minimum. Należy natomiast podkreślić, że przyjęte w projekcie planu założenia uwzględniają konieczność zachowani i ochrony (w możliwie dużym stopniu) zieleni wysokiej, a także utrzymania minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej w obrębie terenów zabudowy, co jest szczególnie ważne w kontekście występujących na obszarze opracowania problemów ochrony środowiska związanych m.in. z występowaniem zjawiska miejskiej wyspy ciepła, zanieczyszczeniem powietrza, czy też ograniczeniem możliwości retencji wód opadowych i roztopowych.

Z uwagi na walory historyczne, architektoniczne oraz krajobrazowe, jakimi charakteryzuje się obszar projektu mpzp „*W rejonie ulic Powstańców Wielkopolskich, Ratajczaka i Kościuszki” w Poznaniu*, ważnym założeniem przedmiotowego projektu planu było wprowadzenie licznych ustaleń, których realizacja pozwoli na ochronę lokalnych walorów krajobrazowych. Jak wskazano w prognozie, analizowany projekt planu w sposób pełny i szczegółowy odnosi się do istniejących na przedmiotowym obszarze elementów dziedzictwa kulturowego, zabytków oraz dóbr kultury. Poprzez wprowadzenie ustaleń dotyczących obiektów podlegających ochronie, jak również kształtowania zabudowy na terenach sąsiadujących, umożliwi właściwe wyeksponowanie obiektów zabytkowych w otaczającej przestrzeni.

W siódmej części odniesiono się do zagadnień związanych z analizą skutków realizacji postanowień planu miejscowego w zakresie oddziaływania na środowisko, która może polegać na analizie wyników pomiarów i ocen uzyskanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Analiza wyników pomiarów, uzyskanych w ramach PMS, musi dotyczyć obszaru objętego danym planem miejscowym.

W części ósmej prognozy wskazano na analizowane w trakcie trwania prac projektowych rozwiązania alternatywne do rozwiązań zaproponowanych w projekcie planu. Rozwiązania te dotyczyły m.in.: docelowej funkcji terenów zabudowy (rozważano przeznaczenie części terenów pod lokalizację zabudowy usługowej), intensywności i wysokości zabudowy na terenie **4UO/UN**, przebiegu wskazanych w projekcie mpzp linii zabudowy, dopuszczenia lokalizacji kondygnacji podziemnych w liniach zabudowy, wskazania lokalizacji stref zieleni oraz określenia minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej w ich zasięgu, czy też wskazania większej liczby okazałych drzew jako drzew chronionych planem. Mając na uwadze specyficzne uwarunkowania lokalne, związane m.in. z lokalizacją w obrębie centrum miasta, a także skalą antropogenicznego przekształcenia terenów, przyjęto, że z uwagi na charakter i niewielkie zróżnicowanie w zakresie rozważanych sposobów zagospodarowania i użytkowania poszczególnych terenów, ich ewentualne wprowadzenie nie miałyby znaczącego wpływu na charakter i intensywność prognozowanych oddziaływań na środowisko (pomimo lokalnego, korzystnego wpływu niektórych rozwiązań).